

Årsredovisning 2022

Innehåll

Innehåll	2
Inledning	4
Året då det ena avlöste det andra	4
Förvaltningsberättelse	6
Översikt över verksamhetens utveckling.....	6
Den kommunala koncernen.....	11
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	16
Händelser av väsentlig betydelse	23
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	24
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	26
Balanskravsresultat.....	45
Väsentliga personalförhållanden	47
Förväntad utveckling.....	54
Resultaträkning.....	55
Balansräkning.....	56
Kassaflödesanalys	57
Noter	58
Not 1. Tillämpade redovisningsprinciper.....	58
Not 2. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar.....	71
Not 3. Upplysning om upprättade särredovisningar	71
Not 4. Jämförelsestörande poster	72
Not 5. Kostnad för räkenskapsrevision.....	73
Not 6. Påverkan på resultat- och balansräkning införande redovisning finansiell leasing	73
Not 7. Påverkan på resultat- och balansräkning rättelse nyttjandeperiod datorer	74
Noter till resultaträkningen	75
Noter till balansräkningen	77
Noter till kassaflödesanalysen	83
Driftredovisning	84

Ramjusteringar.....	85
Budgetavvikelse per nämnd	85
Prognosavvikelse per nämnd.....	85
Budgetavvikelse per verksamhet.....	86
Investeringsredovisning.....	88
Revisionsberättelse för år 2022	91
Bilagor	93
Bilaga 1. Sammanställning av rapporter från kommunens bolag 2022	93
Bilaga 2. Sammanställning av rapporter från nämnder.....	109
Bilaga 3. Tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder 2022, drift respektive investeringar	119
Bilaga 4. Bedömd ekonomisk påverkan av corona 2022, sammanställning per nämnd.....	121
Bilaga 5. Sammanställning uppföljning av mål och uppdrag från kommunfullmäktige 2022.....	128

Inledning

Året då det ena avlöste det andra

Varje år är speciellt på sitt sätt. När vi avslutade 2021 började vi förstå att coronapandemin som varit högst påtaglig i våra verksamheter och i samhället under ett par år faktiskt var i avtagande. Om än med viss tveksamhet kunde vi börja träffas igen, ta av munskydd, vara fysiskt på våra arbetsplatser och sluta hålla avstånd. En stor lättnad för oss alla. Men ungefär samtidigt kunde vi också konstatera att det säkerhetspolitiska läget i Europa förändrades i negativ riktning. Det gick inte långt in på det nya året förrän fokus gick från hantering av en pandemi till att se på när ett land i Europa gick till attack och försökte invadera ett annat.

Även om Rysslands krig i Ukraina inte berör oss direkt så har det medfört att arbetet med beredskap i kommunen hamnat i ljuset på ett sätt som vi inte har sett sedan kalla krigets dagar. Vi ser över rutiner och arbetssätt, förstärker vår beredskap mot påverkan, förbereder flyktingmottagande, med mera, för att kunna möta denna utmaning.

Samtidigt som 2022 har präglats av dramatik i omvärlden har det här i Umeå också varit ett glädjens år. Vi har inte minst haft möjlighet att fira att det var 400 år sedan Umeå tog emot sina stadsprivilegier. Firandet har gett oss historiska tillbakablickar, framtidshälsningar, många fina kulturhändelser och kungabesök. Till det fick vi i september även gå till valurnorna och välja politiska representanter till riksdag, regioner och kommuner.

Men vi nöjde oss inte med detta. I början av året fick Umeå för första gången vara värd för Rally-VM, ett event som visade upp Umeå från sin bästa sida för i storleksordningen 100 miljoner TV-tittare över hela världen. Dessutom fick vi ta emot tiotusentals besökare från när och fjärran, vilket också gjorde att besöksnäringen i Umeå fick uppleva ett rekordår med 777 629 övernattningar. Succén för rallyt medförde ett nytt avtal som säkrar Umeås plats i den prestigetunga VM-cirkusen i ytterligare två år.

En annan ljuspunkt under året har varit att de industrisatsningar som pågår runt om i kommunen har kunnat fortsätta med full kraft och ytterligare företag planerar att etablera sig i Umeå och vår region. Flyttströmmarna till Umeå har börjat normaliseras efter pandemin och antalet invånare ökade med 1 238 personer under året, vilket har gjort att vi vid årsskiftet var 132 235 invånare. Dessutom skapades över 1400 nya nettoarbetstillfällen i Umeå under året vilket visar på en stark arbetsmarknad.

Allt detta bidrar till att Umeå kommun stabilt fortsätter resan mot målet att bli 200 000 invånare år 2050. Tillväxten ger inte bara skatteintäkter och därmed mer av skola, vård och omsorg utan säkerställer också andra viktiga insatser, som arbetet med kommunens hållbarhetsmål.

Vi blickar inte bara inåt. Under 2022 undertecknande ledande företrädare för Umeå kommun och Vasa stad en avsiktsförklaring om en gemensam utvecklingsstrategi. Den omfattar bland annat

näringslivssamarbete, ett arbete för att utveckla en gemensam arbetsmarknadsregion, samt att utveckla samarbetet och utbytet av kultur och fritid.

2022 blev även ett starkt år för Umeå kommun i ekonomiska termer. Ökade skatteintäkter i kombination med tillfälliga generella statsbidrag och exceptionellt höga elhandelsintäkter från kommunens andel i Stornorrfors vattenkraftverk är viktiga orsaker till att kommunkoncernens resultat för året uppgick till 1 177 miljoner kronor, vilket är en ökning med 486 miljoner kronor jämfört med föregående år. Den positiva ekonomiska utvecklingen och de starka resultaten under pandemiåren har sett likadan ut i jämförbara kommuner i hela Sverige.

Resultatet stärker kommunens ekonomiska ställning och därigenom förutsättningarna framåt. Det starka resultatet har medfört att låneskulden är betydligt lägre än den varit utan de senaste årens goda resultat, vilket medför lägre räntekostnader än om vi legat kvar på tidigare nivå. Detta är bra både ut aspekten att mer medel kan fördelas till verksamheterna samt att det ger kommunen bättre förutsättningar att genomföra viktiga investeringar kommande år.

På minussidan blev det under hösten dessvärre allt tydligare att de statliga stimulanserna under pandemin följt av Rysslands invasionskrig i Ukraina medförde stigande energipriser. Det medförde ökad inflation och därmed också stigande räntor. När vi nu skriver 2023 kan vi konstatera att inflationen är ett faktum och sannolikt får vi se en helt annan, betydligt kärvare ekonomisk utveckling i kommunen och i samhället i år jämfört med föregående år.

Hur och i vilken omfattning hushållens köpkraft, lönebildningen, näringslivet i Umeå, arbetslöshetssiffror, bostadsbyggande med mera, kommer att påverkas vet vi ännu inte. Men det vi vet är att Umeå står väl rustat.

Vi har i dag en låg arbetslöshet och en stabil marknadsmix med arbetsgivare inom offentlig sektor, tillverkande industri, företagstjänster och platstjänster, vilket skapar goda förutsättningar att balansera svängningar i konjunkturer. Dessutom går Umeå kommun in i 2023 med en välskött ekonomi. Det kommer vi både att ha nytta och glädje av.

Hans Lindberg (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Umeå kommun

Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen lämnas information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen. Förvaltningsberättelsen är en av årsredovisningens delar enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Övriga delar i årsredovisningen är resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning och investeringsredovisning.

Årsredovisningen läses som en helhet och ska ge en överskådlig och rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning för det gångna året och jämförelseåret för både den kommunala koncernen och kommunen.

LKBR och god redovisningssed som det uttolkas av Rådet för kommunal redovisning i dess rekommendation RKR R15 Förvaltningsberättelse reglerar vilka rubriker och vilket innehåll som behöver finnas med i förvaltningsberättelsen. Rubrikerna framgår nedan.

Översikt över verksamhetens utveckling

I detta avsnitt redovisas en översikt över kommunkoncernens och kommunens verksamhet över en femårsperiod och en kortfattad analys av väsentliga förändringar.

Verksamhetens utveckling i kommunkoncernen

Kommunkoncernens redovisade resultat år 2022 uppgår till 1 177 mnkr (691 mnkr), vilket är en ökning med 486 mnkr i jämförelse med föregående år. Ökningen beror främst på att den positiva utvecklingen av skatteunderlaget under året har genererat högre skatteintäkter. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 470 mnkr (cirka 6 procent) sedan föregående år.

Koncernbolagen redovisar stabila resultat för året. Ökade kostnader avseende el, material och bränsle har präglat verksamheten det senaste året. Trots detta har flera bolag ökat omsättningen och redovisar högre resultat än föregående år. Kommunkoncernens resultat har under de fem senaste åren ökat i takt med kommunens resultat (se diagram 2) förutom 2020 då bolagens resultat sjönk på grund av effekten av pandemin. I och med ökningen av årets resultat ökar även eget kapital.

Antalet invånare i Umeå kommun har under året ökat med 1 238 personer och uppgår till 132 235 personer. Den senaste femårsperioden har antal invånare i kommunen i genomsnitt ökat med 1 023 invånare per år. Befolkningsutvecklingen skapar ökade behov av kommunal service som skola, vård och omsorg, nya bostadsområden samt infrastruktur.

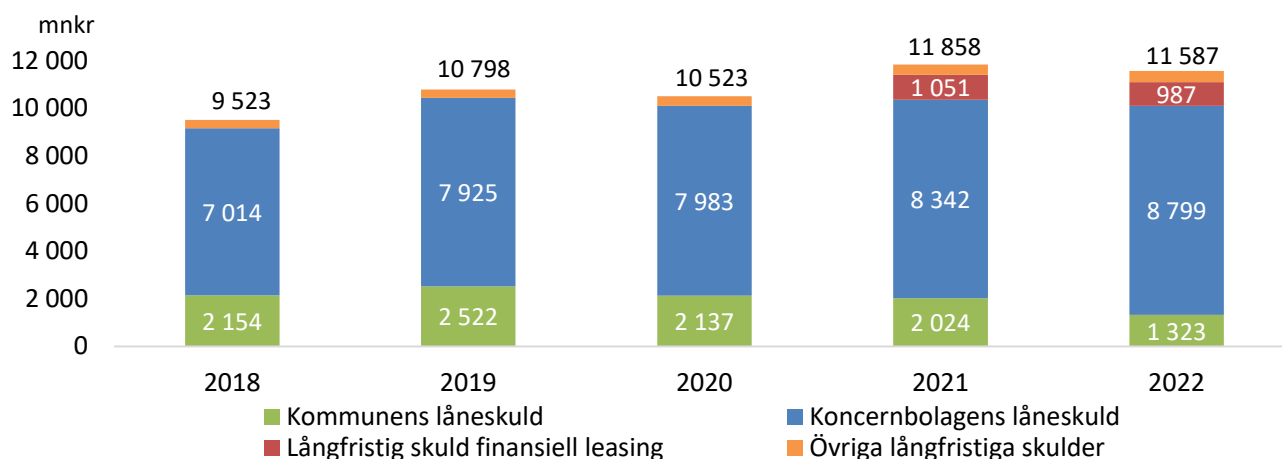
Investeringsnivån i den kommunala koncernen, 2 312 mnkr (1 832 mnkr), är 480 mnkr högre än föregående år. I årets investeringar ingår mark- och exploateringsprojekt med 157 mnkr. Fortsatta investeringar i lokaler, bostäder, infrastruktur för gator, vägar, vatten, avlopp, distribution av el och värme samt transportinfrastruktur krävs för att möjliggöra kommunens tillväxt. Inflation, råvarubrist

och osäkerhet hos leverantörer har medfört färre anbud de senaste åren vilket har orsakat senareläggning av projekt.

Självfinansieringsgraden, som mäter hur stor andel av investeringar som finansieras av resultatet minskat med av- och nedskrivningar, har ökat under femårsperioden från 68 procent till 100 procent. En ökad självfinansieringsgrad minskar behovet av upplåning. Totalt har kommunkoncernen investerat för 10 391 mnkr under senaste fem åren och under samma tidsperiod har kommunkoncernens långfristiga låneskuld ökat med 599 mnkr.

Den totala långfristiga skulden i kommunkoncernen har ökat under femårsperioden med 2 064 mnkr från 9 523 mnkr till 11 587 mnkr, se diagram 1. Ökningen beror främst på att redovisning av finansiell leasing införts i kommunen 2022 och omräkning har gjorts för 2021. Skulden för finansiell leasing efter eliminering i kommunkoncernen uppgår till 987 mnkr för 2022 och 1 051 mnkr för 2021 (se not 6). Nedan redovisas de delar som den långfristiga skulden i kommunkoncernen består av och utvecklingen under en femårsperiod. Av grafen framgår även att kommunens låneskuld har minskat med 831 mnkr under fem år och att koncernbolagens låneskuld har ökat med 1 785 mnkr under samma period.

Diagram 1. Kommunkoncernens långfristiga skulder

Kommunkoncernens soliditet inklusive kommunens totala pensionsförpliktelser har ökat från 29 procent till 33 procent under fem år. Höga resultatnivåer och amortering av lån har stärkt det egna kapitalets andel i balansräkningen.

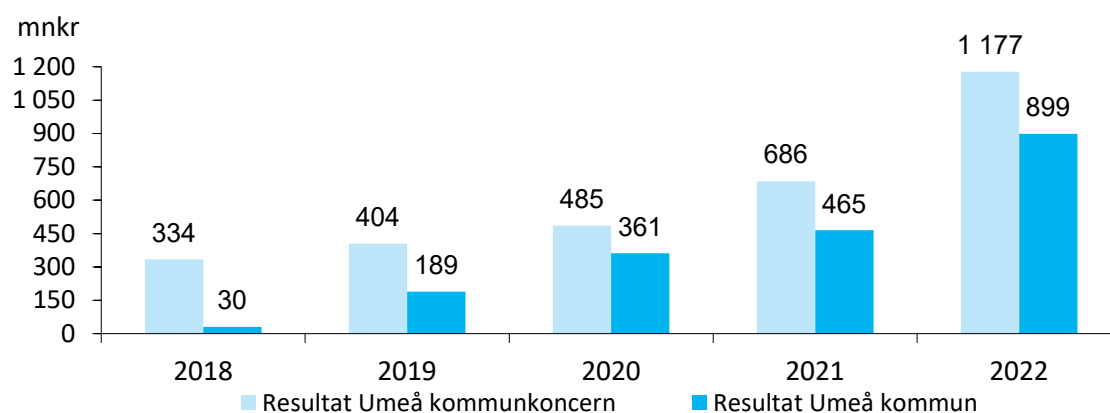
Tabell 1. Verksamhetens utveckling i den kommunala koncernen¹

mnkr (där inte annat anges)	2022	2021	2020	2019	2018
Folkmängd	132 235	130 997	130 224	128 901	127 119
Verksamhetens intäkter	5 414	5 023	4 514	4 776	4 742
Verksamhetens kostnader	11 483	11 143	10 472	10 522	10 280
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	8 601	8 131	7 704	7 319	6 948
Årets resultat	1 177	691	485	404	334
Soliditet (%)	41	38	40	38	40

¹ För 2021 är talen omräknade utifrån införande av redovisning av finansiell leasing i kommunen.

mnkr (där inte annat anges)	2022	2021	2020	2019	2018
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	33	30	29	28	29
Investeringar	2 312	1 832	2 172	2 164	1 851
Investeringar per invånare, kronor	17 484	13 985	16 679	16 788	14 561
Självfinansieringsgrad (%)	100	98	73	66	68
Total långfristig skuld	11 587	11 858	10 523	10 798	9 523
Total långfristig skuld per invånare (kr)	87 624	90 521	80 807	83 770	74 914
Långfristig låneskuld	10 122	10 366	10 120	10 447	9 523
Långfristig låneskuld per invånare (kr)	87 624	90 521	80 807	83 770	74 914
Totala tillgångar	27 289	25 518	23 350	22 961	21 297
Totala tillgångar per invånare (kr)	206 367	194 798	179 306	178 129	167 536
Eget kapital	11 106	9 740	9 251	8 764	8 468
Eget kapital per invånare (kr)	83 987	74 353	71 039	67 990	66 615
Antal anställda	13 802	13 171	12 993	12 909	11 547

Diagram 2. Resultat i kommunkoncern och kommun

Verksamhetens utveckling i kommunen

Kommunens redovisade resultat uppgår till 899 mnkr och snittet för de senaste fem åren är 389 mnkr. Åren 2020 och 2021 påverkades verksamheten kraftigt av coronapandemin genom minskad verksamhet samtidigt som staten lämnade stöd i form av generella statsbidrag för en befarad försämrad konjunktur under 2020–2022, vilket inte infriades. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har under den senaste femårsperioden i snitt ökat med 331 mnkr per år.

Kommunens intäkter har ökat med 19 procent och kostnader har ökat med 10 procent under senaste fem åren. De två senaste årens intäktsökning beror främst på ökade riktade statliga bidrag och elpriser som har gett bra intäkter från kraftverksamheten.

Investeringsnivån i kommunen har minskat väsentligt mellan 2019 och 2021 som en konsekvens av coronapandemin. Under 2022 har investeringsnivån börjat återhämta sig. En effekt av den lägre investeringsnivån och resultatökningen under perioden är att kommunens självfinansieringsgrad förbättras avsevärt från i snitt 53 procent mellan 2018 och 2019 till 173 procent mellan 2020 och 2022.

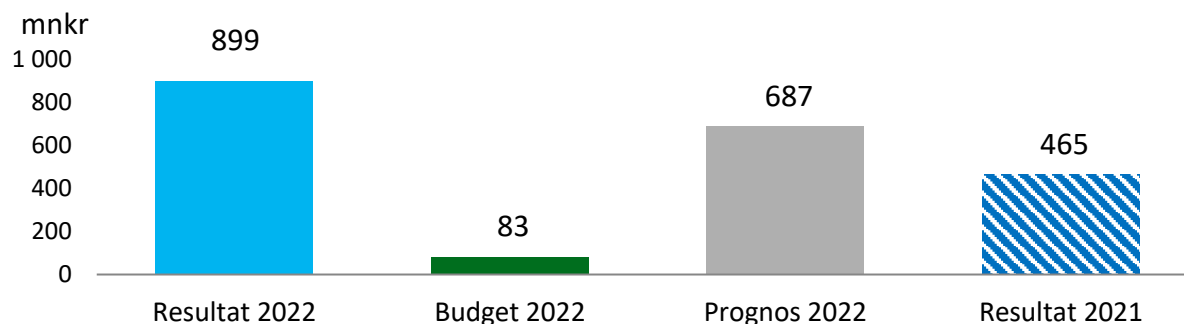
Kommunens låneskuld har minskat med 831 mnkr under de senaste fem åren. Bättre resultat och färre investeringar under perioden har minskat behovet att låna. Soliditeten som mäter hur stor

andel av tillgångarna som är finansierade med egna medel har förbättrats i takt med högre resultatnivåer och minskad låneskuld.

Tabell 2. Verksamhetens utveckling i kommunen²

mnr (där inte annat anges)	2022	2021	2020	2019	2018
Folkmängd	132 235	130 997	130 224	128 901	127 119
Kommunal skattesats (kr)	22,80	22,80	22,80	22,85	22,85
Verksamhetens intäkter	2 067	1 963	1 741	1 742	1 741
Verksamhetens kostnader	9 153	9 020	8 616	8 531	8 284
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	8 601	8 131	7 704	7 319	6 948
Årets resultat	899	465	361	189	30
Soliditet (%)	31	27	29	28	28
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	20	15	13	12	12
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser och exklusive förmedlare lån till koncernbolagen (%)	34	25	23	21	21
Investeringar	749	630	493	961	1 013
Investeringar per invånare (kr)	5 664	4 809	3 786	7 454	7 969
Självfinansieringsgrad (%)	194	159	165	62	43
Långfristig skuld	10 285	10 585	8 882	9 074	8 219
Långfristig skuld per invånare (kr)	77 778	80 803	68 206	70 395	64 656
Låneskuld	1 323	2 024	2 137	2 522	2 154
Låneskuld per invånare (kr)	10 005	15 451	16 410	19 565	16 945
Totala tillgångar	18 788	17 630	15 536	15 201	14 169
Totala tillgångar per invånare (kr)	142 080	134 583	119 302	117 928	111 462
Eget kapital	5 826	4 770	4 537	4 165	3 974
Eget kapital per invånare (kr)	44 058	36 413	34 840	32 312	31 262
Antal anställda	12 440	12 141	11 826	12 093	11 951

Diagram 3. Kommunens resultat jämfört med budget och prognos

Helårsbudgeten för 2022 uppgick till 83 mnr och prognosen för helåret som lämnades i augusti visade på ett prognostiserat utfall på 687 mnr. Prognosavvikelsen är 212 mnr och innehåller en väsentlig förändring jämfört med utgångspunkterna i lämnad prognos per augusti 2022.

Den väsentliga förändringen är ett högre utfall än prognos för kraftverksamheten på grund av höga elpriser och ger en prognosavvikelse för kraftverksamheten på 152 mnr.

Budgetavvikelsen för helåret är 816 mnr och hänför sig främst till högre skatteintäkter och generella statsbidrag samt högre intäkter från kraftverksamheten.

² För 2021 är talen omräknade utifrån införande av redovisning av finansiell leasing i kommunen.

Diagram 4. Finansiering av kommunens verksamheter under 2022 (procentuell andel)

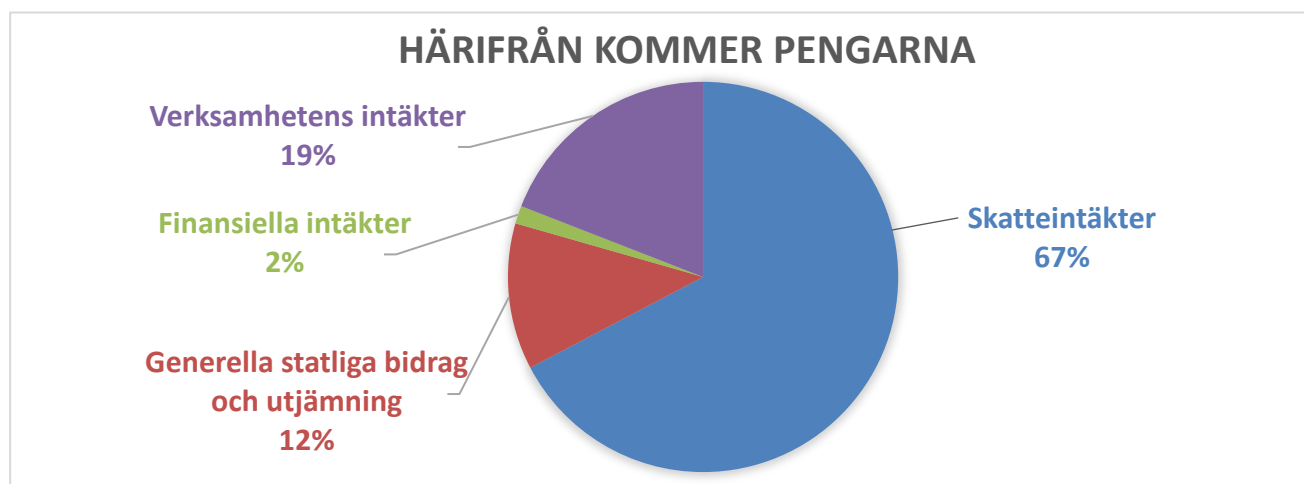

Diagram 5. Kommunens kostnader under 2022 (procentuell andel)

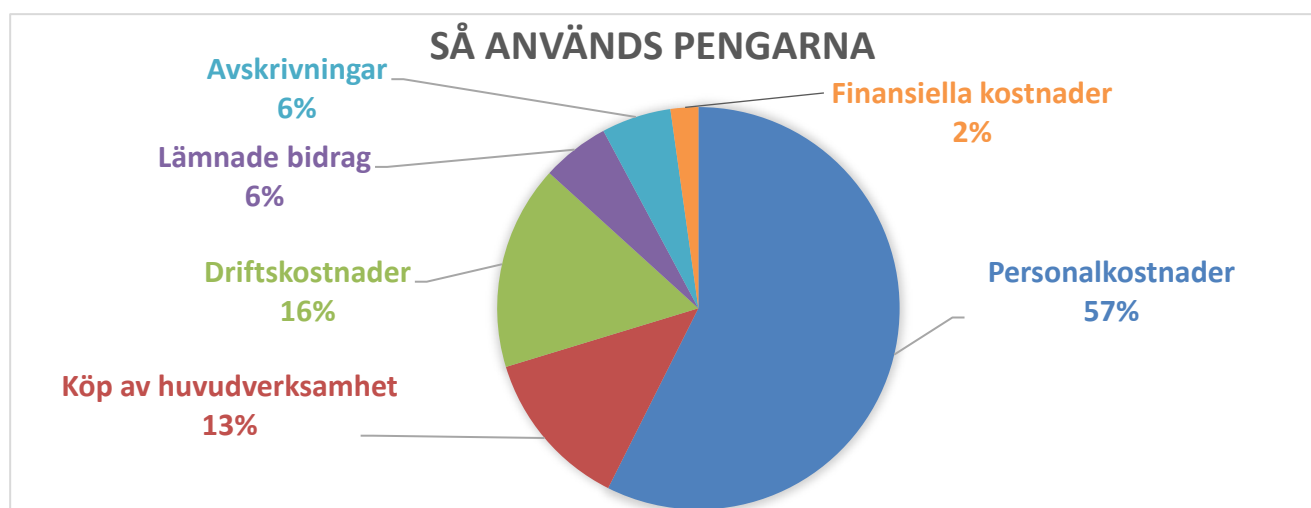
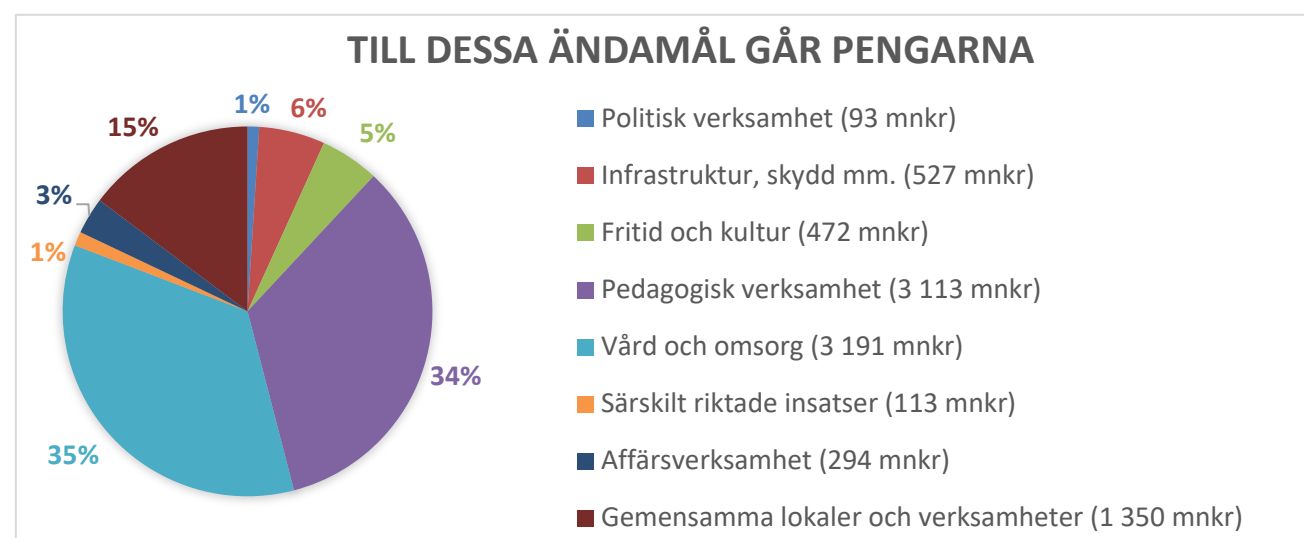

Diagram 6. Kostnadsfördelning mellan kommunens verksamheter under 2022 (procentuell andel)

Den kommunala koncernen

Detta avsnitt är en översiktlig beskrivning den kommunala koncernen och de enheter som ingår. Den kommunala koncernen i Umeå omfattar kommunstyrelsen, nämnder och kommunens bolag, se bild 1. Umeå kommun samverkar med andra kommuner i fyra nämnder. Vilka principer för ägande som gäller för när kommunala företag konsolideras i den sammanställda redovisningen framgår av not 1, redovisningsprinciper.

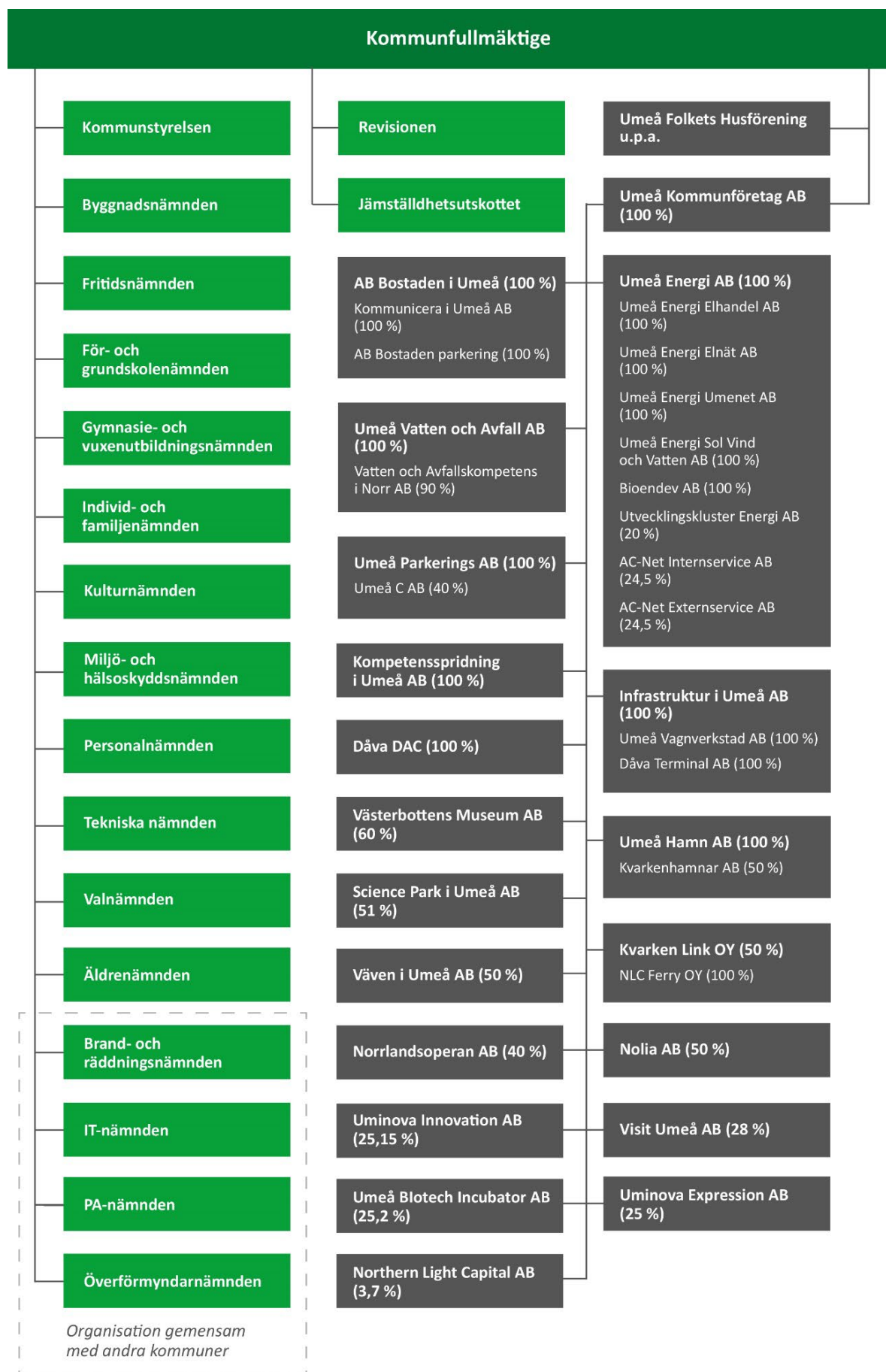
Under 2022 har den kommunala koncernens sammansättning förändrats enligt följande:

- Ägandet av AC-Net Externservice AB har ökat från 20,5 procent till 24,5 procent.

I bolag som kommunen inte äger själv fanns följande andra betydande ägare (med andelstal inom parentes) på balansdagen:

- Vasa stad:
 - Kvarken Link OY (50 %)
 - Kvarkenhamnar AB (50 %)
- Region Västerbotten:
 - Norrlandsoperan AB (60 %)
 - Västerbottens Museum AB (40 %)
 - Science Park i Umeå AB (40 %)
 - Uminova Innovation AB (16,08 %)
 - Umeå Biotech Incubator AB (16 %)
- Umeå Universitet genom Umeå Universitet Holding AB:
 - Science Park i Umeå AB (9 %)
 - Uminova Innovation AB (50,3 %)
 - Umeå Biotech Incubator AB (58,8 %)
 - Uminova Expression AB (75 %)
- Sveriges lantbruksuniversitet genom SLU Holding AB:
 - Uminova Innovation AB (8,46 %)
- Balticgruppen genom Fort Knox AB:
 - Väven i Umeå AB (50 %)
- Piteå kommun:
 - Nolia AB (50 %)
- Destination Umeå ekonomisk förening:
 - Visit Umeå AB (36 %)

Bild 1. Umeå kommunkoncern

Tabell 3. Kommunkoncernens bolag och verksamheter

Bolag	Verksamhet
Umeå Kommunföretag AB (UKF)	Umeå Kommunföretag AB är moderbolag för Umeå kommuns helägda bolag och för bolag som Umeå kommun äger med minst 25 procent. Bolaget ska också ombesörja upphandling av kollektivtrafik utifrån fullmäktiges trafikplan och budget. Bolaget ska främja verksamhet för att utveckla unga entreprenörer i Umeå.
Umeå Energi AB	Umeå Energi AB:s uppgift är att främja kommunens utveckling och på kort och lång sikt, med stor miljöhänsyn, trygga uthållig energiförsörjning för Umeå kommuns invånare. Bolaget ansvarar för att öppna nät för eldistribution och bredband sköts kostnadseffektivt och har hög leveranssäkerhet. Bolaget ska ta en särskild roll för att vidareutveckla fördelar som en öppen och väl utbyggd infrastruktur kan ge Umeå; ur profil-, utvecklings- och näringslivsmässig synpunkt.
AB Bostaden	AB Bostaden har som uppdrag att i Umeå kommun förvärva, avyttra, äga och förvalta fastigheter eller tomträtter, bygga och förvalta bostäder med hyresrätt, affärlägenheter och kollektiva anordningar.
Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva)	Umeva äger och ansvarar för allmänna vatten- och avloppsanläggningar och återvinningscentraler i Umeå kommun. Bolaget tillhandahåller vatten- och avloppstjänster och sköter de delar av avfallshanteringen som faller under kommunens ansvar. Umeva har sedan 2016 gett uppdrag till Vatten- och Avfallskompetens i Norr AB (Vakin) att utföra samtliga uppgifter som Umeva utförde tidigare. Vakin ägs av Umeva, Vindelns Vatten och Avfall AB samt Nordmaling Vatten och Avfall AB.
Infrastruktur i Umeå AB (Inab)	Inab ska utveckla, marknadsföra och initiera till infrastrukturlösningar för miljövänligare transporter som omfattar logistiska lösningar för järnvägs-, fartygs- och vägtransporter. Bolaget äger och förvaltar resecentra Umeå C, Umeå Ö och Hörnefors med anknäring till Botniabanan samt badhuset Navet. Bolaget ansvarar för att utveckla Umeå som ett logistiskt nav.
Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB (Dåva DAC)	Dåva DAC ansvarar för all kommunal deponiverksamhet i Umeå kommun och ska med den kommunala kompetensen och kommunalrättsliga principer driva Dåva avfallsanläggning på ett miljömässigt och företagsekonomiskt riktigt sätt, med inriktning att vara en regional och nationell resurs.
Umeå Parkerings AB (Upab)	Upab har som mål för verksamheten att tillhandahålla väl belägna och attraktiva parkeringsanläggningar, driva parkeringsrörelse och parkeringsövervakning. Bolaget ska även övervaka parkeringsvillkor i Umeå kommun som fastställs av tekniska nämnden.
Kompetensspridning i Umeå AB	Kompetensspridning i Umeå AB:s uppdrag är att i nära samverkan med kommunens förvaltningar, bolag och Umeåregionens näringsliv marknadsföra kommunal kompetens och kommunala innovationer.
Västerbottens Museum AB	Västerbottens museum ansvarar för kulturmiljöverksamheten i hela Västerbottens län och för att bevara, dokumentera, utforska, vårda och levandegöra regionens kulturarv, konst och konsthantverk. Verksamheten ska präglas av hög kunskap och kvalitet, mångfald, jämställdhet, attraktionskraft, tillgänglighet och god balans mellan historia, nutid och framtid. Museet ska verka för att en bred allmänhet tar del av regionens kulturarv.

Bolag	Verksamhet
Science Park i Umeå AB	Science Park i Umeå AB har i uppdrag att profilera satsningsområden så att universitetets forskning och universitetssjukhusets verksamheter tillsammans med start-ups, företag och aktörer i innovationssystemet gemensamt attraherar externa etableringar, investerare och utvecklingsarbeten till området.
Umeå Folkets Husförening u.p.a.	Umeå Folkets Husförenings uppgift är att tillgodose Umeåbornas behov av lokaler till kultur- och föreningsverksamhet och kommersiell verksamhet. Föreningen uppför, förvaltar och tillhandahåller allmänna samlingslokaler. Föreningen kan också i egen regi svara för sådan verksamhet och i anslutning driva restaurangverksamhet.
Umeå Hamn AB	Bolaget ansvarar för planerade investeringar i hamnområdet enligt Vision 2024. Dotterbolaget Kvarkenhamnar AB har till uppgift att bedriva hamnrörelse i Umeå, med ett brett utbud av tjänster för transport- och sjöfartsnäringens behov.
Norrlandsoperan AB	Norrlandsoperan AB arbetar för att utveckla, förnya och tillgängliggöra den professionella operan, musiken, dansen och scenkonsten i regionen.
Nolia AB	Nolia AB bedriver kongress- och mässverksamhet och är ett kommunalt bolag som ägs av Piteå och Umeå kommun med femtio procent var. Bolagets verksamhet ska också bidra till ett ökat antal besökare och bidra till att stärka ägarkommunernas och regionens varumärke.
Väven i Umeå AB	Väven i Umeå AB äger och förvaltar fastigheten Väven som ligger i centrala Umeå. Lokalerna används både till kulturverksamhet och kommersiell verksamhet.
Kvarken Link OY	Bolaget har efter färdigställandet uppdraget att äga den nya färjan, Aurora Botnia. Färjan är världens mest miljövänliga fartyg i sin klass. Dotterbolaget NLC Ferry OY (Wasaline) bedriver rederiverksamheten och trafikerar sträckan Umeå–Vasa.

Även privata utförare³ som inte är kommunala koncernföretag får uppdrag av kommunen, utifrån kommunallagens regler att lämna över kommunala angelägenheter. Umeå kommun anlitar privata utförare inom följande väsentliga områden. I tabellen nedan redovisas belopp samt andel av totalt utförd verksamhet:

³ En privat utförare är en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet (kommunallagen 10:7).

Tabell 4. Andel privata utförare av kommunal verksamhet⁴

Köpt verksamhet (tkr)	2022	2022 (%)	2021	2021 (%)
Vård och omsorg				
Hemtjänst	197 314	35	197 760	37
Särskilt boende	18 358	2	16 631	2
Insatser enligt LSS ⁵ /SFB ⁶	199 026	20	194 259	21
Färdtjänst och riksfärdtjänst	19 818	88	11 877	80
Vård för vuxna med missbruk	58 926	64	56 489	63
Barn- och ungdomsvård	140 844	62	134 419	61
Infrastruktur, skydd med mera				
Gator, vägar och parker	50 140	24	62 482	30
Pedagogisk verksamhet				
Vuxenutbildning	25 244	27	33 134	32

Antal privata utförare inom hemtjänsten har minskat med en utförare under 2022.

Coronapandemin påverkade färdtjänstverksamheten i större utsträckning under föregående år med konsekvensen att det var en lägre volym färdtjänst under 2021. Kostnaderna för ordinarie bemanning, färdtjänstkonsulenter med flera inom den kommunala färdtjänstverksamheten är oförändrad mellan åren. I och med en högre volym färdtjänst under 2022, ökar den procentuella andelen.

För verksamheten Gator, vägar och parker utgörs minskningen av kostnader och andel kommunal verksamhet av att kostnader för snöröjning och vinterväghållning under 2022 inte är på samma nivå som under den snörika vintern 2021.

Vuxenutbildningen hade en större volym elever på årsbasis under 2021 jämfört med 2022, vilket medfört en minskning av andelen privata utförare.

Kommunfullmäktige beslutade 25 oktober 2021 att anta nya riktlinjer för styrning och uppföljning av externa utförare. Umeå kommun kommer därför att utveckla uppföljning och återrapportering från och med 2023.

⁴ I tabellen redovisas andelen köpt verksamhet från leverantörer som kommunen har gjort inköp av under 2021 eller 2022 i förhållande till den verksamhet som bedrivs av kommunen. Tabellen är uppdelad på de olika verksamheter där privata utförare anlitas. Verksamheter med mindre köpt verksamhet än 15 mnkr tas inte med i tabellen.

⁵ Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

⁶ Socialförsäkringsbalken (SFB)

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Här beskrivs sådana förhållanden som inte redovisas i resultat- och balansräkning, däribland analys av väsentliga risker och i förekommande fall osäkerhetsfaktorer för gjorda uppskattningar och bedömningar och vidtagna åtgärder. Avsnittet innehåller även upplysningar om finansiella risker, hur de hanteras och upplysningar om totala pensionsförpliktelser för kommunkoncernen och kommunen.

Omvärlds- och verksamhetsrisker

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för risker inom framför allt följande områden: ekonomisk konjunktur på nationell, regional och lokal nivå, demografiska förändringar, förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag, försörjningskvotens långsiktiga utveckling och kompetensförsörjningens utveckling.

Konjunkturrelaterade risker

Global och svensk konjunktur har varit inne i en period av återhämtning efter pandemin, men konjunkturen försvagas nu i mycket snabb takt. Effekterna av den globalt höga inflationen med påföljande penningpolitiska åtstramningar världen över bidrar till att alltmer bromsa efterfrågan i de flesta ekonomier.

Orsakerna till den höga inflationen är flera. Tidigare stimulansåtgärder, till exempel den expansiva ekonomiska politiken i USA, liksom efterföljande negativa utbudsstörningar till följd av pandemin har bidragit. Det ryska anfallskriget mot Ukraina har påverkat tillgången på bland annat spannmål och naturgas i Europa, vilket har drivit upp flera råvarupriser inklusive priset på energi i Europa. För att få kontroll på inflationen genomförs penningpolitiska åtstramningar världen över, bland annat genom höjda styrräntor och andra inflationsdämpande åtgärder. Sveriges kommuner och regioner (SKR) påtalar risken för att de omfattande räntehöjningarna kan dämpa den globala ekonomin för mycket med en fördjupad eller förlängd lågkonjunktur som följd.

Det råder osäkerhet om den summerade effekten för global ekonomi när ett stort antal centralbanker samtidigt höjer sina styrräntor så mycket så snabbt. Även om vidtagna åtgärder ger effekt och inflationstakten avtar under senare delen av 2023 bedöms pris- och räntenivåer varaktigt kvarstå på en högre nivå. Till skillnad från tidigare perioder av försvagad konjunktur kan den ekonomiska politiken nu inte inriktas mot att motverka konjunkturedgången eftersom sådana åtgärder kan få inflationsdrivande effekter.

De negativa konjunkturutsikterna och den höga inflationen har kommit snabbt och ger ett utmanande läge för hela samhällsekonomin. Sverige går in i en lågkonjunktur 2023 med negativ tillväxt, minskad efterfrågan av arbetskraft och stigande arbetslöshet som följd. Osäkerhet när det gäller lågkonjunkturrens omfattning och varaktighet är generellt mycket stor. SKR antar i den samhällsekonomiska prognosen att inflationsutvecklingen kommer att dämpas under 2023 som en

följd av centralbankernas räntehöjningar. Det dröjer betydligt längre innan konjunkturen åter kommer att stärkas och först 2026 bedöms konjunkturen i Sverige nå balans. Den höga räntenivån bedöms bestå under många år, något som får betydande konsekvenser för samhällsekonomin.

Risken hanteras genom informationsinhämtning och åtgärder för att minska osäkerhet och stabilisera beslutskapacitet på olika nivåer i kommunen.

Demografiska förändringar

Pandemin har de senaste åren skapat osäkra förutsättningar för att göra prognoser för befolkningens utveckling. Osäkerheterna har nu tilltagit än mer med anledning av kriget i Ukraina och ett ovanligt lågt antal födda i Sverige.

De senaste tio åren (2011–2021) har Sveriges befolkning ökat med närmare en miljon personer. Det motsvarar en ökning på 10,2 procent eller en årlig tillväxttakt på 1,02 procent. De kommande tio åren beräknas befolkningen öka men i en lägre takt. 2031 beräknas Sveriges folkmängd ha ökat med drygt 500 000. Det motsvarar en ökning med 4,9 procent eller 0,49 procent per år. Antalet födda ökade tillfälligt under pandemin, men efter släppta restriktioner återgick antalet till den långsiktigt nedgående trend som har setts de senaste tio åren. Under det första halvåret 2022 minskade antalet födda i Sverige med 6,7 procent jämfört med tidigare år. I tider av ökad osäkerhet inför framtiden har antalet födda historiskt minskat och mycket talar för att ett fortsatt lågt antal födda är att vänta under de kommande åren.

Befolkningsutvecklingen i Umeå kommun under 2022 är högre än under 2021 men på en lägre nivå än tidigare år. Den är därmed lägre än tidigare prognosticerat. Enligt aktuell prognos ökar Umeå sin befolkning mellan 1 000 och 1 100 invånare per år de kommande tio åren. Sammantaget ger det en förväntad tillväxt för helåret 2022 som ligger närmare 30 procent lägre än normalt. Den lägre tillväxten förklaras i likhet med riket av ett minskat antal födda, lägre inflyttning från utlandet och högre utflyttning till det egna länet.

Den aktuella befolkningsprognosen 2022–2033 utgår från den faktiska befolkningen i Umeå 2021 och sträcker sig fram till och med prognosens slutår 2033. Befolkningsutvecklingen i årets prognos hamnar något lägre än i fjolårets prognos. Totalt sett prognostiseras befolkningen i Umeå kommun att växa med drygt 17 000 personer, från 130 997 invånare 2021 till drygt 148 000 invånare 2033. Den genomsnittliga befolkningsökningen är drygt 1 450 personer årligen. Ökningstakten är jämn, men något lägre i början än i slutet av prognosperioden. Den största ökningen sker mellan åren 2027 och 2030 med runt 1 500 årligen. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under 2028.

Osäkerheter i demografisk prognos riskerar att påverka kommunens planeringsförmåga och medför risk för att beslut fattas på felaktiga grunder. Risken hanteras genom kontinuerlig komplettering av befintliga underlag för planering och bevakning av demografiska förändringar.

Risk för förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på. Den osäkerhet som konjunktur- och inflationsutveckling medför innebär även risk för osäkerhet i kommunens prognoser över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag. Risker hanteras genom kontinuerlig uppföljning och komplettering av befintliga underlag för planering och fortlöpande bevakning av förändringar i skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag.

Risker relaterade till försörjningskvotens långsiktiga utveckling

Försörjningskvoten uttrycker hur många personer varje person i arbetsför ålder förväntas försörja. För i stort sett samtliga Sveriges kommuner ökar försörjningskvoten fram till 2040, framför allt beroende på att andelen som är 65 år eller äldre ökar. I 40 procent av Sveriges regioner ökar även andelen i åldrarna 0–19 år. Även i Umeå bedöms försörjningskvoten långsiktigt öka, men till väsentligt lägre nivåer än i övriga kommuner. Förändringar i försörjningskvoten kan medföra viss risk för att behovet av kommunens verksamheter långsiktigt ökar i högre takt än kommunens intäkter. Risker hanteras genom komplettering av befintliga underlag för planering och bevakning av kort- och långsiktiga demografiska förändringar.

Risker relaterade till kompetensförsörjning

De senaste åren har präglats av stora osäkerheter på arbetsmarknaden till följd av pandemi och förändrade omvärldsfaktorer. Samtidigt har utvecklingen på arbetsmarknaden i Sverige och framför allt i Västerbotten varit mycket god. Faktorer som ett starkt befintligt näringsliv, en god konjunktur, tillkomst av nya arbetsplatser och viss rörelse mellan branscher har lett till gynnsamma förhållanden. Den stundande lågkonjunkturen förväntas påverka arbetsmarknaden i Sverige. Enligt SKR beräknas arbetslösheten 2023 stiga markant och 2024 antas andelen arbetslösa vara drygt 1 procentenhet högre än årsgenomsnittet för 2022 (7,5 procent).

Flera analytiker, bland annat Nordea och Arbetsförmedlingen, lyfter fram Västerbotten och Norrbotten som undantagen till en inbromsning på arbetsmarknaden. De menar att de stora planerade investeringarna efter norrlandskusten kopplat till redan pågående ekonomisk aktivitet kommer att ge ett fortsatt stort arbetskraftsbehov. Arbetsförmedlingen rapporterar hösten 2022 att de aldrig har uppmätt en lägre arbetslöshet i Västerbotten (4,3 procent). I Umeå låg arbetslösheten på 4,4 procent i september 2022 och i flera av kranskommunerna ännu lägre. Det kan jämföras med en arbetslöshet på 6,6 procent för riket under samma period.

De omfattande investeringar som har aviserats både i Norr- och Västerbotten ökar ytterligare behovet av arbetskraft inom i stort sett alla sektorer, något som innebär att inflyttningen till de två länen från övriga riket måste öka rejält för att täcka den regionala arbetsmarknadens behov.

Umeå kommun som arbetsgivare behöver rekrytera cirka 1 000 tillsvidare heltidsanställda per år fram till 2031 till de kommunala verksamheterna. Eftersom den kommunala sektorn bara utgör en del av kompetensförsörjningsbehovet indikerar detta ett behov av flera tusen personer per år på arbetsmarknaden i Umeåregionen.

Risker relaterade till kompetensförsörjning hanteras genom planering och genomförande av åtgärder för att tillgodose kommunens kort- och långsiktiga behov av kompetens.

Risker relaterade till prisutveckling och tillgänglighet till resurser

Koncernen står inför stora framtida investeringar primärt inom infrastruktur som Umeås tillväxt skapar. Konjunkurläget och en osäker omvärldssituation har inneburit minskad tillgång till material, entreprenader, energi och drivmedel, vilket har varit kostnadsdrivande. Det förutsätter en fortsatt god ekonomisk styrka för att kunna driva dessa projekt.

Finansiella risker

Finansverksamheten bedrivs inom Umeå kommuns internbank. Internbankens arbete med finansiella risker utgår från finanspolicy för Umeå kommunkoncern, som beskriver de övergripande ramar som gäller för finansverksamheten i kommunen och dess majoritetsägda bolag (ägarandel mer än 50 procent). Policyn detaljeras genom regler och riktlinjer fastställda av kommunfullmäktige.

Umeå kommuns internbank finansierar den kommunala koncernens gemensamma skuldportfölj med externa krediter, främst för de majoritetsägda bolagen. Koncernens strategi är att reducera lånebehovet med inkommande och tillgänglig likviditet så att eventuell överskottslikviditet hos någon part används till att minska kommunkoncernens skuld.

Utöver den skuldportfölj som finns i internbanken, finns det för Umeå Kommunföretag AB, Umeå Energi AB och Kvarken Link OY bolagsspecifika externa lån.

De finansiella risker som kommunkoncernen är exponerad mot är främst ränterisk, finansieringsrisk och finansiell motpartsrisk.

Ränterisk

Vid årsskiftet uppgick den räntebärande nettoskulden för internbanken till 8 918 mnkr varav för kommunen 1 323 mnkr och kommunföretagen 7 594 mnkr.

Reversupplåningen sker uteslutande hos Kommuninvest till en ränta som motsvarar 3-mån STIBOR⁷ plus eller minus en marginal. För att begränsa exponeringen mot risken i rörlig ränta har internbanken ingått ränteswappar med varierande löptid. På balansdagen 2022-12-31 hade

⁷ STIBOR (Stockholm Interbank Offered Rate) är en referensränta som beräknas som ett medelvärde på räntor som används när banker lånar ut till varandra utan säkerhet. Referensräntor används i prissättningen av många finansiella avtal inklusive lån.

internbanken utestående ränteswappar med ett nominellt nettobelopp om 7 435 mnkr. Vidare har man ingått avtal om framtidsstartade swappar till ett belopp om 850 mnkr.

Enligt de antagna reglerna och riktlinjerna ska den genomsnittliga räntebindningstiden ligga inom ett spann på 3–6 år med en norm på 4 år. Vid årsskiftet låg portföljens räntebindningstid på 4,4 år inklusive de framtidsstartade räntesäkringarna. Utan räntesäkring med swappar hade räntebindningstiden för skuldportföljen legat på 0,1 år.

Finansieringsrisk

Enligt regler och riktlinjer för finansiell verksamhet får högst 50 procent av kreditvolymen förfalla inom de närmaste 12 månaderna. 2022-12-31 förfaller 44,9 procent av kreditvolymen inom ett år.

Enligt reglerna och riktlinjerna ska också en likviditetsreserv på 300 mnkr finnas tillgänglig vid varje tidpunkt. Per årsskiftet fanns 605 mnkr i outnyttjad checkkredit.

Motpartsrisk

Risken att motparten inte kan fullgöra sina avtalsmässiga förpliktelser hanteras genom att endast ingå avtal med motparter som har en hög lång kreditvärdighet. Den långa kreditvärdigheten ska hos Moodys vara lägst A2 och hos Standard & Poors lägst A-. Alla avtal som har ingåtts under året har gjorts med motparter som har motsvarande eller högre rating än lägsta nivå.

Väsentliga finansiella risker och riskhantering i kommunkoncernen beskrivs i tabell 5 och gäller även för de minoritetsägda bolagen (ägarandel 50 procent eller mindre).

Tabell 5. Finansiella risker

Finansiell risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Ränterisk	Risken att räntorna går upp och räntekostnaderna stiger	Kommunkoncernövergripande	Ingår avtal om räntesäkringar enligt regler och riktlinjer för finansiell verksamhet
Finansieringsrisk	Risken att inte ha tillgång till nödvändig finansiering	Kommunkoncernövergripande	Medlemskap i Kommuninvest
Motpartsrisk	Risken att motparten inte kan fullgöra sina förpliktelser	Kommunkoncernövergripande	Ingår avtal endast med motparter med hög och lång kreditvärdighet, hos Moodys lägst A2 eller S & P lägst A-
Valutarisk	Umeå kommun har gentemot EIB borgat för Kvarken Link OY:s lån i euro för ny färja.	Kvarken Link OY	Borgen hanteras inom ramen för internbankens löpande uppföljning, utifrån bolagsstyrelsens signaler.

Upplysning om pensionsförpliktelser

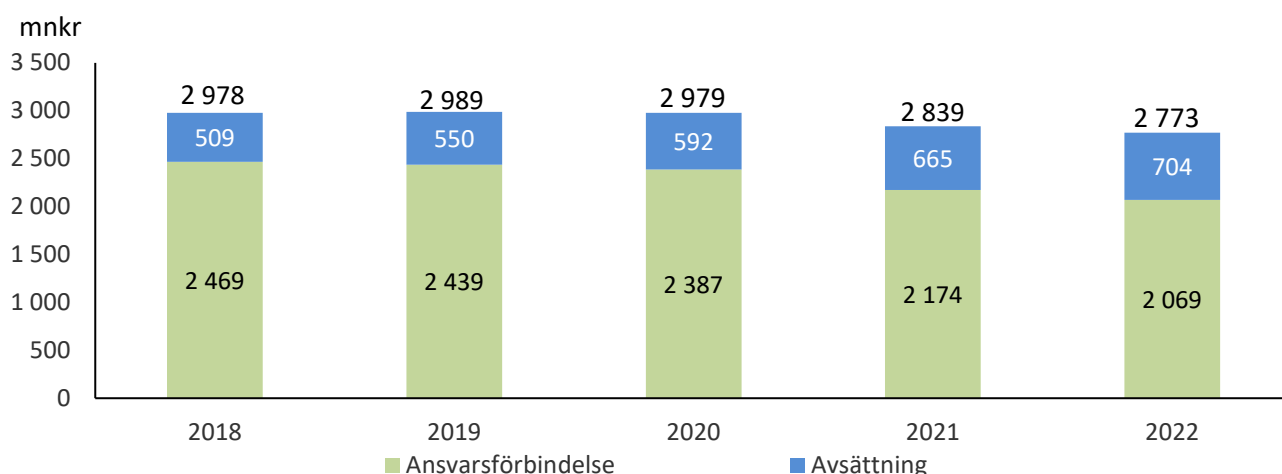
Kommunen har pensionsförpliktelser⁸ som uppgår till 2 773 mnkr (2 839 mnkr). I kommunens bolag redovisas pensioner som en kostnad när de tjänas in. Pensionsförpliktelserna i kommunens bolag tryggas genom en pensionsstiftelse och genom försäkringslösning.

Kommunens pensionsförpliktelser redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att

1. intjänade pensioner före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och kostnadsförs först i samband med utbetalning, förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 2 069 mnkr (2 174 mnkr)
2. förmånsbestämd ålderspension (FÅP)⁹, och även särskild avtalspension och visstidspensioner som har tjänats in från och med 1998, kostnadsförs löpande och redovisas som avsättning, förpliktelsen som redovisas som avsättning uppgår till 704 mnkr (665 mnkr).

Kommunen följer Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, RKR R10 Pensioner, när det gäller värdering och upplysningar om kommunens pensionsförpliktelser.

Diagram 7. Pensionsförpliktelser, utveckling i kommunen

Kommunens totala pensionsförpliktelse har minskat med 66 mnkr inklusive särskild löneskatt jämfört med föregående år. Pensionsskuldens utveckling den senaste femårsperioden framgår av ovanstående diagram. Under denna period har pensionsförpliktelsen minskat på totalen med 205 mnkr (7 procent). Minskningen har skett i och med att ansvarsförbindelsen minskat med 400 mnkr (16 procent) samtidigt som avsättningen ökat med 195 mnkr (38 procent).

⁸ Pensionsförpliktelse är en juridiskt bindande skyldighet att utbetala pension i enlighet med kollektivavtal eller andra avtal och utfästelser. Pensionsförpliktelsen omfattar pensioner som redovisas som ansvarsförbindelse och avsättning och inkluderar särskild löneskatt.

⁹ Förmånsbestämd ålderspension (FÅP) är pension för personer som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp.

Tabell 6. Pensionsförpliktelser i Umeå kommun¹⁰

Pensionsförpliktelser (mnr)	Umeå kommun	
	2022	2021
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen		
a) Avsättning inklusive särskild löneskatt	704	665
b) Ansvarförbindelse inklusive särskild löneskatt	2 069	2 174
Summa pensionsförpliktelse i balansräkningen	2 773	2 839
<i>varav pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse</i>	61	63
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	189	185
Summa pensionsförpliktelser inklusive försäkring och stiftelse	2 962	3 024
Förvaltade pensionsmedel, marknadsvärde		
Pensionsförsäkringskapital	207	228
<i>varav överskottsmedel</i>	1	13
Marknadsvärde pensionsstiftelse	166	181
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel i kommunen (Egen förvaltning)	0	0
Summa förvaltade pensionsmedel	373	409
Finansiering		
Återlånade medel	2 589	2 615
Konsolideringsgrad (%)	13	14

För att trygga pensioner för tidigare anställda i Umeå kommun (födda före 1936) och deras efterlevande bildade kommunen en pensionsstiftelse år 2010. En extern förvaltare sköter förvaltningen av pensionsstiftelsernas kapital.

Kommunen har möjlighet att årligen begära gottgörelse från pensionsstiftelsen för att täcka föregående årskostnad för utbetalning av pensioner till stiftelsens destinatärer¹¹. Gottgörelse kan begäras när stiftelsens förmögenhet (marknadsvärde) överstiger pensionsåtagandet. Under året har ingen gottgörelse utbetalts till kommunen (0 mnr). Pensionsstiftelsens marknadsvärde 2022-12-31 uppgår till 166 mnr (181 mnr). Ansvarförbindelsen för den berörda åldersgruppen uppgår till 61 mnr (78 mnr) inklusive löneskatt.

Kommunen genomförde år 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda åren 1940–1941 och under 2021 en partiell inlösen av pensioner för anställda födda åren 1959–1962. Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarförbindelse.

¹⁰ Konsolideringsgrad är andel av pensionsförpliktelser som täcks av medel i stiftelse, försäkring eller egna förvaltade pensionsmedel.

¹¹ Destinatärer är den grupp individer som stiftelsen är bildad för att främja.

Händelser av väsentlig betydelse

Här beskrivs händelser av väsentlig betydelse för kommunkoncernen och kommunen som har inträffat under år 2022 eller efter årets utgång.

Händelser av väsentlig betydelse under året

Under 2022 har främst det första kvartalet påverkats av coronapandemin, se not 4.

Överprövningar av detaljplaner, coronapandemins påverkan på genomförandetakten de senaste åren, tillgång till råvaror och ökande inflation som har medfört färre anbud och högre priser på grund av osäkerhet hos leverantörer i rådande världsläge. Det gör att investeringsbudgeten inte nås.

Stigande energipriser till höga nivåer har påverkat kommunens kraftverksamhet med väsentligt högre intäkter ur ett historiskt perspektiv.

Under året har kommunen ansökt och utsetts till att delta i EU-kommissionens satsning om 100 klimatneutrala städer 2030. Utnämningen är av strategisk vikt för kommande satsningar och finansieringsmöjligheter då utnämningen bland annat bedöms kunna öka möjligheterna för Umeå kommun till medfinansiering från Europeiska unionens ramprogram för forskning och innovation, Horizon.

Kommunen har inga pågående betydande rättstvister.

För att se den totala effekten av ovanstående händelser bör flera delar av årsredovisningen beaktas.

Händelser av väsentlig betydelse efter årets slut

Några händelser av väsentlig betydelse efter årets slut har inte identifierats.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I detta avsnitt lämnas information om väsentliga aspekter av styrning, uppföljning och intern kontroll för kommunkoncernen och kommunen.

Den kommunala koncernen omfattar kommunstyrelsen, kommunens nämnder och kommunägda bolag. I avsnittet "Den kommunala koncernen" finns en organisationsöversikt som visar hur Umeå kommunkoncern är organiserad.

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2021 inriktnings-, finansiella och personalpolitiska mål, investeringsbudget, budgetramar och tilläggsuppdrag för 2022. Kommunens nämnder har under året vid delårs- och årsbokslut redovisat status för de mål och tilläggsuppdrag som kommunfullmäktige har fastställt för 2022. Kommunens och kommunkoncernens resultat och finansiella ställning har återrapporterats till kommunfullmäktige vid delårs- och årsbokslut.

Väsentliga förändringar av styrning av den kommunala koncernen

Kommunen har under 2022 lagt stort arbete på att implementera av kommunfullmäktige fastställda riktlinjer för

- ägarstyrning (styrning av kommunens bolag)
- aktiverande styrning (styrning som syftar till att åstadkomma förändring inom de bolag och verksamheter som ingår i kommunkoncernen).

Kommunen har också genomfört en omfattande revidering av reglemente för styrelse och nämnder (organiserande styrning).

Ägarstyrning: Arbetet att anpassa bolagsstyrningen till av kommunfullmäktige fastställda riktlinjer har fortsatt. Åtgärder har vidtagits för att stärka kommunstyrelsens uppsiktspflicht över de kommunala bolagen och då framför allt med syfte att öka överskådlighet. Arbetet fortsätter 2023.

Planeringsprocess: Under 2022 har kommunen lagt stort fokus på arbetet att genomföra förändringar av planeringsprocessen i enlighet med de riktlinjer kommunfullmäktige fastställde i mars 2020. Den nya planeringsprocessen är utformad för att tillgodose de förväntningar och krav som uttrycktes i samband med att de nya riktlinjerna utarbetades och fastställdes. Det innebär bland annat att processen har tidigarelagts, att det förslag till drifts- och investeringsbudget som presenteras utgår från prognos över tillgängliga medel, att transparensen har utökats och att kommunens nämnder och bolag på ett tydligare sätt har involverats och engagerats i planeringsprocessen. Förslaget till planeringsdirektiv för 2023 överlämnades till politisk beredning i april 2022, partiernas förslag hanterades därefter i kommunfullmäktige i juni. Allt eftersom implementeringen av den nya processen genomförts har processens olika delmoment utvärderats. Efter att kommunfullmäktige i juni fastställde planeringsdirektiv för 2023 sammanställdes utvärdering och förslag till justeringar av processen tillställdes kommunfullmäktige. I slutet på oktober fastställde kommunfullmäktige ett antal justeringar i riktlinjen för Umeå kommuns

planeringsprocess. Justeringarna har därefter implementerats i planering och genomförande av planeringsprocessen under hösten 2022 och våren 2023.

Aktiverande styrning: Kommunen har under året genomfört ett arbete för att anpassa kommunens styrning i enlighet med de riktlinjer för aktiverande styrning som kommunfullmäktige beslutade i mars 2021. Den aktiverande styrningen definieras som den styrning som syftar till att åstadkomma förändring i kommunen, kommunens verksamheter och processer. I juni 2022 fastställde kommunfullmäktige grunduppdrag, inriktningsmål med tillhörande program och tilläggsuppdrag i enlighet med den modell för aktiverande styrning som beskrivs i fastställda riktlinjer. Implementeringen kommer att fortgå under 2023.

Organiserande styrning: I augusti 2021 fick kommunens egna nämnder i uppdrag att ta fram förslag på grunduppdrag (nämndens ändamål) samt genomföra översyn av nämndens specifika reglemente och vid behov föreslå förändringar och förtydliganden avseende de ansvar och befogenheter som regleras i reglementet. Förslag till revideringar av Umeå kommuns reglemente för styrelse och nämnder tillställdes därefter kommunfullmäktige och fastställdes vid kommunfullmäktiges sammanträde i juni 2022. Kommunfullmäktige genomförde en kompletterande revidering av reglementet i november 2022 med anledning av politiska överenskommelser om nämndpresidiernas sammansättning.

Intern kontroll: Nämndernas arbete med intern kontroll regleras av lag och av riktlinjer som kommunfullmäktige har fastställt för hur intern styrning och kontroll ska bedrivas. Kommunstyrelsen lämnar anvisningar till kommunens nämnder för hur arbetet med intern kontroll ska genomföras. Den årligen återkommande processen går till så att förvaltningschef förbereder nämndens internkontrollarbete, nämnden tar fram kontrollområden och genomför riskanalys/riskvärdering, förvaltningschef eller motsvarande upprättar förslag till intern kontrollplan med åtgärder som tillsammans med kontrollområden och riskanalys fastställs av nämnd. Förvaltningschef eller motsvarande ansvarar för att genomföra internkontrollplanens åtgärder och rapportera status i internkontrollarbetet till respektive nämnd. Nämnden godkänner uppföljning. Kommunstyrelsen kontrollerar inom ramen för sin uppsiktsplikt att respektive nämnd har fastställt kontrollområden, riskanalys, internkontrollplan och genomfört uppföljning. Kommunstyrelsen ska enligt plan behandla uppföljning av nämndernas arbete med intern kontroll vid sitt sammanträde i april och därmed genomföra bedömning om nämndernas arbete med intern styrning och kontroll varit tillräckligt och ändamålsenligt under 2022.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I detta avsnitt finns en utvärdering av om kommunfullmäktiges mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. I avsnittet återfinns även en analys av kommunkoncernens ekonomiska resultat och ställning, inklusive en analys av budgetavvikelse.

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

I kommunfullmäktiges beslutade riktlinjer om budget- och investeringsprocessen framgår riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv. Där definieras god ekonomisk hushållning och beskrivs hur god ekonomisk hushållning ska uppnås för Umeå kommun:

”God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer.”¹²

Kommunfullmäktige har beslutat om verksamhetsmässiga mål och finansiella mål för kommunen. Några kommunkoncernövergripande finansiella mål har inte satts upp i ”Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2022”. Kommunfullmäktiges mål följs upp av styrelse och nämnder i årsredovisningen.

Här följer kommunstyrelsens uppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning per den sista december. Därefter följer en analys av den kommunala koncernens resultat och ekonomiska ställning.

Uppföljning av verksamhetens mål och uppdrag från kommunfullmäktige

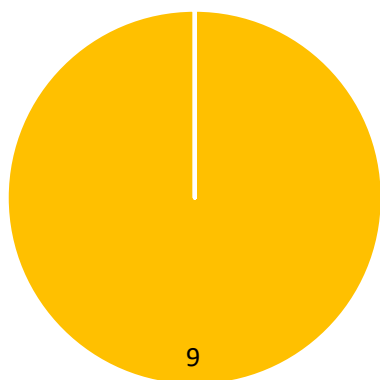
Vid årsbokslut rapporteras status för fem inriktningsmål, fyra personalpolitiska mål och 33 uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i ”Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2022”.

Sammanvägning av nämndernas rapportering visar att samtliga av de nio mål kommunfullmäktige har fastställt i planeringsdirektivet för 2022 bedöms vara delvis uppfyllda.

¹² Det framgår även av ”Planeringsförutsättningar, budget och investeringar för 2022”.

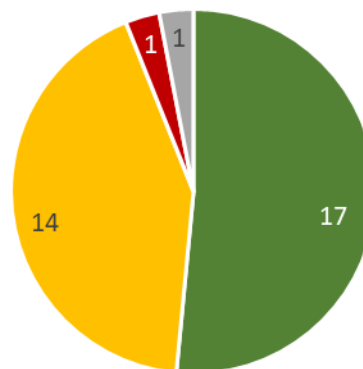
Diagram 8. Sammanvägd måluppfyllelse, sammanställning av uppdrag från kommunfullmäktige

Sammanvägd måluppfyllelse

■ Uppfyllt ■ Delvis uppfyllt ■ Ej uppfyllt

Sammanställning tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

■ Helt genomförda ■ Delvis genomförda
■ Ej genomförda ■ Ej aktuellt

Av kommunfullmäktiges uppdrag till nämnder, styrelser och bolag har 17 inrapporterats som helt genomförda, 14 som delvis genomförda, ett som inte genomfört och ett som inte längre aktuellt.

Utöver de mål och uppdrag som kommunfullmäktige har fastställt i anslutning till planeringsförutsättningar och budget har kommunfullmäktige även fastställt ett stort antal mål, uppdrag och aktiviteter i från budget fristående planer, program och strategier (över 300 mål och över 400 aktiviteter).

I kommunkoncernens bolag görs ingen sammanställd uppföljning av mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det åligger respektive bolag att följa upp sina egna mål och riktlinjer. Med anledning av det stora antalet mål och avsaknad av sammanställd uppföljning från kommunens bolag kan heller ingen bedömning göras om god ekonomisk hushållning uppnås på koncernnivå.

Kommunfullmäktige antog i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning. Arbetet att implementera dessa riktlinjer och skapa grundläggande förutsättningar för aktiverande styrning, det vill säga styrning mot grunduppdrag i nämnd/bolag och styrning mot inriktningsmål och tilläggsuppdrag har pågått under hela 2022 och har konkretiserats i kommunfullmäktiges beslut om planeringsdirektiv och budget för 2023. Uppföljning och åiterrapportering till kommunfullmäktige vid delårs- och årsbokslut för 2023 är uppbyggd i enlighet med den nya modellen. Åiterrapportering av mål och uppdrag för 2022 är därmed sista tillfället där åiterrapportering av mål och uppdrag följer tidigare års modell. I och med införandet av ny modell för aktiverande styrning är avsikten att uppnå en ändamålsenlig uppföljning av mål och uppdrag.

Uppföljning av kommunfullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning

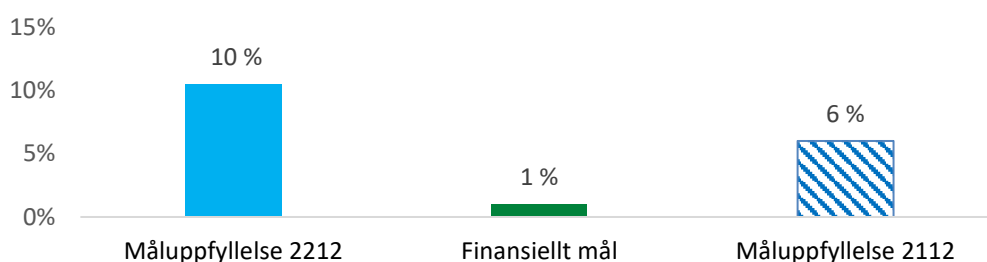
Kommunfullmäktige har satt upp tre finansiella mål för 2022. Här beskrivs mål och måluppfyllelse:

Tabell 7. Uppföljning av finansiella mål

Nr	Mål	Måluppfyllelse 2022	Motivering/kommentar
10	Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent.	Helt uppfyllt	Resultatet per 31 december uppgår till 899 mnkr och skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning till 8 601 mnkr. Det ger ett utfall per 31 december om cirka 10 procent. Det uppsatta målet om 1 procent är inte på en tillräcklig nivå för att långsiktigt kunna täcka kommunens finansiering av investeringar.
11	Låneskulden per invånare ska plana ut 2026 för att sedan minska.	Inget mätvärde finns för 2022	Något delmål för 2022 har inte satts upp. Måluppfyllnad för helåret 2022 kan därmed inte följas upp. ¹³
12	Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter.	Helt uppfyllt	Utfallet per sista december för självfinansieringsgraden exklusive exploateringsintäkter är 189 procent. Snittet per sista december för de senaste fem åren är 118 procent.

■ Målet uppnås
 ■ Målet uppnås inte
 ■ Målet uppnås delvis
 ■ Målet kan inte mätas

Diagram 9. Uppfyllelse av finansiellt mål nr 10

För 2022 utgör kommunens resultat cirka 10 procent av periodens skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och därmed uppfyller kommunen det finansiella målet på 1 procent. I kommuner med 100 000–199 999 invånare uppgick resultatet (2021) i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i genomsnitt till 7,4 procent. I Sveriges samtliga kommuner uppgick resultatet i genomsnitt till 6,3 procent (2021).

¹³ Låneskulden har påverkats positivt under pandemin, med högt resultat och låga investeringsnivåer. Det är inte representativt för ett normalår. Kommunens låneskuld per 31 december 2021 var 2 024 mnkr och invånarantalet i Umeå 130 997. Låneskulden per invånare 2021-12-31 var därmed 15 451 kr. Kommunens låneskuld per 31 december 2022 blev 1 323 mnkr och invånarantalet i Umeå 132 235. Låneskulden per invånare 2022-12-31 är därmed 10 005 kr, vilket innebär en minskning med 5 446 kr sedan 2021-12-31.

Bedömning av god ekonomisk hushållning för år 2022

Av kommunfullmäktiges fem inriktningsmål bedöms samtliga vara delvis uppfyllda för 2022. Av kommunfullmäktiges personalpolitiska mål bedöms samtliga vara delvis uppfyllda.

Av kommunfullmäktiges tre finansiella mål kan måluppfyllelsen för målet om låneskuldens utveckling¹⁴ inte bedömas under år 2022 då något delmål för året inte är uppsatt. Målet om självfinansieringsgrad och resultatmålet uppnås för 2022.

För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunfullmäktiges fastställda definition ska kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås. Kommunstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att god ekonomisk hushållning delvis nås för kommunen för helåret 2022.

Pågående arbete med syfte att åtgärda tidigare brister i kommunens målstyrning för kommunkoncernen som helhet beräknas få fullt genomslag under 2023. Kommunstyrelsen kan mot denna bakgrund därför inte bedöma om god ekonomisk hushållning nås fullt ut för kommunkoncernen för 2022.

¹⁴ Låneskulden per invånare ska plana ut år 2026 för att sedan minska.

Resultat och ekonomisk ställning

Utvärdering av Umeå kommuns finansiella resultat och ställning utgår från koncernperspektivet med nedbrytning på Umeå kommun.

Kommunkoncernens resultat jämfört med föregående år

Kommunkoncernens redovisade resultat år 2022 uppgår till 1 177 mnkr (691 mnkr), vilket är en ökning med 486 mnkr i jämförelse med föregående år. Verksamhetens nettokostnader har ökat med 341 mnkr (cirka 3 procent). Verksamhetens intäkter innehåller intäkter från kraftverksamheten som har ökat med 146 mnkr som en konsekvens av höga elpriser.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 470 mnkr (cirka 6 procent). Ökningen beror främst på att den positiva utvecklingen av skatteunderlaget under året har genererat högre skatteintäkter.

Umeå Energi AB ökade intäkterna under året med 149 mnkr till 1 760 mnkr (1 611 mnkr). Fler kunder och ökad försäljning har parerat kostnadsökningarna bland annat för värmeproduktion. Resultatet efter finansiella poster uppgick till 132 mnkr (112 mnkr).

AB Bostaden ökade intäkterna med 73 mnkr under året till 1 183 mnkr (1 107 mnkr). Den ökade intäkten avser främst försäljning av IP-adresser. Bolagets resultat efter finansiella poster uppgick till 200 mnkr (166 mnkr).

För Umeå Parkerings AB har parkeringsintäkterna återhämtat sig under året. Antalet genomförda parkeringar och antalet sålda parkeringstillstånd ligger över tidigare årsnivåer. En prisjustering gjordes under årsskiftet 2021/2022 för parkeringsavgifterna. Intäkterna ökade under året med 13 mnkr till 105 mnkr (92 mnkr). Resultatet efter finansiella poster uppgick till 15 mnkr (5 mnkr).

Umeå Vatten och Avfall AB ökade intäkterna med 23 mnkr till 442 mnkr (419 mnkr). Resultat efter finansiella poster uppgick till -12 mnkr (-9 mnkr). Brukningstaxan för vatten och avlopp höjdes inför år 2022 med 6 procent vilket har gett 20 mnkr mer taxeintäkter jämfört med föregående år. Ökade kostnader i löner, energi, transporter, underentreprenader och utsläppsrätter påverkar årets resultat negativt. Av årets resultat avgår överuttag avseende VA-kollektivet i form av avsättning till fond för säker vattenförsörjning i Umeå med 20 mnkr.

Kommunens resultat jämfört med föregående år

Kommunens redovisade resultat för år 2022 uppgår till 899 mnkr (465 mnkr), vilket är en ökning med 434 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen mellan åren består till största delen av ökade skatteintäkter på grund av förbättrad utveckling av skatteunderlaget. Intäkter från kraftverksamheten har ökat med 146 mnkr som en konsekvens av höga elpriser under året.

Verksamhetens intäkter har ökat med cirka 104 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår för Umeå kommun till 2 067 mnkr (1 963 mnkr). Ökningen beror främst på:

- ökade intäkter från kraftverksamheten
- att statsbidrag kopplat till pandemin har minskat i omfattning jämfört med tidigare år
- att intäkter från inköpsarbetet i pandemin har minskat då skyddslagret avvecklades under 2021
- att försäljning av exploateringsfastigheter varit på en lägre nivå under 2022 jämfört med 2021, som innehöll stora försäljningar.

Bland verksamhetens intäkter ingår jämförelsestörande poster med cirka 259 mnkr (se not 4 Jämförelsestörande poster).

Verksamhetens kostnader har ökat med cirka 133 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år och uppgår till 9 153 mnkr (9 020 mnkr). Ökningen består främst av:

- löneökningar
- fler anställda
- ökad verksamhet som medför ökade kostnader för drift
- att inflationen har gett högre kostnader för livsmedel under år 2022. Utöver det har inflationen på årsbasis inte gett någon större påverkan på verksamhetens kostnader.

Samtidigt har den inlösen av pensioner som genomfördes under år 2021¹⁵ gjort att pensionskostnaderna för den försäkrade gruppen minskar under år 2022 och kommande år. Kostnaden för pensionsinlösen under år 2021 var en engångskostnad för det året. Även kostnader för skyddsmateriel kopplat till pandemin och kostnader för snöröjning är lägre under 2022. Bland verksamhetens kostnader ingår jämförelsestörande poster med cirka 40 mnkr (se not 4).

Kostnader för *avskrivningar* är 22 mnkr högre än föregående år och uppgår till 556 mnkr. Förändringen består främst av avskrivningar på nya aktiverade tillgångar under år 2021 och 2022.

Kommunens *skatteintäkter* uppgår till 7 288 mnkr och har ökat med 410 mnkr jämfört med föregående år. Förväntad ökning av skatteintäkter låg i början av 2022 på nivån 173 mnkr på

¹⁵ Kommunfullmäktige beslutade 2021-11-29 att göra en partiell inlösen av den del av pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse med 195 mnkr inklusive särskild löneskatt.

helårsbasis. Förbättrad utveckling av skatteunderlaget har påverkat budgetavvikelsen för året positivt med 237 mnkr.

Generella statsbidrag och utjämning omfattar statsbidrag som har beslutats av riksdagen med anledning av pandemin, för både innevarande och föregående år. Utfallet är 60 mnkr högre jämfört med föregående år. I utfallet för år 2022 ingår generella statsbidrag som har klassificerats om från riktade statsbidrag med 47 mnkr (56 mnkr).

Umeå kommuns negativa *finansnetto* har förbättrats med 15 mnkr jämfört med samma period föregående år. Det beror på lägre räntekostnader som en konsekvens av en lägre låneskuld i kommunen.

Införandet av redovisning av finansiell leasing har påverkat både balans- och resultaträkningar, se not 1 och not 6. Nettoeffekten på årets resultat är cirka 9 mnkr (11 mnkr).

Årets tre första månader och fjolåret har påverkats av coronapandemin, men i olika utsträckning¹⁶. Det har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget. I redovisat resultat finns jämförelsestörande poster med netto cirka 454 mnkr (–26 mnkr), se not 4.

*Kommunens resultat jämfört med budget och prognos*¹⁷

Tabell 8. Kommunens resultat jämfört med budget och prognos, detaljerad

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2022	Budget 2022 ¹⁸	Prognos helår 2022	Omräknat jämförelseår 2021	Utfall 2021
Verksamhetens nettokostnader	–7 642	–8 161	–7 882	–7 591	–7 646
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	8 601	8 270	8 570	8 131	8 131
Finansnetto	–60	–27	–1	–75	–1
Årets resultat	899	83	687	465	484

Kommunens resultat om 899 mnkr innebär en budgetavvikelse på 816 mnkr.

Verksamhetens intäkter är 503 mnkr högre än budget för året. Det beror främst på högre intäkter från kraftverksamheten, ökade bidrag från Socialstyrelsen och Skolverket samt högre intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter och anläggningstillgångar.

¹⁶ Pandemin startade under första kvartalet 2020 och pågick under 2021 och fram till och med första kvartalet 2022, Coronapandemin har påverkat de senaste tre åren i olika utsträckning. Det har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget. En viss osäkerhet finns i lämnade uppgifter mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband. Det är eftersom verksamheter inte har bedrivits på samma sätt i pandemin som tidigare år och efter. Från och med årsredovisningen 2022 redovisas jämförelsestörande poster som är 30 mnkr eller större. I tidigare rapporter har jämförelsestörande poster på 4 mnkr eller mer redovisats.

¹⁷ Någon budget har inte upprättats för den kommunala koncernen som helhet. Därför redovisas budgetavvikelse enbart för Umeå kommun.

¹⁸ I kommunfullmäktiges budgetbeslut redovisades finansiella intäkter och kostnader i kommunstyrelsens nettokostnader. Dessa har korrigerats i tabellen ovan med 43 mnkr (finansiell intäkt i utdelning 60 mnkr och räntekostnad pension –17 mnkr).

Verksamhetens kostnader är 67 mnkr lägre än budgeterat för året. Det förklaras främst av lägre kostnader för köp av verksamhet, lägre personalkostnader inom omsorg och utbildning samt att kostnader för arbetsgivaravgifter och pensioner är lägre än förväntat främst kopplat till första halvåret 2022. Kostnad för inköp av sålda exploateringsfastigheter är 6 mnkr högre än budget.

Redovisade kostnader för avskrivningar är 52 mnkr högre jämfört med budget. Under året redovisas avskrivningar på finansiella leasingtillgångar med 78 mnkr, som inte finns budgeterade. Redovisade kostnader för avskrivningar exklusive avskrivningar på finansiella leasingtillgångar är 26 mnkr lägre än budget, vilket förklaras av att förskjutningar och förseningar för ett flertal investeringsprojekt har lett till att färdigställda tillgångar tagits i bruk senare än förväntat.

Kommunens skatteintäkter för år 2022 är 237 mnkr högre än budget. Det beror främst på förbättrad utveckling av skatteunderlaget, både för slutavräkning för 2021 med 42 mnkr och avräkning för 2022 med 195 mnkr.

För 2022 redovisar Umeå kommun extra statsbidrag som i huvudsak är en konsekvens av coronapandemin med cirka 155 mnkr (195 mnkr). För år 2022 redovisas generella statsbidrag och utjämnning med ett belopp som är 94 mnkr högre än budget. Nettoförändringar i inkomst- och kostnadsutjämnning är 47 mnkr högre än budget. Omklassificering till generella statsbidrag¹⁹ av erhållna statsbidrag för skolmiljarden (47 mnkr) görs i enlighet med RKR:s förtydligande.

Umeå kommuns negativa finansnetto är sammantaget 33 mnkr sämre än budget. Det hänför sig till att

1. tillkommande intäkter i form av avkastning från överskottsfond hos KPA med 13 mnkr
2. ränteintäkter från utlåning till kommunens bolag är lägre än budget med 20 mnkr
3. räntekostnader är lägre än budget med 51 mnkr på grund av lägre upplåningsbehov till följd av lägre investeringsutfall och högre resultat än budgeterat
4. kostnader för beräknad ränta på leasingskuld redovisas från 2022 med 75 mnkr.

Kostnaden har inte budgeterats.

Lämnad prognos i delårsrapporten avviker mot utfallet med 212 mnkr, vilket främst förklaras av ökade intäkter från kraftverksamheten.

¹⁹ Per 2021-12-31 har äldreomsorgssatsningen och skolmiljarden klassificerats om till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev 7 oktober 2021. RKR informerar om att det av Socialstyrelsens anvisningar för att rekvirera statsbidrag för 2021 framgår att rekvirerade medel för år 2021 inte kommer att återkrävas och att de därmed ska redovisas som generella statsbidrag enligt RKR R2 Intäkter. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag.

Skolmiljarden är även för år 2022 ett generellt statsbidrag medan äldreomsorgssatsningen (statsbidraget för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre år 2022) från 2022 är ett riktat statsbidrag, då återbetalningsskyldighet har införts i villkoren.

*Resultatutveckling och resultatnyckeltal***Känslighetsanalys**

God ekonomisk hushållning är en lagstadgad förutsättning för att hantera utmaningar och oförutsedda händelser och innebär att kommunen ska ha ett resultat med marginal för att täcka kostnader som oförutsedda händelser skulle kunna medföra.

Till exempel när befolkningen ökar mer än förväntat får det effekt på kommunens ekonomi. Det finns ett behov av mer investeringar i nya bostäder, gator och vägar, fler elevplatser och platser inom äldreomsorgen behöver skapas. Ökar investeringarna, stiger kostnaderna för avskrivningar och räntekostnader för att låna till investeringarna. Behövs fler elevplatser och platser inom äldreomsorgen ökar kostnaderna för driften i verksamheterna.

Känslighetsanalysen i tabell 9 visar hur kommunens ekonomi påverkas vid olika händelser. Tabellen ska läsas så att om händelsen i första kolumnen inträffar så får den en ekonomisk effekt på ungefär det belopp som finns i andra kolumnen.

Tabell 9. Känslighetsanalys

Känslighetsanalys, åreffekt	mnr
Befolkningsförändring med 100 invånare (19–64 år)	+/-6
Generella statsbidrag och utjämning, förändring 1 procent	+/-13
Skattdebitering med 1 krona	+/-318
Förändring av intäkter för taxor och avgifter 1 procent	+/-4
Lönekostnadsförändring med 1 procent	+/-52
Pensionskostnadsförändring 1 procent	+/-5
Prisförändring köp av verksamhet och entreprenader 1 procent	+/-13
Årlig avskrivningskostnad vid förändrade investeringar med 100 mnr (viktad) komponentavskrivning)	+/-4
Ränteförändring med 1 procent på befintliga lån	+/-21
Räntekostnad vid förändrad upplåning med 100 mnr	+/-3

I tabellen ovan har en befolkningsförändring med 100 invånare för gruppen 19–64 år valts då de är den primära grupp som påverkar kommunens skatteintäkter.

Kommunens internbank säkrar sin låneportfölj på olika löptider. Därför får en ränteförändring inte omedelbar effekt på kommunens räntekostnader, utan uppgiften i tabellen värderar effekten av en procents förändring på snitträntan baserat på låneportföljen 2022-12-31.

Om kommunens skattdebitering ändras påverkar det även kostnadsutjämningen, vilken inte går att beräkna då utfallet är avhängigt förhållanden i andra kommuner. Påverkan är storleksmässigt inte väsentlig.

Skattesatsens utveckling och jämförelse med andra**Tabell 10. Skattesatsens utveckling med jämförelser**

Skattesats till kommun (kr)	2022	2021	2020	2019	2018
Umeå kommun	22,80	22,80	22,80	22,85	22,85
Västerbottens läns kommuner (ovägt medel)	23,29	23,29	23,30	23,30	23,27
Kommuner med 100 000–199 999 invånare (ovägt medel)	20,91	20,95	20,97	20,97	20,96
Riket	20,67	20,71	20,72	20,70	20,74

Den kommunala skattesatsen i Umeå på 22,80 kronor har varit oförändrad de senaste tre åren. Detta är cirka femtio öre lägre än snittet för kommunerna i Västerbottens län (23,29 kronor). Umeå kommuns skattesats är cirka två kronor högre än genomsnittet för kommuner i liknande storlek respektive snittet för hela riket.

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning**Tabell 11. Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning**

mnr	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat	899	465	361	189	30
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	8 601	8 131	7 704	7 320	6 948
Årets resultat i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (%)	10	6	5	3	0

Kommunens resultat samt skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat under de senaste fem åren. Resultatet har ökat mer i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Årets resultat i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning används som riktlinje för god ekonomisk hushållning. För Umeå kommun har en ökning skett från noll procent till tio procent under fem år. Resultatökningen stärker soliditeten och kommunens förmåga till egen finansiering av investeringar.

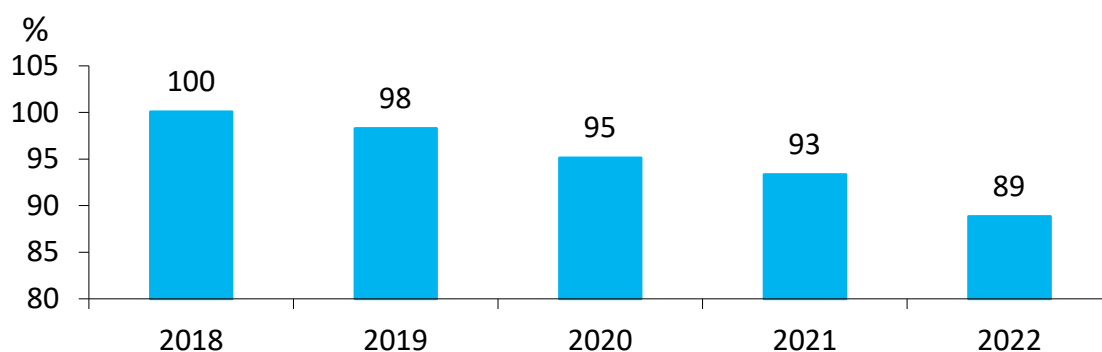
Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Ett sätt att följa hur ekonomin utvecklas är att jämföra utvecklingen för verksamhetens nettokostnader med utvecklingen för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för år 2022 uppgår till 89 procent (93 procent). Ett tal som är under 100 procent är en förutsättning för en ekonomi i balans och en miniminivå.²⁰ Snittet för senaste fem åren uppgår till 95 procent.

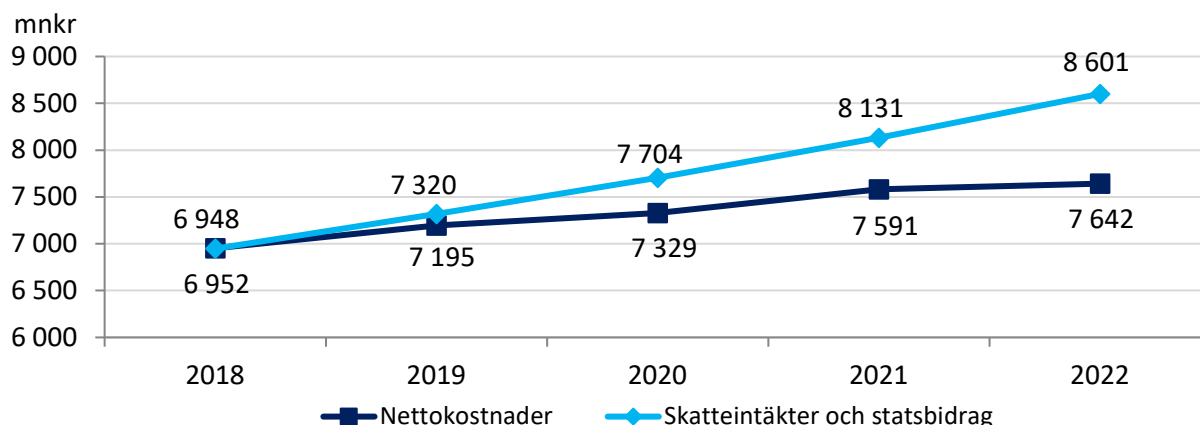
²⁰ Av proposition 2003/04:105 God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting framgår om relationen mellan begreppen god ekonomisk hushållning och balanskrav, att balanskravet (att intäkterna ska överstiga kostnaderna), är en miniminivå. För att kravet på god ekonomisk hushållning skall anses vara uppfyllt, bör resultatet i normalfallet ligga

Diagram 10. Verksamhetens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning de senaste fem åren i procent²¹

Förutsättningen för att upprätthålla en ekonomi i balans är att verksamhetens nettokostnader inte ökar mer än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Under femårsperioden har skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ökat med 24 procent medan verksamhetens nettokostnader har ökat med cirka 10 procent. Motsvarande ökning har under år 2022 varit 6 procent för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning och 1 procent för verksamhetens nettokostnader.

Diagram 11. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt verksamhetens nettokostnadsutveckling de senaste fem åren i mnkr²²

Det är stora förändringar under åren 2020 - 2022 i förhållandet mellan skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning jämfört med nettokostnader. Från 2020 - 2021 förklaras förändringen främst av minskad verksamhet på grund av restriktioner i coronapandemin, som har medfört en lägre kostnadsutveckling. Samtidigt har statens ersättningar kopplat till coronapandemin för

på en högre nivå som konsoliderar ekonomin. Lagförarbetena betonar att det är nödvändigt att kommuner och landsting är väl förberedda för att kunna möta de växande behoven av kommunal verksamhet. Detta kan ske genom att både verksamhet och ekonomi genomsyras av en god ekonomisk hushållning i både ett kort- och långsiktigt perspektiv. Därför framhåller lagförarbeten vikten av det mer långsiktiga målet om en god ekonomisk hushållning.

²¹ För år 2018–2020 är talen inte omräknade utifrån införandet av redovisning av finansiell leasing i kommunen.

²² För 2018–2020 är talen inte omräknade utifrån införandet av redovisning av finansiell leasing i kommunen.

samma år och förbättrad utveckling av skatteunderlaget för år 2021 gjort att intäkterna har ökat mer än förväntat.

För år 2022 har förbättringen av skatteunderlaget fortsatt medan verksamheten successivt återgått mot nivåer liknande de före pandemin. Tillkommande är höga energipriser som gör att intäkter från kraftverksamheten ökat kraftigt.

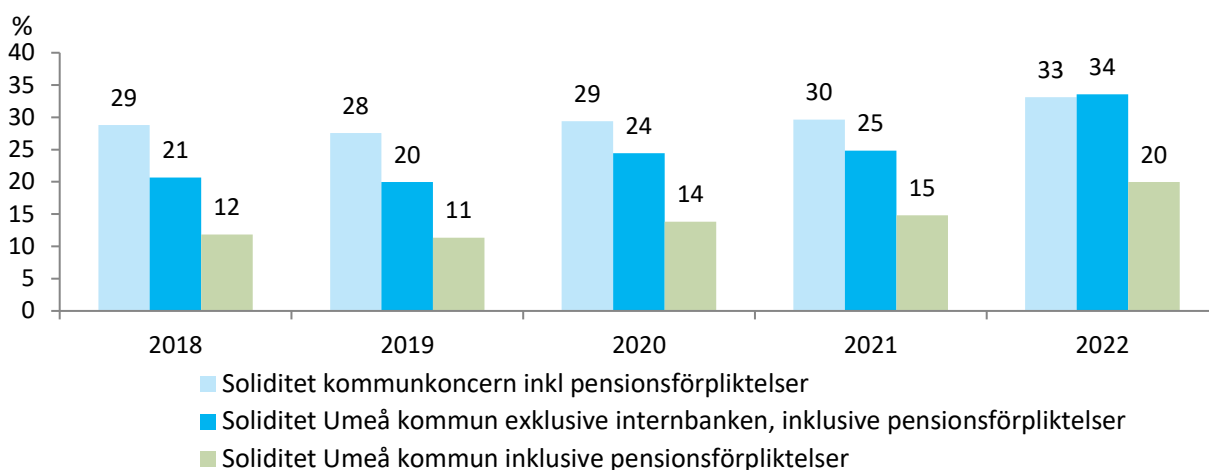
Kommunkoncernens och kommunens ekonomiska ställning

Den ekonomiska ställningen i kommunkoncern och kommun kommenteras nedan utifrån olika parametrar och nyckeltal.

Soliditet

Nyckeltalet soliditet visar den procentuella andelen av tillgångarna som är finansierade med eget kapital och mäter den finansiella styrkan. Soliditeten beskriver den långsiktiga betalningsförmågan och en hög soliditet medför en lägre finansiell risk. Soliditeten i Umeå kommunkoncern och kommun beräknas genom att inkludera samtliga pensionsförpliktelser i Umeå kommun som skuld i stället för som ansvarsförbindelse. Utvecklingen för soliditeten i kommunkoncernen och kommunen framgår nedan.

Diagram 12. Soliditet i kommunkoncern och kommun över fem år²³

Kommunkoncernens soliditet med kommunens pensionsförpliktelser uppgår till 33 procent (30 procent) per 31 december 2022. I genomsnitt för den senaste femårsperioden var soliditeten i kommunkoncernen på balansdagen cirka 30 procent. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommunkoncerner i Umeås storlek²⁴ var i snitt de senaste fem åren 29 procent.

²³ "Soliditet Umeå kommun exklusive internbanken, inklusive pensionsförpliktelser" i diagrammet ovan innebär samma siffror som i övriga soliditetsmått, men med eliminering av vidareutlåning till bolagen. I Kolada-statistiken görs inte någon sådan eliminering.

²⁴ Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

Kommunens soliditet med pensionsförpliktelser uppgick 31 december 2022 till 20 procent (15 procent). I genomsnitt för den senaste femårsperioden var soliditeten i kommunen på balansdagen cirka 14 procent. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser i kommuner i Umeås storlek²⁵ var i snitt de senaste fem åren 29 procent. I denna uppgift ingår både kommuner med och utan internbank, vilket påverkar jämförbarheten.

*Kommunens soliditet*²⁶ beräknad med pensionsförpliktelser, men utan internbanken ökade med 9 procentenheter till 34 procent under året (25 procent). Under den senaste femårsperioden har soliditeten enligt denna beräkning varit 25 procent i genomsnitt.

Ökningen av soliditeten påverkas i år främst av ökningen i årets resultat för kommunen och minskningen av låneskulden. Under året har kommunens låneskuld i internbanken minskat med 701 mnkr till 1 323 mnkr (2 024 mnkr). Leasingskulden har minskat 64 mnkr jämfört med föregående år till 987 mnkr (1 051 mnkr).

²⁵ Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

²⁶ Soliditet exklusive internbanken, inklusive pensionsförpliktelser

Låneskuld och internbankens skuldförvaltning ²⁷

Kommunkoncernens finansverksamhet hanteras inom Umeå kommuns internbank. I enlighet med kommunens finanspolicy samlas de i huvudsak majoritetsägda bolagens och kommunens betalflöden i en gemensam koncernkontostruktur. Kommunkoncernens strategi är att reducera lånebehovet med inkommande och tillgänglig likviditet så att eventuell överskottslikviditet hos någon part används till att minska koncernens totala skuld. Internbanken försörjer den koncerngemensamma skuldportföljen med externa krediter på kapitalmarknaden.

Tabell 12. Förändring av låneskuld och räntor inom internbanken

mnkr	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31
Internbankens låneskuld	-8 918	-9 149	-8 882	-9 074	-8 219
Upplåning från kommunkoncernen	0	-16	-12	-8	-3
Internbankens externa skuldportfölj	-8 918	-9 133	-8 870	-9 066	-8 217
Utlåning till kommunkoncernen	<u>7 594</u>	<u>7 126</u>	<u>6 745</u>	<u>6 552</u>	<u>6 066</u>
Nettoskuld Umeå kommun	-1 323	-2 024	-2 137	-2 522	-2 154
Finansiella intäkter och kostnader					
Ränteintäkter från lån	144	147	130	128	154
Borgensintäkter	4	5	5	5	4
Räntekostnader för lån	<u>-129</u>	<u>-148</u>	<u>-132</u>	<u>-125</u>	<u>-141</u>
Internbankens räntenetto	19	3	3	8	17

Internbankens externa upplåning uppgår till 8 918 mnkr (9 149 mnkr), en nettominusning med 231 mnkr jämfört med föregående år. Utöver lån via internbanken lånar kommunkoncernen 1 204 mnkr (1 217 mnkr) direkt från externa kreditgivare.

Tabell 13. Kommunkoncernens låneskuld

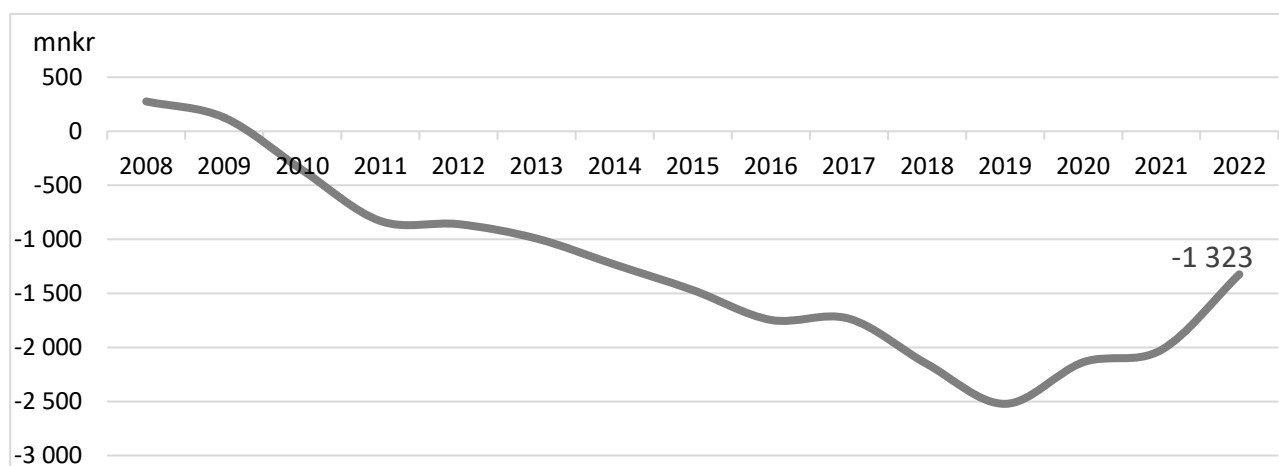
mnkr	2022-12-31	2021-12-31	+/-
Kommunkoncernens långfristiga låneskuld	10 122	10 366	-244
Varav internbanken			
Umeå kommun	1 323	2 024	-701
Bostaden i Umeå AB	3 632	3 250	382
Umeå Energi AB	1 268	1 297	-29
Umeva AB	1 328	1 327	2
Umeå Kommunföretag AB	-27	49	-76
Infrastruktur i Umeå AB	682	646	36
Umeå Hamn AB	720	575	145
Umeå Folkets Husförening	88	76	12
Västerbottens Museum AB	14	10	4
<u>Övriga bolag plussaldo</u>	<u>-110</u>	<u>-103</u>	<u>-7</u>
Internbankens låneskuld	8 918	9 149	-231
Varav upplåning utanför internbanken			

²⁷ I uppgifterna ingår inte lån i Väven i Umeå AB. Se även Not 1 Redovisningsprinciper om hur den sammanställda redovisningen upprättas.

mnkr	2022-12-31	2021-12-31	+/-
Umeå kommunföretag AB	443	443	0
Umeå Energi AB	409	433	-24
Kvarken Link OY, 35 miljoner EUR	<u>352</u>	<u>341</u>	<u>11</u>
Upplåning utanför internbanken	1 204	1 217	-13
Total långfristig låneskuld koncern	10 122	10 366	-244

Kommunkoncernens totala låneskuld minskade med 244 mnkr till 10 122 mnkr (10 366 mnkr). Umeå kommun minskade sin upplåning i internbanken med 701 mnkr medan bolagens andel i internbanken tillsammans ökade upplåningen med 469 mnkr. Kommunens skuld uppgick vid utgången av året till 1 323 mnkr (2 024 mnkr) och utgör 13 procent (20 procent) av den totala låneskulden.

Diagram 13. Utveckling av Umeå kommuns låneskuld i internbanken

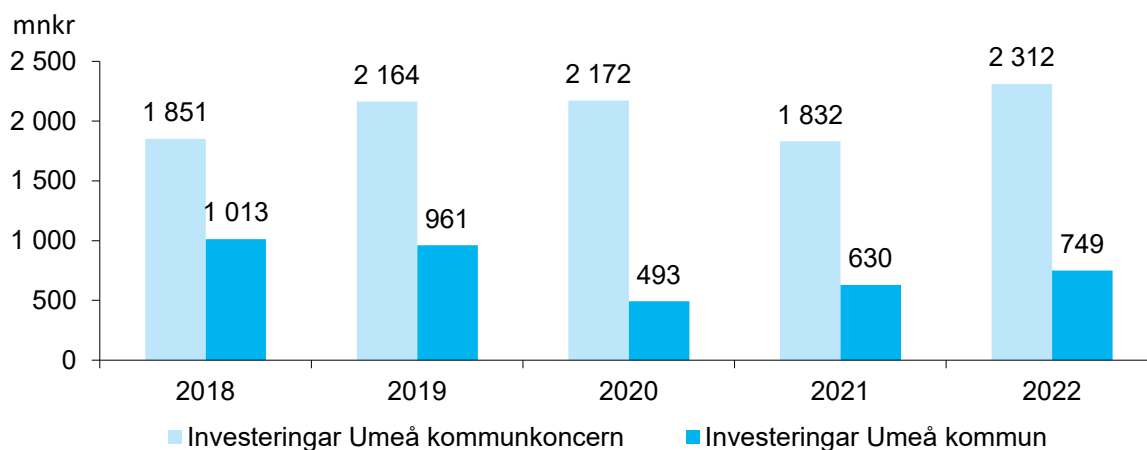

Den genomsnittliga upplåningsräntan för internbankens skuldportfölj under 2022 var 1,49 procent jämfört med 1,64 procent föregående år. På balansdagen 2022-12-31 var räntan 1,60 procent (1,34 procent). Enligt beslut i kommunfullmäktige lägger internbanken på ett marknadsmässigt påslag om 0,45 procent till de kommunala bolagen.

Nettoinvesteringar

Kommunkoncernens nettoinvesteringar uppgår per 31 december 2022 till 2 312 mnkr (1 832 mnkr). Nettoinvesteringar ökade med 480 mnkr under 2022.

Diagram 14. Kommunkoncernens och kommunens nettoinvesteringar

Investeringar i distributionsnät för el, bredband och fjärrvärme har genomförts för att möjliggöra tillväxt och etableringar.

Nybyggnation och färdigställandet av bostäder fortgår enligt plan. Under året har 128 lägenheter blivit färdigställda och klara för inflyttning och nybyggnation av 286 lägenheter pågår. Planering och byggandet av 508 nya bostäder för inflyttning under 2024 pågår. Dessa kommer att omfatta lägenheter, vård- och omsorgsboende samt seniorboende.

I Umeå hamn har anpassning av verksamhetsytor kring färjeterminalen slutförts. Investeringar har gjorts i verksamhetsytor på Gustavs udde. Ansökan om tillstånd för om- och tillbyggnad av hamnområdet pågår.

Byggandet av en ny järnvägsterminal på Dåva har fortlöpt enligt den plan som har fastställts för året. I dagsläget bedöms terminalen i sin helhet stå färdig under tredje kvartalet 2023.

Bland kommunkoncernens investeringar återfinns följande större investeringar:

- investeringar i bostäder för 777 mnkr varav nybyggnation på fastigheten Magistern/Preceptorn (52 mnkr) där nybyggnation av 286 lägenheter pågår, Östra Dragonfältet (131 mnkr) nybyggnation 144 lägenheter och nybyggnation på Västteg (364 mnkr) där det planeras för 364 bostäder
- investeringar i Umeå uthamn med 151 mnkr
- investeringar i distributionsnät för el, bredband och fjärrvärme för 280 mnkr samt anläggningsinvesteringar för fjärrvärme med 35 mnkr
- utbyggnad av Forslunda vattenverk 23 mnkr.

Kommunens nettoinvesteringar uppgick till 749 mnkr, vilket är 862 mnkr lägre än beslutad investeringsram (1 611 mnkr). Vid jämförelse med föregående år är årets utfall 119 mnkr högre än föregående års genomförda investeringar.

Av årets genomförda investeringar utgör 157 mnkr investeringar i mark- och exploateringsprojekt, där redovisningen har ändrats under 2022 för att efterleva god redovisningssed fullt ut.

Investeringsprojekt exklusive mark- och exploateringsprojekt har därmed minskat med 38 mnkr i jämförelse med fjolåret. De låga nivåerna de tre senaste åren är orsakade av förseningar och förskjutningar av investeringsprojekt under coronapandemin och kriget i Ukraina. Behovet av investeringar är fortsatt stort på grund av befolkningsutvecklingen.

Effekter av att investeringsprojekt blivit förskjutna och försenade är att förskoleverksamheten samt gymnasiet har löst lokalfrågan kortsiktigt genom nyttjande av paviljonger och externa förhyrningar av lokaler.

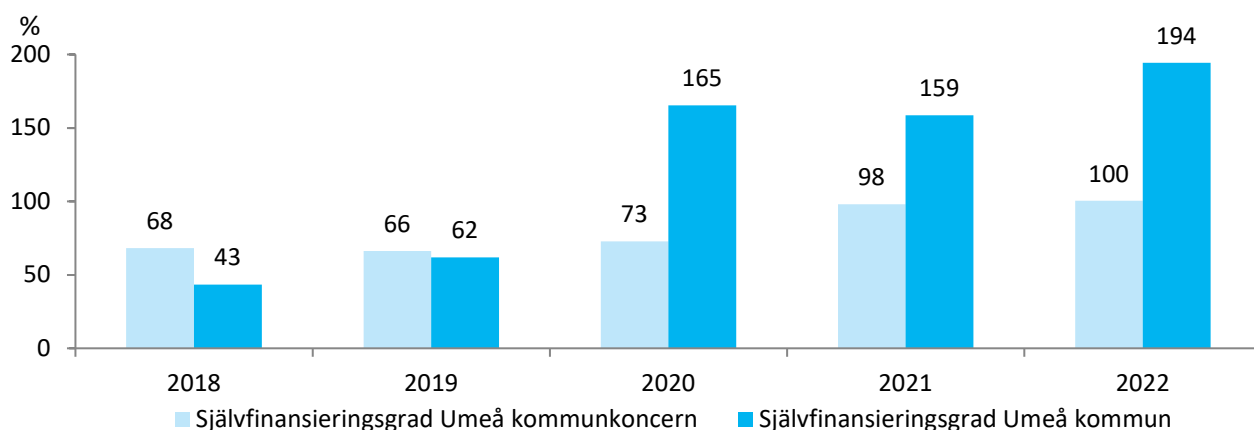
När det gäller förseningar och förskjutningar av investeringar i gruppboenden har en fastighet förvärvats och en fastighet förhyrts för att på kort sikt möta behovet av nya boenden. Trots det uppkommer ökade viten då boenden inte har erbjudits i rätt tid enligt lagen.

Umeå kommun växer och har den senaste femårsperioden ökat med 5 116 invånare. Tillväxten innebär ekonomiska utmaningar och ett ökat behov av investeringar inom bland annat infrastruktur, skola, vård och omsorg. Att kommunen växer får också effekt på intäkter, kostnader och resultat. I en växande kommun med stora behov inom verksamhet och av investeringar är det nödvändigt med god ekonomi och ekonomisk planering så att det lagstadgade kravet på god ekonomisk hushållning alltjämt uppnås.

Självfinansieringsgrad

Nyckeltalet *självfinansieringsgrad*²⁸ mäter hur mycket av årets investeringar som är finansierade med medel tillförda internt från verksamheten. Ju större internfinansiering desto lägre behov finns av att låna externt. Diagram 15 visar självfinansieringsgraden för kommunkoncernen och kommunen under den senaste femårsperioden.

²⁸ Självfinansieringsgrad visar i vilken utsträckning kommunen kunnat finansiera årets investeringar med medel som uppstått i internt i verksamheten. Självfinansieringsgraden beräknas enligt följande: (resultat + avskrivningar och nedskrivningar) / nettoinvesteringar.

Diagram 15. Självfinansieringsgrad kommunkoncern och kommun

Kommunkoncernens självfinansieringsgrad uppgick per 31 december 2022 till 100 procent (98 procent). Självfinansieringsgraden för kommunkoncernen uppgår i genomsnitt (mätt per sista december) till 81 procent för femårsperioden.

Kommunens självfinansieringsgrad uppgick per 31 december 2022 till 194 procent (159 procent). Kommunens resultat har ökat mer än vad investeringsvolymen gjort under år 2022 vilket bidrar till en förbättrad självfinansieringsgrad. Umeå kommuns självfinansieringsgrad var i genomsnitt de senaste fem åren 125 procent. Kommuner i Umeås storlek²⁹ hade i genomsnitt de senaste fem åren en självfinansieringsgrad på 100 procent.

Pensionsförpliktelser

Pensionsskuldens utveckling den senaste femårsperioden framgår av tabell 14. Under denna period har pensionsförpliktelser minskat på totalen med 204 mnkr (7 procent). Minskningen har skett i och med att ansvarsförbindelsen minskat med 399 mnkr (16 procent) samtidigt som avsättningen ökat med 195 mnkr (38 procent).

Tabell 14. Totala pensionsförpliktelser i kommunen

Totala pensionsförpliktelser inklusive löneskatt, mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Pensionsförpliktelser, avsättning	704	665	592	550	509
Pensionsförpliktelser, ansvarsförbindelse	2 069	2 174	2 387	2 439	2 343
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkring	189	185	48	51	53
Summa	2 962	3 024	3 027	3 040	2 905

För nästkommande år har prognosparametrarna för prisbasbelopp och inkomstbasbelopp fastställts. Detta kommer innebära ökade pensionskostnader och en uppräknings av pensionsskulden för kommande år.

²⁹ Kommuner med 100 000–199 000 invånare. Källa: Kolada.

Bedömning av kommunkoncernens och kommunens resultatutveckling och ekonomiska ställning

Kommunkoncernens och kommunens resultatutveckling och ekonomiska ställning är god. Resultatet i kommunen i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har under femårsperioden i genomsnitt uppgått till 4,8 procent. När resultatet är positivt skapas bättre förutsättningar för en god soliditet samt möjligheter till avsättning i RUR.

För 2022 har främst de tillskott som beslutades av staten i början av pandemin och högre intäkter i kraftverksamheten på grund av högre elpriser gett effekten att kommunen redovisar ett gott resultat.

Det som krävs för att nå lagförarbetenas krav på god ekonomisk hushållning är att kommunen ligger på en resultatnivå i storleksordning liknande snittet för den senaste femårsperioden, och att överskottet inte genereras genom externa tillskott såsom statsbidrag. Att ha en budget i balans över tid är enligt lagens intention en miniminivå. För att uppnå god ekonomisk hushållning ställs det krav på högre resultatnivåer för att konsolidera kommunen. Kravet ställs mot bakgrund av att kommuner ska ha en buffert för tillväxt, oförutsedda händelser och klara kommande pensionsutbetalningar för den pensionsförpliktelse som redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Som kommunens ekonomi ser ut per sista december 2022 finns förmåga att klara det.

De senaste årens goda resultat har gjort att kommunens egna kapital har ökat och att kommunen amorterat på lån från externa kreditgivare. Det skapar en stabil grund inför kommande år.

Prognosen för resultatutvecklingen kommande år visar på att Sverige går in i en lågkonjunktur. Prognosen innehåller dock en osäkerhet i utvecklingen för den pågående kraftiga inflationen och dess påverkan på kostnads- och konjunkturutveckling. Staten håller sig restriktiv till tillskott för att inte späda på inflationsutvecklingen. Osäkerheten inför kommande år gör att det är viktigt med kontinuerlig ekonomistyrning, kostnadskontroll och kontroll på investeringsnivåer i kommunens verksamheter.

Balanskravsresultat

I detta avsnitt redovisas årets resultat efter balanskravsjusteringar, balanskravsresultat och resultatutjämningsreserv utifrån de krav som LKBR ställer på redovisningen.

Balanskravsresultatet är årets resultat efter avdrag för realisationsvinster som har uppstått vid försäljning av anläggningstillgångar och nyttjande/avsättning till resultatutjämningsreserv. Kommunallagen föreskriver att om ett negativt balanskravsresultat uppstår för ett räkenskapsår ska underskottet återställas de kommande tre åren.

Umeå kommun redovisar ett positivt balanskravsresultat för 2022 och kommunallagens balanskrav nås därmed. Kommunen har inga negativa balanskravsresultat från tidigare år att återställa. Kommunens balanskravsresultat för 2022 med två jämförelseår redovisas nedan.

Tabell 15. Balanskravsutredning

mnkr	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020
Periodens/årets resultat enligt resultaträkningen	899	484	361
– Samtliga realisationsvinster	–11	–	–1
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	–	–	–
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	–	–	–
+/- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	–	–	–
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i	–	–	–
= Periodens/årets resultat efter balanskravsjusteringar	888	484	360
– Reservering av medel till resultatutjämningsreserv ³⁰	–47	–251	–283
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	–	–	–
= Periodens/årets balanskravsresultat	841	233	77

Resultatutjämningsreserv (RUR)

2014 tog kommunfullmäktige beslut om att införa riktlinjer för resultatutjämningsreserv (RUR) i Umeå kommun. Kommunfullmäktige fattar beslut om avsättning till eller nyttjande av RUR och det styrs av fastställda riktlinjer för budget- och investeringsprocessen i Umeå kommun.

Reserverade medel i RUR får användas för att utjämna intäkterna över en konjunkturcykel, när det är en lågkonjunktur. För att göra en bedömning av var i konjunkturen kommunen befinner sig, analyseras de senaste tio årens skatteunderlag. Är skatteunderlaget vikande under perioden kan reserveringen till RUR användas.

Reservering till RUR får enligt riktlinjerna göras med högst ett belopp som är det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar, som överstiger en procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. För 2022 är årets resultat efter balanskravsjusteringar lägre än årets resultat och beräkning av årets avsättning

³⁰ Kommunfullmäktige har tidigare år beslutat att reservera medel till RUR år 2017 (163 mnkr), 2019 (116 mnkr), 2020 (283 mnkr) och 2021 (251 mnkr); sammantaget 813 mnkr.

till RUR görs därmed utifrån årets resultat efter balanskravsjusteringar. Beräkningen redovisas nedan i tabell 16–18.

Tabell 16. Beräkning av reservering till RUR

mnkr	2022-12-31
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	888
1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	-86
Beräknad reservering till RUR	802

Sedan tidigare år förfogar kommunen över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 813 mnkr, som efter kommunfullmäktiges beslut kan nyttjas under en lågkonjunktur, utifrån det regelverk för RUR som kommunfullmäktige beslutat.

Tabell 17. Reserverade medel till RUR tidigare år

mnkr	2021-12-31
2017	163
2019	116
2020	283
2021	251
Totalt reserverade medel tidigare år	813

I regelverket för RUR finns en begränsning att den sammanlagda resultatutjämningsreserven vid utgången av varje redovisningsår maximalt får vara 10 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning för det året.

Tabell 18. Maximal tillåten reservering till RUR

mnkr	2022-12-31
Summa skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning 2022	8 601
Tak för total avsättning till RUR 10 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning	860
Avgår reserverat till RUR tidigare år	-813
Maximal tillåten reservering till RUR 2022	47

Den maximala reserveringen till RUR som kommunen får göra 2022 är 47 mnkr. I och med detta har kommunen satt av maximalt till RUR för 2022.

Väsentliga personalförhållanden

I detta avsnitt redovisas väsentliga personalförhållanden inkluderat sjukfrånvaro.

Kommunkoncernen hade vid årets slut 13 802 anställda (13 171 anställda), en ökning jämfört med föregående år med 631 personer.

Umeå kommun hade vid årsskiftet 12 440 anställda (12 141 anställda), varav 10 132 (9 823) tillsvidareanställda. Könsfördelningen bland tillsvidareanställda var 71 procent (72 procent) kvinnor och 29 procent (28 procent) män.

Vid årsskiftet var antalet chefer i kommunen 470 (450). Ökningen av antalet chefer är både en effekt av en volymökning inom verksamheten och ett resultat av arbetet att nå kommunfullmäktiges mål om antal medarbetare per chef, se tabell 23. Av kommunens chefer var 73 (72) procent kvinnor.

Fem av åtta förvaltningschefer och fem av tjugo verkställande direktörer i de kommunala bolagen var kvinnor.

I december 2022 hade 20 av 517 ledare utomnordisk bakgrund. Sedan 2018 har andelen ledare med utomnordisk bakgrund ökat från 2,2 till 3,9 procent.

Vid samma tidpunkt hade 1 535 medarbetare och 15,2 procent (13,6 procent) utomnordisk bakgrund, av totalt 10 132 tillsvidareanställda. Umeå kommun hade 2021 ett balanstal på 1,1 avseende utrikes födda, vilket innebär att det är något högre andel utrikes födda bland de kommunalt anställda än i kommunens befolkning. Det indikerar att Umeå kommun har kunnat attrahera personer med annat ursprung än svenskt.

Tabell 19. Medelantal anställda³¹ och arbetad tid i kommunkoncernen och kommunen

	Kommunkoncernen		Kommunen		Förändring i kommunen			
	2022	2021	2022	2021	2022		2021	
Medelantal anställda ^[1]	11 202	11 033	10 181	10 003	178	1,8 %	382	4,0 %
varav kvinnor	7 287	7 205	6 946	6 842	104	1,5 %	191	2,9 %
varav män	3 915	3 828	3 235	3 161	74	2,3 %	191	6,4 %
Arbetad tid, timmar ^{[2] [3]}	–	–	17 306 942	17 007 317	299 625	1,8 %	651 085	4,0 %

I kommunkoncernen har medelantalet anställda ökat med 169 under 2022.

För kommunen har medelantalet anställda³² ökat med 178 under 2022. Ökningen uppgår till 1,8 procent och gäller även arbetad tid. Medelantal anställda ökar under 2022 som en konsekvens av volymökningar i vissa verksamheter. Under 2021 ökade medelantal anställda och arbetad tid med 4 procent.

³¹ Medeltal anställda årsarbetare och arbetad tid definieras i ovanstående noter. Förväxla inte medelantal anställda med fysiskt antal anställda personer.

³² Medelantalet anställda beräknas i kommunen utifrån arbetad tid enligt ovanstående.

Medelantalet anställda i kommunen fördelar sig på 68 procent kvinnor och 32 procent män. 73 procent (72 procent) av kommunens chefer är kvinnor. Det innebär att könsfördelningen för chefer i stort sett motsvarar könsfördelningen bland de anställda.

Fem av åtta förvaltningschefer i kommunen (cirka 63 procent) är kvinnor. I stadsdirektörens forum, som utgör ledningen för tjänsteorganisationen, är andelen kvinnor 60 procent. Det betyder att kvinnors andel inom kommunens högsta ledning är något lägre än bland medelantalet anställda i kommunen.

Tabell 20. Medelantal anställda³³ och arbetad tid per nämnd (kommunen)

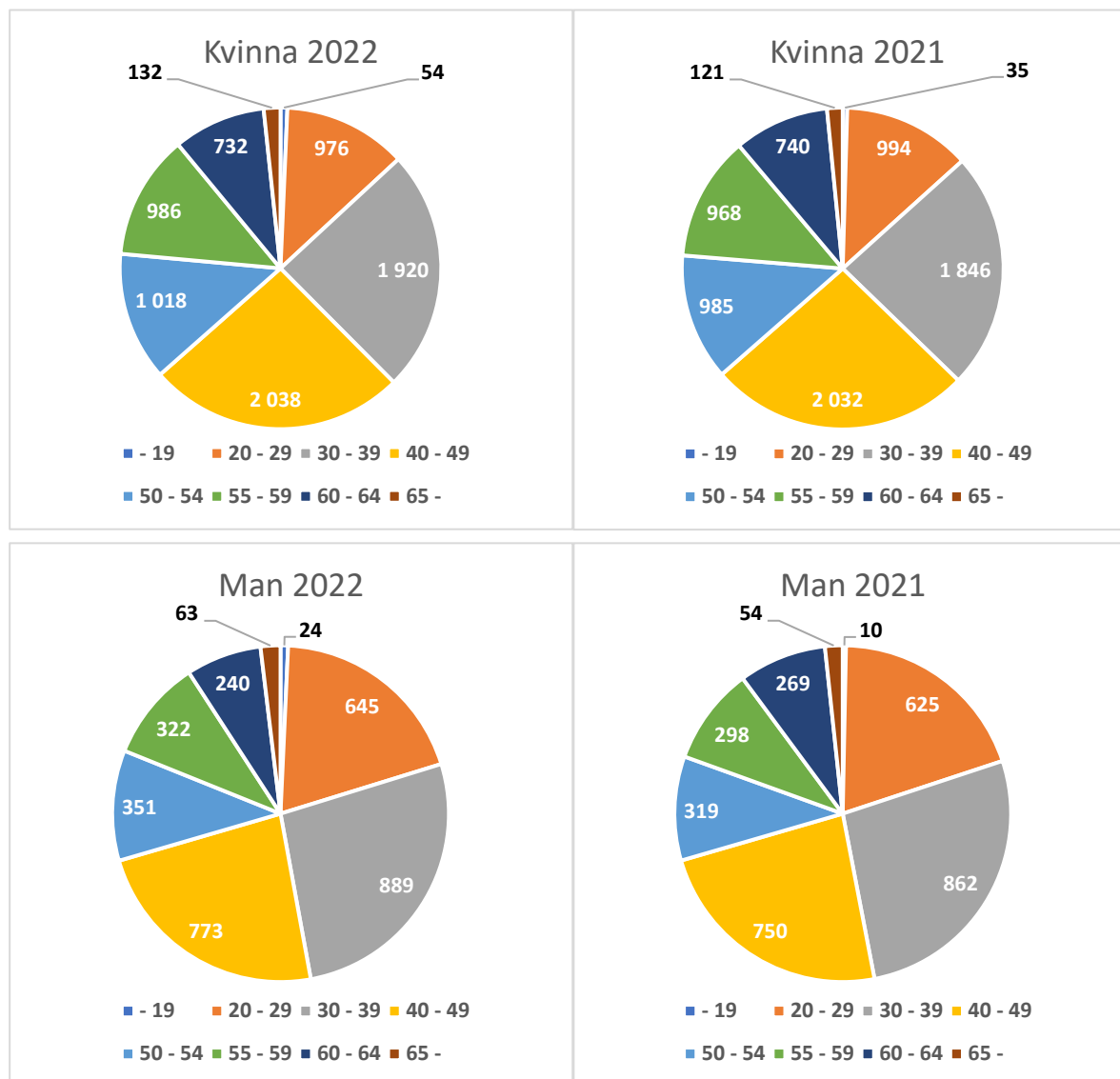
Nämnd	2022		2021		Förändring		
	Medelantal anställda	Arbetad tid (timmar)	Medelantal anställda	Arbetad tid (timmar)	Medelantal anställda	Arbetad tid (timmar)	%
Kommunstyrelsen	245	416 541	238	404 549	7	11 992	2,9
För- och grundskolenämnden	3 453	5 870 845	3 391	5 765 455	62	105 390	1,8
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	942	1 601 597	933	1 586 884	9	14 713	1,0
Äldrenämnden	2 153	3 660 068	2 105	3 578 384	48	81 684	2,3
Individ- och familjenämnden	1 808	3 073 784	1 766	3 001 731	42	72 053	2,4
Tekniska nämnden	941	1 599 275	925	1 572 904	16	26 371	1,7
Kulturnämnden	190	322 660	197	334 602	-7	-11 942	-3,6
Fritidsnämnden	162	275 843	166	282 216	-4	-6 373	-2,4
Byggnadsnämnden	112	190 682	112	190 796	0	-114	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	62	104 660	62	105 919	0	-1 259	0,0
Brand- och räddningsnämnden	87	147 895	86	146 590	1	1 305	1,2
Överförmyndarnämnden	20	34 095	20	34 403	0	-308	0,0
Valnämnden	5	8 997	2	2 884	3	6 113	212
Summa	10 181	17 306 942	10 003	17 007 317	178	299 625	1,8

Ökningen i medelantal anställda återfinns främst i för- och grundskolenämnden, äldrenämnden, individ- och familjenämnden och tekniska nämnden.

Medelantalet anställda i kommunen fördelar sig i likhet med föregående år på 68 procent kvinnor och 32 procent män. Det speglar i stort fördelningen i kommunens verksamheter, förutom inom fritidsverksamheten, samt Umeåregionens brand- och räddningsnämnd.

³³ Medeltal anställda årsarbetare och arbetad tid definieras i ovanstående noter. Förväxla inte medelantal anställda med fysiskt antal anställda personer.

Diagram 16. Åldersfördelning anställda 2022 respektive 2021 (kommunen)

För kommunens anställda var åldersfördelningen 2022 i stort sett densamma som för 2021, även uppdelat på kön.

Den åldersgrupp som ökade mest i antal mellan åren var gruppen 30–39 år, medan gruppen 60–64 år minskade mest. Gruppen 65 år och äldre ökade med 20 personer, vilket kan vara ett tecken på att den höjda pensionsåldern börjar ge utslag. Att förmå äldre medarbetare att jobba längre innan pensionering är ett viktigt tillskott för att kunna minska behovet av nyrekryteringar.

Kompetensförsörjning i kommunen

Kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2022–2032 anger att antalet tillsvidareanställda beräknas öka från 9 893 tillsvidareanställda till 12 094. Antalet som beräknas sluta på grund av pension och övriga avgångar uppgår till 6 787 tillsvidareanställda. Det innebär ett beräknat rekryteringsbehov på närmare 9 000 tillsvidareanställda fram till 2032. Prognosen baserar sig på förväntade pensionsavgångar, övriga avgångar och volymförändringar.

Andelen lärare med legitimation inom för- och grundskolenämnden var 91 procent (93 procent) och andelen lärare med legitimation inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppgick till 91 procent (97 procent). Andelen undersköterskor inom äldreomsorgen var 52 procent (55 procent), en minskning med tre procentenheter i jämförelse med föregående år. Utifrån den statlig satsningen Äldreomsorgslyftet ges kommunerna möjlighet att utbilda personal till undersköterskor på betald arbetstid. Under 2022 har cirka 100 personer påbörjat studier och ett positivt utfall väntas under kommande år. Inom ramen för Äldreomsorgslyftet studerar även medarbetare till specialistundersköterska med inriktning mot demens alternativt multisjuka. Totalt har 16 personer påbörjat studier till specialistundersköterska.

Under året har ett stort antal rekryteringar genomförts. Det har utannonserats 2 889 (2 313) lediga tjänster och 2 375 (2 096) personer har anställts och utöver detta har 126 (97) chefer rekryterats. Totalt har 82 procent av alla lediga tjänster tillsatts, vilket är en minskning med 9 procentenheter jämfört med föregående år.

Antalet ansökningar per utlyst tjänst har minskat jämfört med föregående år och det är svårigheter att tillsätta alla lediga platser. Det kan bland annat innebära att rekryteringar tar längre tid och ibland behöver genomföras på nytt, något som kan innebära ökade tillfälliga lösningar, ökad arbetsbelastning för befintlig personal och sänkta krav på kompetens när efterfrågad kompetens inte kan rekryteras. Det förekommer ett flertal svårrekryterade yrkesgrupper där det finns utmaningar med att hitta personer med rätt kompetens, till exempel lärare, sjuksköterskor, ingenjörer och personliga assistenter. Det är även en utmaning inom flera verksamheter att rekrytera till kommunens ytterområden.

Kompetensförsörjning i kommunens bolag

Flera av de kommunala bolagen beskriver nuvarande och kommande svårigheter med kompetensförsörjning, då verksamheterna är beroende av personal med specialistkunskap och då konkurrensen om dessa kan vara hård. De ser en fortsatt risk för resurs- och kompetensbrist i konkurrens med andra om personal med specialistkunskap.

Systematiskt arbetsmiljöarbete i kommunen

Arbetsmiljöverket har utfört en inspektion av den årliga uppföljningen av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete. Inspektionen visade på att det systematiska arbetsmiljöarbetet vilar på robusta processer och rutiner som efterlevs i organisationen. Inspektionen lyfte även fram den goda kultur och positiva samverkansklimate som visade sig under inspektionen. De utmaningar och risker som lyftes fram var främst chefers arbetsbelastning och förutsättningar samt brister i möjligheten att hantera risker kopplade till fastighetsfrågor på ett effektivt sätt.

Vid årsskiftet antog kommunfullmäktige en ny arbetsmiljöpolicy och ett stödmaterial är framtaget till chefer och arbetsplatser.

Årets medarbetarenkät har omarbetats och innefattar nu två moduler. Den ena avser organisatorisk och social arbetsmiljö och den andra ställer frågor utifrån diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter.

Sjukfrånvaro i kommunen

Tabell 21. Sjukfrånvaro i kommunen³⁴

Sjukfrånvaro (procent)	2022	2021	2020	2019
Totalt	7,8	7,1	8,0	6,9
varav frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer (långtidssjukfrånvaro)	57	60	61	65
Kvinnor	8,7	8,2	9,1	8,0
Män	5,8	4,7	5,3	4,4
29 år eller yngre	7,7	6,9	7,8	6,7
30–49 år	7,4	6,8	7,8	7,0
50 år eller äldre	8,4	7,6	8,3	7,0

Under år 2022 har sjukfrånvaron ökat i alla åldersgrupper. En tydlig faktor är den ökade smittspridningen av covid-19, influensa och andra infektioner i samhället, som även avspeglar sig i kommunens sjukstatistik.

Trots att snittet av antalet sjukdagar har minskat något, är trenden att ärenden med 365 sjukdagar eller fler ökar. Åldersgruppen 50 år och äldre är en grupp som har en hög sjukfrånvaro och där trenden är att den fortsätter att stiga. Det kan vara ett tecken på att det är många i denna åldersgrupp som känner av hög arbetsbelastning och utifrån kroppens naturliga åldrande kräver mer tid för återhämtning.

Sjukskrivning innebär, förutom konsekvenser för den enskilde, ökad belastning på medarbetare och chefer med bland annat bristande kontinuitet och mer tid som behöver ägnas åt vikarieanskaffning och annan administration. Det innebär även ökade sjuklönekostnader och när sjukfrånvaron stiger, som fallet är mellan åren 2021 och 2022, blir effekterna och kostnaderna än mer påtagliga.

³⁴ Sjukfrånvaron för varje grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid. Uppgifter lämnas inte om antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Tabell 22. Sjukfrånvaro per nämnd

Sjukdagar per årsarbetare*/nämnd	2022			2021	2020	2019	2018
	kvinnor	män	totalt	totalt	totalt	totalt	totalt
Överförmyndarnämnden	9	8	9	10	3	5	4
Kommunstyrelsen	11	4	9	8	7	8	9
Valnämnden	6	1	4	0	0	0	0
Tekniska nämnden	22	13	18	16	16	14	16
Byggnadsnämnden	10	11	11	9	11	9	8
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	18	3	13	5	10	9	10
Brand- och räddningsnämnden	19	10	12	8	9	7	–
Äldrenämnden	23	16	21	20	22	20	19
Individ- och familjenämnden	23	16	21	19	22	19	20
Fritidsnämnden	19	11	15	16	15	12	10
Kulturnämnden	18	14	17	10	12	11	11
För- och grundskolenämnden	20	13	19	18	21	17	16
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	11	9	10	7	11	12	12
Umeå kommun totalt	20	13	18	17	19	16	16

*Sjukdagar per årsarbetare har avrundats till närmast antal hela dagar.

Samtliga nämnder, utom fritidsnämnden, överförmyndarnämnden har en ökning av sjukfrånvaron. Äldrenämnden har lägst ökning av sjukfrånvaron, men har sedan tidigare en relativt hög sjukfrånvaro. Oavsett nämnd har kvinnor fler sjukdagar i snitt än män. I statistiken kan man se att de verksamheter som räknas till kontaktyrken har ett högre snitt sjukdagar/år. I dessa yrken finns också en stor överrepresentation av kvinnor.

Tabell 23. Resultatmätt – målvärde och utfall år 2022 jämfört med 2021 och 2020

Resultatmätt	Mål 2022	Utfall 2022			Utfall 2021			Utfall 2020		
		kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaroprocent	6,1	8,7	5,8	7,8	8,2	4,7	7,1	9,1	5,3	8,0
Andel långtidsfriska	66	50	61	53	57	69	60	50	63	54
Andel heltidsanställda	90	91	92	91	90	91	90	89	90	89
Andel tillsvidareanställda	82	84	78	82	83	77	81	84	75	81
Andel utbildade skyddsombud*	100	80	73	78	79	76	78	–	–	–
Andel chefer med max 30 medarbetare*	100	80	80	80	76	80	77	78	84	80
OSA-index*	–	4,8	4,9	4,8	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	4,7

*Där ingen uppgift anges saknas uppgift för tidigare år.

Den totala sjukfrånvaron ökade från 7,1 till 7,8 procent. Sjukfrånvaron överstiger målvärdet för 2022. Skillnaden mellan könen är fortfarande stor, även om den minskade mellan 2021 och 2022. 2022 var skillnaden 2,9 procentenheter (3,5 procentenheter) där männen hade lägre sjukfrånvaro. Det krävs fortsatta insatser för att skapa bättre förutsättningar i allmänhet och i de kvinnodominerade verksamheterna i synnerhet så att Umeå kommun upplevs som en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen.

Andelen långtidsfriska minskade under 2022 och ligger under målvärdet. För resultatmåttén som avser andel heltidsanställda, tillsvidareanställda respektive utbildade skyddsombud framträder mycket små förändringar. För resultatmåttén som avser andel heltidsanställda och tillsvidareanställda uppnås målvärdet för 2022. Andelen heltidsanställda i kommunen låg på 91 procent (90 procent) och vid årets slut hade 92 procent (91 procent) av alla tillsvidareanställda en heltidsanställning. Detta innebär att det arbete som under flera år genomförts för att erbjuda heltidsanställningar varit framgångsrikt. Att en arbetsgivare erbjuder heltidsanställningar uppfattas många gånger som ett viktigt inslag i att vara en attraktiv arbetsgivare.

För resultatmättet utbildade skyddsombud nås inte målvärdet.

Utfallet för andel chefer med max 30 medarbetare har ökat från 77 till 80 procent, men målet på 100 procent uppnås inte under 2022. Utfallet för kvinnliga chefer har förbättrats mellan åren, medan det motsatta gäller för manliga chefer. För att öka måluppfyllelse behövs fortsatta och långsiktiga insatser, både när det gäller antalet medarbetare som varje chef ansvarar för och de förutsättningar som gäller för respektive chef.

Ledarskap

En positiv tendens när det gäller riktmärket antal medarbetare per chef kan skönjas då genomsnittet vid årsbokslutet nu är 21,5 medarbetare per chef, även om alltför många chefer fortfarande har över 30 medarbetare. Totalt är det 94 chefer av kommunens 470 som överskrider riktmärket. Även om fokus på riktmärket ofta nämns kopplat till chefernas förutsättningar och arbetsmiljö är det viktigt att beakta att ett alltför högt antal medarbetare per chef i hög utsträckning även påverkar den enskilde medarbetarens arbetsmiljö. Utifrån aktuella uppgifter är det cirka 2 000 av medarbetarna som har en chef med fler än 30 anställda.

Liksom tidigare år har chefer inom för- och grundskolenämnden och äldreomsorgen flest antal medarbetare per chef. Det bedrivs ett aktivt arbete med att komma till rätta med denna viktiga förutsättning för att både kunna attrahera och behålla nuvarande och framtida arbetskraft.

Förväntad utveckling

Nedan redovisas sådana förhållanden som är kända om framtiden och de förväntningar som finns och som berör kommunkoncernen och kommunen; direkt eller indirekt.

Demografin inom kommunen förändras och påverkas främst av att gruppen äldre än 80 år ökar kraftigt, vilket påverkar kommunens planering av investeringar och kompetensförsörjning.

Den stora utmaningen är hur kommunen på kort och lång sikt kan lösa kompetensförsörjning inom samtliga verksamheter. Ett arbete pågår med avstamp i SKR:s analyser för kommunsektorn.

För de kommande åren visar nu gällande prognoser att Sverige går in i en lågkonjunktur. Stor osäkerhet finns kring hur djup lågkonjunkturen blir och när den vänder.

Inom närmaste åren finns ett fortsatt stort behov av större ombyggnads- och underhållsinsatser i bostadsområden som byggdes under åren 1965–1975. Efterfrågan på hyresrätter kommer att vara fortsatt stark och framför allt öka för gruppen äldre. AB Bostadens arbete med energieffektiviseringar genom Sveriges Allmännyttas klimatinitiativ fortsätter.

Hållbarhetsperspektiven kommer även fortsatt vara ledstjärna för insatser som görs.

Från och med 1 januari 2024 ansvarar kommunerna för insamling av förpackningar från hushåll genom fastighetsnära insamling eller lättillgängliga insamlingsplatser. Införande innebär ett övertagande av befintligt system. Det finns en risk att den ekonomiska ersättningen från producenterna inte kommer att täcka de kostnader som övertagandet i kommunal regi innebär.

Europeiska kommissionen har lagt ett förslag till omarbetat avloppsdirektiv. Om det går igenom så får det betydande konsekvenser för Umevas avloppsanläggningar.

Elpriserna bedöms inledningsvis kvarstå i höga nivåer. Intäkterna i koncernen för elproduktion i kraftvärme- och vindkraftverken bedöms öka.

Utsläppshandeln utvidgas till sjöfarten 2024 vilket medför en ny kostnadspost för NLC Ferry Oy.

Byggande av ytterligare en brandstation är beslutad och stationen beräknas tas i bruk 2025.

När Västra länken är avslutad ska avräkning ske mellan kommunen och Trafikverket när det gäller byte av ansvar för vägarna längs Västra länken och kommande driftkostnader. Bygget av Västra länken har försenats och den planeras tas i bruk under 2023, vilket i sin tur förskjuter kommunens planer för Teg och genomfarten genom centrum norrut.

Norrbotniabanan fortsätter att byggas i den första etappen mellan Umeå och Dåva deponianläggning. Bygget började under 2018 med en rad förberedande arbeten och under 2020 började några av de större entreprenaderna. I den nationella transportplanen för 2018–2029 anslog regeringen pengar till Trafikverket för att bygga Norrbotniabanan, sträckan mellan Umeå och Skellefteå. Utifrån överklagningar som har gjorts beräknas sträckan vara färdigställd tidigast år 2032. Sträckan Umeå–Dåva beräknas vara klar 2025.

Resulträkning³⁵

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern			Umeå kommun				
		2022	2021 omräknat	2021	2022	2021 omräknat	2021	Budget 2022	Budget- avvikelse 2022
Verksamhetens intäkter	8	5 414	5 023	5 023	2 067	1 963	1 963	1 564	503
Verksamhetens kostnader	9	-11 484	-11 143	-11 256	-9 153	-9 020	-9 156	-9 220	67
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-1 143	-1 093	-1 026	-556	-534	-453	-504	-52
Verksamhetens nettokostnader		-7 213	-7 213	-7 259	-7 642	-7 591	-7 646	-8 161	519
Skatteintäkter	11	7 288	6 878	6 878	7 288	6 878	6 878	7 051	237
Generella statsbidrag och utjämning	12	1 313	1 253	1 253	1 313	1 253	1 253	1 219	94
Verksamhetens resultat		1 388	918	872	959	540	485	109	850
Finansiella intäkter	13	26	9	9	160	156	156	168	-8
Finansiella kostnader	14	-237	-236	-176	-220	-231	-157	-195	-25
Resultat efter finansiella poster		1 177	691	705	899	465	484	83	816
Årets resultat		1 177	691	705	899	465	484	83	816

³⁵ För 2021 är talen omräknade utifrån införandet av redovisning av finansiell leasing i kommunen samt rättelse av avskrivningstid för datorer.

Balansräkning³⁶

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern			Umeå kommun		
		2022-12-31	2021-12-31 omräknat	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31 omräknat	2021-12-31
TILLGÅNGAR							
Anläggningstillgångar							
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>							
Programvaror och licenser	15	92	75	75	5	7	7
Goodwill	16	0	0	0	0	0	0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>							
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	17	16 268	16 089	15 184	8 208	8 032	6 796
Pågående anläggningar	18	3 097	1 736	1 736	964	516	516
Maskiner och inventarier	19	5 239	5 069	5 080	440	395	406
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>							
Aktier och andelar	20	260	238	238	358	347	347
Långfristiga fordringar	21	137	133	133	7 597	7 128	7 128
Summa anläggningstillgångar		25 093	23 341	22 447	17 572	16 425	15 201
<i>Omsättningstillgångar</i>							
Förråd och lager, exploateringsfastigheter	22	195	525	525	75	412	412
Kortfristiga fordringar	23	1 847	1 507	1 507	1 140	787	787
Kassa och bank, kortfristiga placeringar	24	154	145	145	2	6	6
Summa omsättningstillgångar		2 196	2 177	2 177	1 217	1 205	1 205
SUMMA TILLGÅNGAR		27 289	25 518	24 624	18 788	17 630	16 406
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER							
Eget kapital	25						
Årets resultat		1 177	691	705	899	465	484
Resultatutjämningsreserv		813	562	562	813	562	562
Övrigt eget kapital		9 116	8 487	8 692	4 114	3 743	3 972
Summa eget kapital		11 106	9 740	9 959	5 826	4 770	5 018
Avsättningar							
Pensioner och liknande förpliktelser	26	704	665	665	704	665	665
Andra avsättningar	27	781	763	763	0	0	0
Summa avsättningar		1 485	1 428	1 428	704	665	665
Skulder							
Långfristiga skulder	28	11 587	11 858	10 816	10 285	10 585	9 181
Skuld investeringsbidrag	29	73	71	71	73	71	71
Kortfristiga skulder	30	3 038	2 421	2 350	1 900	1 538	1 470
Summa skulder		14 698	14 350	13 237	12 258	12 194	10 722
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		27 289	25 518	24 624	18 788	17 630	16 406
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER							
1. Pantar och därmed jämförliga säkerheter	31	107	113	113	1 400	1 428	1 428
2. Ansvarförbindelser							
a) Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	32	2 069	2 174	2 174	2 069	2 174	2 174
b) Övriga ansvarförbindelser	33	13	15	15	13	13	13

³⁶ För 2021 är talen omräknade utifrån införandet av redovisning av finansiell leasing i kommunen samt rättelse av avskrivningstid för datorer.

Kassaflödesanalys³⁷

mnkr	Not	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
		2022	2021	2022	2021
Resultat efter finansiella poster		1 177	705	899	484
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet					
Avskrivningar och nedskrivningar mat och immat anlägg		1 143	1 026	556	453
Bolagsskatt		62	16	0	0
Realisationsvinster/-förluster mat och immat anlägg		1	9	-3	16
Förändring av avsättningar		57	122	39	73
Övriga ej likviditetspåverkande poster	34	-466	-1	-467	-3
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 975	1 877	1 024	1 022
Förändring av rörelsekapital					
Ökning (-)/minskning (+) av varulager		330	-114	337	-124
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar		-340	-335	-353	-178
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder		618	147	432	12
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital		608	-302	416	-290
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 583	1 575	1 440	732
Investeringsverksamheten					
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-13	-24	-11	-14
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-2 283	-1 810	-753	-637
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-29	-18	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		23	90	17	1
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 302	-1 762	-747	-649
Finansieringsverksamheten					
Förändring av långfristiga fordringar		-3	2	-469	-381
Förändring av långfristiga skulder		-271	229	-229	300
Investeringsbidrag kommunen		2	6	2	5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-272	237	-696	-77
Ökning (+)/minskning (-) av likvida medel		9	50	-4	6
Likvida medel vid årets början		145	95	6	0
Likvida medel vid årets slut		154	145	2	6

³⁷ Kassaflödesanalysen för 2021 är inte omräknad med anledning av införandet av redovisning av finansiell leasing.

Noter

Not 1. Tillämpade redovisningsprinciper

Lagstiftning och normgivning

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer, med undantag för vad som anges nedan för RKR R4 Materiella anläggningstillgångar och RKR R5 Leasing.

Kommunens bolag redovisar i enlighet med årsredovisningslagen och K3 (Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1). Bolaget Väven i Umeå AB redovisar enligt internationell redovisningsstandard, IFRS. Där avvikelser mellan regelverken för kommunkoncernen kontra bolagen finns, görs omräkning till LKBR i den sammanställda redovisningen, förutom vad gäller pensioner. Det delägda bolaget Väven i Umeå AB redovisas i den sammanställda redovisningen utifrån de principer som beskrivs under rubriken Sammanställd redovisning nedan.

Tillämpade redovisningsprinciper i denna årsredovisning överensstämmer med dem som tillämpades vid upprättande av årsredovisning för 2021, förutom vad gäller förändrad redovisning av exploateringsmark, förändrade avskrivningstider för datorer samt förändrad redovisning av leasing enligt nedan.

Förändrad redovisning av exploateringsmark

Under 2022 har kommunen ändrat princip för mark- och exploateringsredovisning i enlighet med god redovisningssed såsom den uttrycks i RKR:s idéskrift Redovisning av kommunal markexploatering. Pågående exploateringsprojekt har klassificerats om från omsättningstillgång till anläggningstillgång.

Den exploateringsmark där avsikten är att sälja tillgången klassificeras som en omsättningstillgång. Rutin för att löpande omklassificera mark, som bearbetas för försäljning till omsättningstillgång har införts under året. De principer som tillämpas är att när en detaljplan är fastställd och projektering av tomter påbörjats, betraktas marken som under bearbetning för försäljning och omklassificeras från anläggningstillgång till omsättningstillgång. Beräkning av anskaffningsvärde och värdering görs i enlighet med BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3), kapitel 13. Anskaffningsvärdet för tomter beräknas per exploateringsstapp och fördelas schablonmässigt på respektive tomt, med yta som fördelningsnyckel.

När de publika tillgångarna tas i anspråk, skrivs materiella anläggningstillgångar av linjärt enligt plan. Komponentavskrivning tillämpas på gator, vägar, parker och belysning. Tillgångar och komponenter som inte minskar i värde ingår inte i avskrivningsunderlaget.

Förändrad redovisning avskrivning datorer

Under året har nyttjandeperioden för datorer rättats till tre år, då avskrivning felaktigt gjorts utifrån en nyttjandeperiod på fem år. Rättningen har även gjorts för tidigare års avskrivningar, vilket enligt god redovisningssed påverkar eget kapital. Jämförelseårets siffror har räknats om på motsvarande sätt. Rättelsen redovisas för år 2022 mot årets resultat och för tidigare år mot eget kapital.

Förändrad redovisning av leasing

I årsredovisningen för 2022 redovisar kommunen i enlighet med RKR:s rekommendation R5 Leasing för samtliga identifierade leasingavtal (hyresavtal)³⁸ som avser lös egendom samt för de största hyresavtalen kopplade till fast egendom. I tidigare rapporter inklusive fjolårets årsredovisning avvek kommunen från RKR R5 Leasing och klassificerade samtliga leasingavtal som operationella leasingavtal och leasingavgifterna fördelades linjärt över leasingperioden.

För *leasing av tillgångar som är lös egendom* har gällande leasingavtal identifierats, samlats in, klassificerats och beräknats. Av dessa uppfyller två avtal kriterierna för att redovisas som finansiell leasing. Övriga avtal för leasing av tillgångar som är lös egendom redovisas som operationell leasing. Jämförelseårets siffror har omräknats.

För *hyra av fast egendom (lokaler)* har de största ingångna hyresavtalen identifierats, samlats in, klassificerats och beräknats. Vid identifiering av vilka de största avtalen är har parametern hyresbelopp per fastighet varit vägledande. Jämförelseårets siffror har omräknats för dessa avtal.

Redovisning av leasade tillgångar enligt RKR R5 görs på olika sätt beroende om avtalet kring finansiering av tillgången klassificerats som ett finansiellt eller ett operationellt leasingavtal. Ett finansiellt leasingavtal jämförelses med ett köp medan ett operationellt är en hyra under en specificerad period.

Införandet av rekommendationen vad gäller finansiell leasing påverkar främst balansräkningen då redovisning av de finansiella leasingavtalen innebär att en leasingtillgång och en leasingkund redovisas i balansräkningen. För uppgift om påverkan på resultat- och balansräkningar av införandet se not 6.

³⁸Ett leasingavtal är ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar. Leasingavtal kallas ibland hyresavtal, särskilt när det gäller leasing (hyra) av fastighet. Ett finansiellt leasingavtal är ett leasingavtal där de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Avtalet klassificeras som antingen finansiellt eller operationellt beroende på hur avtalet är utformat kring ekonomiska risker och fördelar. Bedömningen av om ett leasingavtal ska betraktas som finansiellt eller operationellt utgår från avtalets ekonomiska innebörd. Ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal, om det innebär att framtida servicepotential eller ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Leasingavtal som inte klassificeras som ett finansiellt leasingavtal är ett operationellt leasingavtal.

Resultaträkningen påverkas med ett betydligt lägre belopp netto än balansräkningen. Den redovisning som görs i resultaträkningen är att de kostnader för löpande hyror och leasingavgifter som betalats för identifierade finansiella leasingavtal bokas bort från verksamhetens nettokostnader i resultaträkningen på en kommunövergripande nivå. Samtidigt redovisas en leasingtillgång och leasingskuld i balansräkningen. Årets avskrivningar på leasingtillgången och årets räntekostnad för leasingskulden bokförs i resultaträkningen på en kommunövergripande nivå.

För införandeåret 2022 görs en rättelse av eget kapital hänförlig till införandet. För leasade finansiella tillgångar med tillhörande leasingskulder som från 2022 och för jämförelseåret 2021 redovisas som tillgång och skuld, har tidigare års innehav påverkat resultatet för alla år tillgången hyrts, men redovisas först 2022. En sådan rättning bakåt i tiden görs enligt god redovisningssed mot eget kapital.

Den förändring som införandet innebär främst på balansräkningen, får i sin tur påverkan på kommunens och kommunkoncernens nyckeltal, exempelvis soliditet och skuldsättningsgrad. Jämförelseårets siffror och nyckeltal har därför räknats om i denna årsredovisning enligt vad som beskrivits ovan. Omräkning av tidigare år än jämförelseåret har inte gjorts.

Under 2023 kommer arbetet med identifiering, insamling, klassificering och beräkning av de hyresavtal för lokaler som hittills inte har gått igenom att fortgå. Det gäller både avtal där kommunen är leasetagare och leasegivare. Ambitionen är att fullt ut införa redovisning av finansiell leasing i kommunen under 2023.

Från och med 2022 redovisas framtida minimileaseavgifter på olika förfallotidpunkter; inom ett år, senare än ett år men inom fem år samt senare än fem år. Jämförelseårets siffror har räknats om.

Värderings- och omräkningsprinciper

I kommunens bokslut har de grundläggande principer som LKBR reglerar tillämpats.

Värdering av tillgångar, avsättningar och skulder baseras på försiktighetsprincipen. Den innebär att tillgångar inte övervärderas och skulder inte undervärderas, så att redovisningen tas fram med rimlig försiktighet och ger en försiktig bild av kommunkoncernens resultat och ställning.

Avsättningar värderas så att de motsvarar den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen.

Tillgångar och skulder har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde om inget annat anges.

Poster i utländsk valuta har omräknats till svenska kronor enligt den växelkurs som gäller på balansdagen.

Klassificering

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav tas upp som anläggningstillgångar. Andra tillgångar tas upp som omsättningstillgångar.

Skulder klassificeras som kortfristiga om de har en förfallotid inom ett år från balansdagen. Övriga skulder klassificeras som långfristiga.

Undantag från RKR:s rekommendationer:

Undantag från RKR R4 Materiella anläggningstillgångar

Enligt rekommendationen ska restvärde och nyttjandeperiod för anläggningar omprövas systematiskt. Rutinbeskrivningar för omprövning arbetas fram för att uppfylla rekommendationen fullt ut och implementering beräknas genomföras under 2023.

Undantag från RKR R5 Leasing

Se avsnitt "Förändrad redovisning av leasing" ovan för beskrivning av det undantag för hyra av lokaler som görs i denna årsredovisning då implementering av redovisning av finansiell leasing pågår i kommunen.

Jämförelsestörande poster

Information om jämförelsestörande poster med anledning av coronapandemin och andra viktiga händelser som påverkar resultatet, lämnas i enlighet med RKR R11 Extraordinära och jämförelsestörande poster i separat not till berörda resultatposter i resultaträkningen.

Under 2022 har främst det första kvartalet påverkats av coronapandemin. Pandemin startade under första kvartalet år 2020 och pågick även under 2021, men har påverkat resultatet i olika utsträckning. Det har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget. En viss osäkerhet finns i lämnade uppgifter mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband, eftersom verksamheter inte har bedrivits på samma sätt under pandemin som tidigare år.

Från och med denna årsredovisning görs redovisning av jämförelsestörande poster på 30 mnkr eller mer. Jämförelseårets uppgifter har justerats i enlighet med detta. Tidigare år redovisades jämförelsestörande poster på 4 mnkr eller mer; se not 4 Jämförelsestörande poster.

Intäkter

Intäkter som är hänförliga till räkenskapsåret tas med i bokslutet, oavsett tidpunkten för betalningen. Intäkter tas upp först när samtliga intäktskriterier enligt RKR R2 är uppfyllda:

- Inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla kommunen.
- De eventuella utgifter som uppkommit eller som förväntas uppkomma till följd av transaktionen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Villkoren för den ekonomiska uppgörelsen har i allt väsentligt fullgjorts.

En intäkt redovisas till det värde kommunen erhållit eller kommer att erhålla.

EU-bidrag och riktade statsbidrag redovisas enligt det aktuella bidragets villkor och restriktioner.

Skatteintäkter redovisas i kommunen det år som de skattskyldigas inkomst tas upp till beskattning. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkterna baseras på SKR:s decemberprognos.

Umeå kommun har inte tagit ut några gatukostnadsersättningar under åren 2020, 2021 och 2022, vilket gör att några gatukostnadsersättningar inte redovisas.

Redovisning av extra generella statsbidrag

Extra generella statsbidrag som har erhållits i samband med coronapandemin redovisas enligt RKR:s yttrande från september 2020³⁹. De extra generella statsbidrag som har beslutats av riksdagen för respektive år har schablonmässigt redovisats med 1/12 per månad under året. Extra generella statsbidrag som har beslutats uppgår totalt till:

Extra generella statsbidrag (mnkr)	2020	2021	2022
Riksdagsbeslut, februari 2020	21,7		
Riksdagsbeslut, juni 2020	220,2	107,9	110,5
Riksdagsbeslut, november och december 2020		87,4	44,0
Summa	241,9	195,3	154,5

Under 2020 aviserade staten även ett bidrag till kommuner kopplat till de tillfälligt ändrade reglerna för periodiseringsfond. Bidraget påverkade inte årets åtta första månader 2020 då det beslutades först efter delårsrapportperiodens utgång, i samband med budgetpropositionen för år 2021 (september 2020). I årsredovisningar efter 2020 har några intäkter inte redovisats separat för detta då posten från 2021 ingår i utjämningsystemet och redovisas i resultaträkningen under Generella statsbidrag och utjämnings.

³⁹ Yttrande om vissa redovisningsfrågor med anledning av särskilda omständigheter kopplade till coronapandemin (RKR september 2020).

Omklassificering av statsbidrag

Per 2021-12-31 omklassificerades äldreomsorgssatsningen och skolmiljarden från riktade till generella statsbidrag⁴⁰ i enlighet med RKR:s förtydligande.

För 2022 är skolmiljarden ett generellt statsbidrag medan äldreomsorgssatsningen (statsbidraget för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre 2022) är ett riktat statsbidrag, då återbetalningsskyldighet har införts i villkoren.

Redovisning av kostnadsersättningar

Redovisning av ersättning för sjuklönekostnader:

Den ersättning som kommunen erhållit från staten för sjuklönekostnader i samband med coronapandemin redovisas bland verksamhetens intäkter den månad sjuklönekostnaden har uppstått. I årsredovisningen för 2020 redovisades inte någon ersättningen för december månad, då intäktskriterierna i RKR R2⁴¹ inte var uppfyllda på balansdagen då tilldelning av medel beslutades först efter balansdagen. I årsredovisningen för år 2021 redovisades inte någon ersättning för december månad, då beslut om tilldelning av medel för perioden december 2021–mars 2022 beslutades i februari 2022.

Verksamhetens kostnader

Periodisering

Utgifter redovisas som kostnad det räkenskapsår som kostnaden hör till. Vid periodisering är utgångspunkten leverans av varan eller tjänsten utifrån ingången överenskommelse. Enligt kommunens anvisningar ska väsentliga belopp periodiseras (större än 1,5 prisbasbelopp). Prisbasbeloppet för 2022 är 48 300 kr (47 600 kronor för 2021).

Pensionskostnader

Kostnader för pensioner redovisas enligt blandmodellen (LKBR). Det innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som pensionskostnad det år pensionen utbetalas och för pensioner intjänade efter år 1998 redovisas pensionskostnaden det år pensionen tjänas in. Under året intjänad avgiftsbestämd ålderspension (4,5 procent av lönen) redovisas som kortfristig skuld, till

⁴⁰ Per år 2021 har äldreomsorgssatsningen och skolmiljarden klassificerats om till generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev 7 oktober 2021. RKR informerar om att det av Socialstyrelsens anvisningar för att rekvirera statsbidrag framgår att rekvirerade medel inte kommer att återkrävas och att de därmed ska redovisas som generella statsbidrag enligt RKR R2 Intäkter. I delårsrapporten per 2021-08-31 redovisades dessa som riktade statsbidrag. Skolmiljarden är även för år 2022 ett generellt statsbidrag medan äldreomsorgssatsningen från år 2022 (statsbidraget för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre 2022) är ett riktat statsbidrag, då återbetalningsskyldighet har införts i villkoren.

⁴¹ Yttrande med anledning av fråga kopplad till merkostnadsersättning från Socialstyrelsen till följd av covid-19 (RKR januari 2021).

den del den inte utbetalats och betalas i sin helhet ut till placeringsinstitut utifrån den anställdes individuella val.

Kommunen genomförde 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda 1940–1941. 2007 bildades en pensionsstiftelse i kommunen för före detta anställda födda tidigare än 1936. Kommunen genomförde under 2021 en partiell inlösen av pensioner via en försäkringslösning för anställda födda mellan 1959 och 1962. Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarsförbindelse. Gottgörelse från pensionsstiftelsen redovisas som reducering av utbetalda pensioner.

Kommunens bolag tryggar sina pensionsförpliktelser genom en pensionsstiftelse och genom försäkringslösning.

Avskrivningar

För materiella anläggningstillgångar görs avskrivning för hela den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning. Avskrivning beräknas på anskaffningsvärde med avdrag för eventuellt restvärde. Avskrivning beräknas och bokförs från och med månaden efter anskaffning eller att tillgången har tagits i bruk. Mark och konst skrivs inte av.

Under året har nyttjandeperioden för datorer rättats till tre år, då avskrivning felaktigt gjorts utifrån en nyttjandeperiod på fem år. Rättningen har även gjorts för tidigare års avskrivningar, vilket enligt god redovisningssed påverkar eget kapital. Se not 7.

Komponentavskrivning tillämpas för fastighetsinvesteringar och för investeringar i infrastruktur som gator, vägar, parker, broar och hamnverksamhet för tillgångar med väsentliga och identifierbara komponenter för avskrivning. För beskrivning av komponenter och procentsatser för avskrivning, se tabell 24.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella rättigheter av väsentligt värde som medför framtida ekonomiska fördelar tas upp som immateriell anläggningstillgång. Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning. Enligt LKBR 7 kap. 3§ ska nyttjandeperioden för en immateriell anläggningstillgång uppgå till högst fem år om inte en annan längre tid kan fastställas. Förvärvade IT licenser i kommunen följer avtalsperioden och skrivs av linjärt under avtalstiden som är 3–7 år.

Materiella anläggningstillgångar

Med anläggningstillgångar avses tillgångar som är avsedda att nyttjas stadigvarande i verksamheten. Materiella anläggningstillgångar är anläggningstillgångar som har ett bestående värde för kommunen och som är synligt påvisbara. Tillgångar aktiveras som en anläggningstillgång

i balansräkningen när beloppet överstiger ett prisbasbelopp och nyttjandeperioden överstiger tre år.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivning. Avskrivning görs utifrån bedömd nyttjandeperiod. Avskrivningen speglar tillgångens förbrukning och görs linjärt för samtliga tillgångar som är föremål för värdeminskning. Mark och konst skrivs inte av.

Som anskaffningsvärde redovisas kostnader för tillgångens inköp, men inte räntekostnader och andra finansiella kostnader.

Investeringsbidrag redovisas från och med räkenskapsåret 2019 som en långfristig skuld. Skulden upplöses och intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande. För investeringar anskaffade före 2019 redovisas investeringsbidrag som en minskning av anskaffningsvärdet.

Pågående anläggningar aktiveras som anläggningstillgång när de tas i bruk. Avskrivning av maskiner, inventarier och byggnader påbörjas när anläggningen är tagen i bruk.

Umeå kommuns byggnader i form av verksamhetsfastigheter och affärsfastigheter är indelade i sex olika komponentgrupper. Varje komponentgrupp delas därefter upp i sex olika komponenttyper. Respektive komponenttyp har en avskrivningstid mellan 10 och 60 år.

Huvudsakligen tillämpas följande nyttjandeperioder:

Tabell 24. Materiella anläggningstillgångar – komponenter och nyttjandeperioder

Anläggningstillgång	Antal komponenter	Nyttjandeperioder
Gator	8	10, 20, 40, 50 och 60 år
Gågata/torg	8	40 år
Broar, tunnlar	5	40 och 80 år
Parker	2–4	5, 15, 20 och 40 år
Hamn	15	10, 15, 20, 25, 30, 40, 50 och 100 år
Byggnader	6	10, 15, 20, 30, 40 och 60 år
Maskiner och inventarier	0	3, 5, 7 och 10 år

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp som beräknas inflyta.

Omsättningstillgångar värderas som det lägsta av anskaffningsvärdet eller verkligt värde.

Elcertifikat är undantagna eftersom de värderas till marknadsvärde på balansdagen och redovisas som lagertillgång.

Kundfordringar äldre än nio månader har bedömts som osäkra fordringar och reserverats. För övriga osäkra fordringar har en individuell bedömning gjorts.

Exploateringstillgångar som är under bearbetning för försäljning eller är färdiga att avyttras redovisas som omsättningstillgångar. De principer som tillämpas är att när en detaljplan är fastställd och projektering av tomter har påbörjats betraktas marken som under bearbetning för

försäljning och omklassificeras från anläggningstillgång till omsättningstillgång. Beräkning av anskaffningsvärde och värdering görs i enlighet med BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3), kapitel 13. Anskaffningsvärdet för tomter beräknas per exploateringsstap och fördelas schablonmässigt på respektive tomt, med yta som fördelningsnyckel.

Som lager redovisas den skyddsutrustning som köpts in i samarbetet mellan kommunerna i Västerbotten och regionen under coronapandemin, men som Umeå kommun inte har förbrukat på balansdagen. Lagret har värderats enligt lägsta värdets princip.

Pensionsförpliktelser

Kommunen redovisar sina pensionsförpliktelser enligt den lagstadgade blandmodellen. Det innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och kostnadsförs först i samband med utbetalning. Blandmodellen innebär också att förmånsbestämd ålderspension, samt även särskild avtalspension och visstidspensioner som tjänats in från och med år 1998 kostnadsförs löpande och redovisas som avsättning. Avsättningen avser främst pensionsskuld för personer som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp. Förpliktelser för pensioner beräknas enligt gällande praxis i kommunal verksamhet enligt RIPS-riktlinjerna och har beräknats av KPA.

Kommunen har satt av medel till kommunens pensionsstiftelse för tidigare anställda födda före år 1936.

Kommunen genomförde under 2021 en partiell inlösen av pensioner via en försäkringslösning för anställda födda mellan åren 1959 och 1962. Kommunen genomförde år 2005 en försäkringslösning för före detta anställda födda 1940–1941. Pensionsförsäkringslösningarna reducerar pensionsförpliktelserna i kommunens ansvarsförbindelse.

Pensionsförpliktelser till anställda i kommunens bolag redovisas enligt K3, förutom för Väven i Umeå AB, där beräkningen görs enligt IFRS.

Löneskatt har beräknats (24,26 procent) på ansvarsförbindelse och avsättning i kommunen samt redovisade pensionskostnader i kommunens bolag.

Andra avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när en legal förpliktelse uppstår som en följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Kortfristiga skulder

Skulder med förfallotidpunkt inom ett år redovisas som kortfristig skuld. Skulder med förfallotidpunkt senare än ett år redovisas som långfristig skuld. Klassificering mellan långfristiga och kortfristiga lån definieras utifrån ändamålet med lånen och inte efter löptid, då lån med kortare löptid omsätts och ersätts med nya lån.

Beslutade, inte utbetalda bidrag till utomstående har skuldförts i årsbokslutet.

Skuldförvaltning och säkringsredovisning

Finansverksamheten inom den kommunala koncernen regleras i kommunfullmäktiges finanspolicy samt kommunstyrelsens regler och riktlinjer för finansiell verksamhet. Finansverksamheten bedrivs inom Umeå kommuns internbank, som finansierar den koncerngemensamma skuldportföljen för kommunen och dess majoritetsägda bolag med externa krediter. De externa krediterna redovisas till nominellt värde.

De lån som tas upp av internbanken och som förfaller till betalning under det kommande året beräknas refinansieras i sin helhet mot bakgrund av det investeringsbehov som kommunkoncernen står inför. Av denna anledning klassificeras alla lån som långfristiga i redovisningen.

Av reglerna för finansverksamheten framgår att ränterisk, det vill säga risken att negativa resultateffekter orsakat av kraftiga ränterörelser, ska begränsas genom spridning av ränteförfall på olika löptider. Kommunkoncernen använder utifrån detta räntederivat för att säkra ränterisken. Alla räntederivatinnehav kvalificerar för säkringsredovisning vilket innebär att ingen skuld eller tillgång redovisas för derivat med negativt eller positivt marknadsvärde. Ränteswapparnas kuponger redovisas som en del i räntekostnaderna.

Kassaflödesanalys

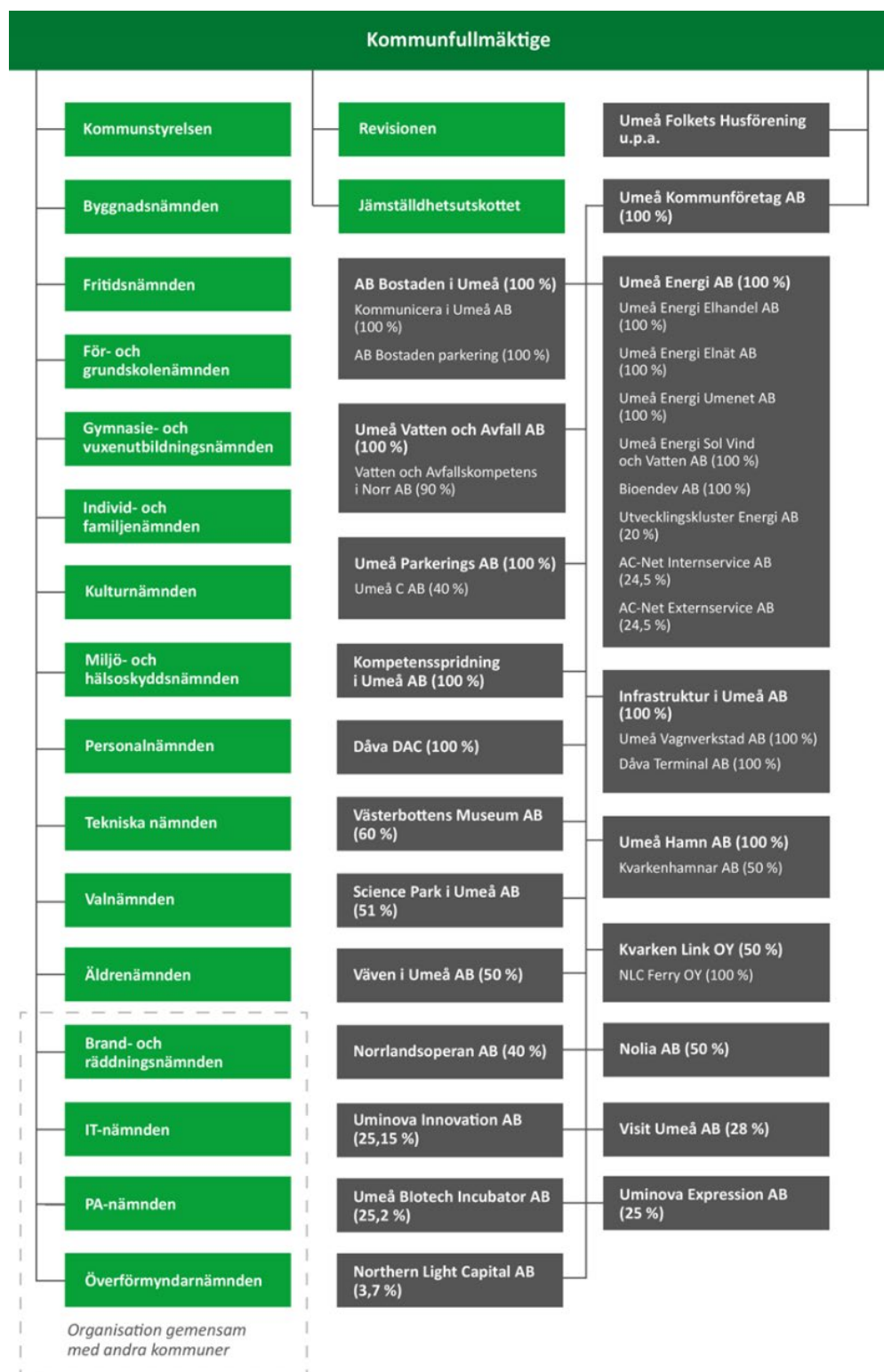
Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och redovisar in- och utbetalningar under räkenskapsåret. Till posten likvida medel i kassaflödesanalysen klassificeras kassa- och banktillgodohavanden.

Sammanställd redovisning

Den kommunala koncernen i Umeå omfattar kommunen tillsammans med de kommunala koncernföretagen⁴².

⁴² Med kommunalt koncernföretag avses enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) en juridisk person över vars verksamhet kommunen har ett varaktigt betydande inflytande. Betydande inflytande definieras som mer än 20 procents ägande, eller om företaget har särskild betydelse för kommunens verksamhet eller ekonomi. Företag som samägs med annan kommun och

Bild 2. Kommunkoncernen

vars verksamhet är en kommunal angelägenhet anses ha särskild betydelse för kommunens verksamhet och utgör därmed ett kommunalt koncernföretag.

Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den kommunala verksamhet som bedrivs, oavsett vilken juridisk person som utför den. Den sammanställda redovisningen i Umeå kommunkoncern omfattar Umeå kommun och de bolag där kommunen äger minst 20 procent i röstandel eller har ett varaktigt betydande inflytande.

I den sammanställda redovisningen ingår Umeå Kommunföretag AB (100 procent) med dotter- och dotterdotterföretag och Umeå Folkets Husförening u.p.a. (98 procent konsolidering, 6 procent röster). Den kommunala koncernen beskrivs i bild 2 Kommunkoncernen.

Under år 2022 har den kommunala koncernens sammansättning förändrats enligt följande:

- Ägandet av AC-Net Externservice AB har ökat från 20,5 procent till 24,5 procent.

Den sammanställda redovisningen har upprättats utifrån proportionell konsolidering (klyvningsmetoden) från och med årsskiftet 2018/2019, förutom det undantag som beskrivs nedan för Väven i Umeå AB. Klyvningsmetoden innebär att endast ägd andel av de kommunala koncernföretagens⁴³ räkenskapsposter medtas i de sammanställda räkenskaperna.

Den sammanställda redovisningen utgår från underkoncernernas bokslut. Koncernredovisning i de civilrättsliga koncernerna upprättas utifrån upprättade förvärvsanalyser med full konsolidering när moderbolaget har en röstandel överstigande 50 procent i ett dotterbolag.

Koncerninterna mellanhavanden har eliminerats i de sammanställda räkenskaperna. All kommunkoncernintern fakturering görs utan vinstpåslag. Undantagen utgörs av försäljning av el samt bostadsföretagets uthyrning av bostäder och lokaler, som sker på affärsmässiga grunder.

Intressebolaget Väven i Umeå AB konsolideras i den sammanställda redovisningen genom kapitalandelsmetoden. Bolaget tillämpar IFRS-regelverket i sina räkenskaper, vilket innebär att en annan värderingsprincip för tillgångar tillämpas i bolaget jämfört med i kommunen. Bolaget konsolideras i Umeå kommunkoncern enligt kapitalandelsmetoden med åberopande av särskilda skäl (LKBR 12:5), då en justering till kommunens tillämpade redovisningsregler hade medfört en alltför komplicerad omvärdering och omräkning.

Dotterföretagens obeskattade reserver har i balansräkningen betraktats dels som eget kapital (79,4 procent) dels som latent skatt (20,6 procent). I resultaträkningen har dotterföretagens bokslutsdispositioner exklusive latent skatt återförts och ingår i posten Förändring av eget kapital.

⁴³ Ett kommunalt koncernföretag är enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR 2:5 §) en juridisk person över vars verksamhet, mål och strategier kommuner har ett *varaktigt betydande inflytande*. Kommuner kan utöva ett sådant inflytande själva eller tillsammans med ett eller flera kommunala koncernföretag. Lagen säger också att ett *betydande inflytande* ska anses finnas vid ett innehav av minst tjugo procent av rösterna i en juridisk persons beslutande organ, om inte annat framgår av omständigheterna. Om inflytandet inte är betydande ska den juridiska personen ändå anses vara ett kommunalt koncernföretag om den har *särskild betydelse* för kommunens verksamhet eller ekonomi.

I den sammanställda redovisningen avviker redovisning av offentliga investeringsbidrag från RKR R2 Intäkter, då de i kommunens bolag redovisas som en minskning av tillgångens värde.

Umeå kommuns VA-verksamhet bedrivs genom kommunkoncernbolaget Umeå Vatten och Avfall AB. Anslutningsavgifter till VA-nätet periodiseras över 30 år.

Behovet av nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar bedöms årligen. Vid varje balansdag analyserar kommunkoncernen de redovisade värdena för materiella och immateriella anläggningstillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknar kommunkoncernen återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör. Vid varje balansdag görs även en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen helt eller delvis.

Principer för drift- och investeringsredovisning

Kommunens drift- och investeringsbudget bygger på en budget från fullmäktige med nettoanslag till var och en av kommunens styrelse och nämnder. Under 2022 har tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder beslutats, se bilaga 3.

Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Det innebär att kapitalkostnader inte fördelas internt utan redovisas gemensamt för hela kommunen.

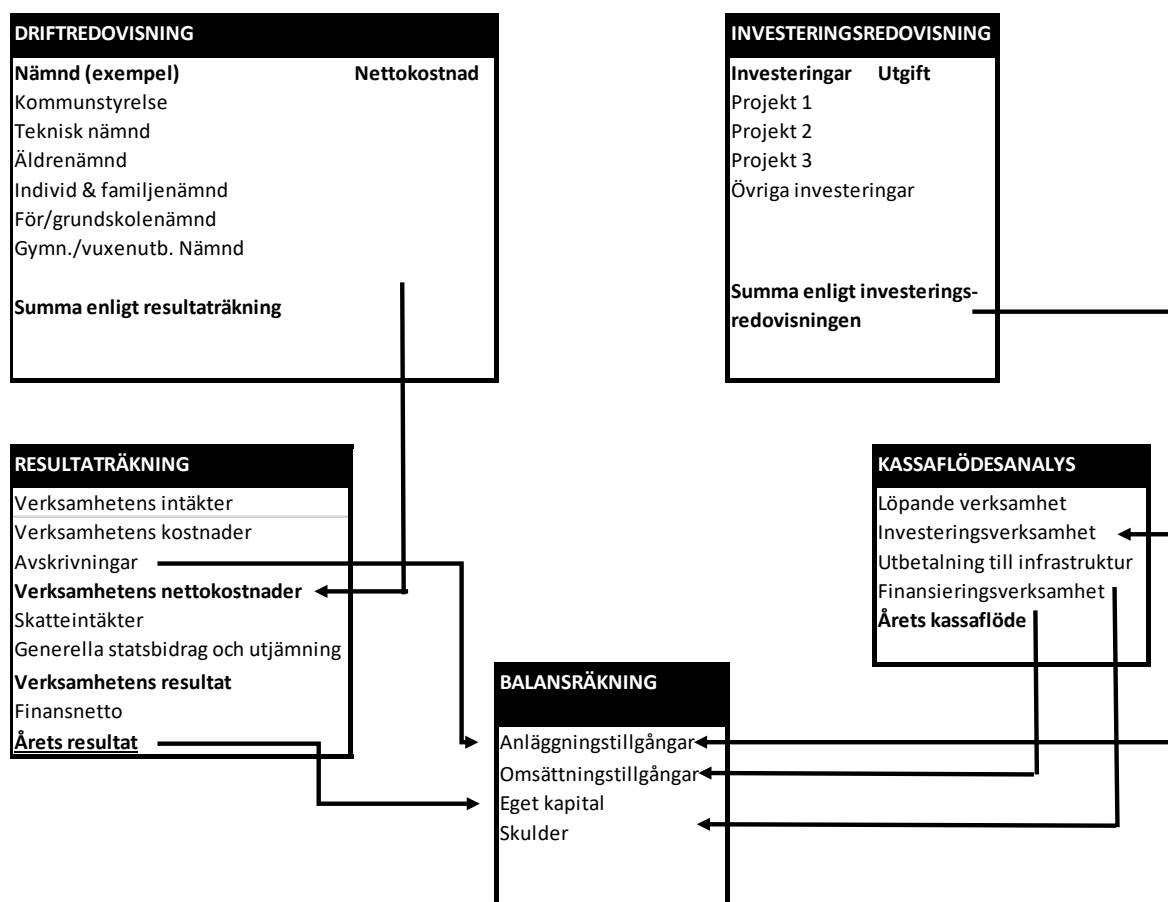
På lönekostnader läggs ett kalkylmässigt personalomkostnadspålägg, som redovisas i internredovisningen för styrelse och nämnders verksamheter. Skillnaden mellan faktiskt och kalkylmässigt personalomkostnadspålägg redovisas centralt inom kommunstyrelsen.

Kommunens drift- och investeringsbudget bygger på ett personalomkostnadspålägg på 40,15 procent (40,15 procent) och kapitalkostnader för avskrivning och ränta som baseras på en internränta om 2,5 procent.

Avskrivningar redovisas i driftredovisningen under kommunstyrelsen, som en kommungemensam kostnad.

Sambandet mellan drift- och investeringsredovisning och årsredovisningens övriga delar framgår översiktligt nedan. Driftredovisningen summeras i resultaträkningsposten verksamhetens nettokostnad, utifrån vad som har beskrivits ovan om redovisningsprinciper för drifts- och investeringsredovisningen. Investeringsredovisningen summeras i kassaflödesrapportens poster investering i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar.

Bild 3. Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Not 2. Effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar⁴⁴

Under året har inga ändrade uppskattningar och bedömningar gjorts. Några väsentliga effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar har därför inte inträffat.

Not 3. Upplösning om upprättade särredovisningar

Följande särredovisningar har upprättats inom kommunkoncernen under räkenskapsåret:

Redovisningen avser	Lagstiftning	Finns tillgänglig på/hos:
Årsrapport vatten och avlopp	Lag om allmänna vattentjänster	www.vakin.se
Årsrapport avfall och återvinning	Kommunallagen	www.vakin.se
Hållbarhetsrapport	Årsredovisningslagen	www.vakin.se
Elnätsverksamhet	Ellagen (1997:857)	Umeå Energi AB
Fjärrvärmeverksamhet	Fjärrvärmelag (2008:263)	Umeå Energi AB

⁴⁴ Enligt RKR R12 är uppskattningar och bedömningar sådana antaganden som måste göras som underlag för mätning inom ramen för fastställda redovisningsprinciper.

Not 4. Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster kommer av händelser eller transaktioner som förekommer sällan och är viktiga att informera om vid jämförelse med andra redovisningsperioder. Upplysning om resultateffekten av händelser eller transaktioner som är jämförelsestörande lämnas i denna not. Bland jämförelsestörande poster redovisas även påverkan av Coronapandemin⁴⁵. Under 2022 har främst det första kvartalet påverkats av coronapandemin.

I denna årsredovisning redovisas jämförelsestörande poster som för 2022 eller för jämförelseåret 2021 uppgår till ett belopp om 30 mnkr eller mer. I tidigare rapporter inklusive årsredovisningen för 2021 har gränsen för de jämförelsestörande poster som redovisas varit 4 mnkr eller mer.

De kraftintäkter som överstiger genomsnittet av utfallet de senaste fem åren redovisas i denna årsredovisning som en jämförelsestörande post. Jämförelseåret har omräknats enligt det nya beräkningssättet. I fjolårets årsredovisning redovisades årets budgetavvikelse för kraftintäkterna som jämförelsestörande post.

Jämförelsestörande poster (mnkr)	Beskrivning	Kommunkoncernen		Kommunen	
		2022	2021	2022	2021
Verksamhetens intäkter ökar /minskar (+/-)	Statsbidrag inom omsorg i pandemin	9	56	9	56
	Ersättning från staten för sjuklönekostnader	39	25	39	25
	Högre intäkter för krafthandeln då elpriser ökat	211	60	211	60
	Summa ökning netto av verksamhetens intäkter	259	141	259	141
Verksamhetens kostnader ökar/minskar (-/+)	Kostnader inom omsorg lägre (+)/högre (-) i pandemin	40	-17	40	-17
	Snöröjning 2021 på grund av en extremt snörik vinter 2021, där endast snömängden 1988 varit högre inom överskådlig tid.	0	-67	0	-67
	Kostnader för partiell inlösen av pensionsskuld inklusive särskild löneskatt	0	-195	0	-195
	Summa ökning/minskning netto av verksamhetens kostnader	40	-279	40	-279
Skatteintäkter	Kommunens skatteintäkter har påverkats av pandemin. 2020 innebar kraftiga budgetavvikelser för skatteintäkter, vilket staten kompenserade genom beslut om extra statsbidrag i coronapandemin för 2020–2022. Utfallet för 2021 var lägre än förväntat. Förväntan för jämförelsestörande poster för 2020 och 2021 utgår från fullmäktiges budgetbeslut 2019 (före pandemin) för budget 2020 och plan 2021–2023.	0	-83	0	-83
Generella statsbidrag och utjämning	Generella statsbidrag och utjämning har ökat mot bakgrund av de beslut som riksdagen fattat med anledning av coronapandemin 2020. Bidragen erhålls till och med 2022. Några motsvarande nya beslut har inte fastställts under 2021 eller 2022.	155	195	155	195
Summa jämförelsestörande poster		454	-26	454	-26

⁴⁵ Pandemin startade under första kvartalet 2020 och pågick under 2021 och fram till och med första kvartalet 2022. Coronapandemin har påverkat de senaste tre åren i olika utsträckning. Det har medfört konsekvenser för jämförelsen med föregående år och budget. En viss osäkerhet finns i lämnade uppgifter mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband. Det är eftersom verksamheter inte har bedrivits på samma sätt i pandemin som tidigare år och efter.

Not 5. Kostnad för räkenskapsrevision

Nedan redovisas kostnad för räkenskapsrevision i kommunkoncernen och kommunen. Med räkenskapsrevision menas granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning. Kostnader för övrig revision redovisas också nedan. I den ingår förtroendevalda revisorers och lekmanrevisorers granskning av verksamheten samt annan revision som genomförts, men som inte är räkenskapsrevision.

Kostnad för räkenskapsrevision (tkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022	2021	2022	2021
Sakkunnigt biträde	915	1 257	295	370
Förtroendevalda revisorer	85	85	85	85
Kostnader för räkenskapsrevision	1 000	1 342	380	455
Kostnader för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	3 975	3 444	3 388	2 926
Förtroendevalda revisorer	1 082	631	1 004	631
Kostnader för övrig revision	5 057	4 075	4 392	3 557
Total kostnad för revision	6 057	5 417	4 772	4 012

Not 6. Påverkan på resultat- och balansräkning införande redovisning finansiell leasing

Påverkan på resultaträkningen (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022	Omräknat 2021	2022	Omräknat 2021
Verksamhetens kostnader	121	113	144	136
Avskrivningar och nedskrivningar	-64	-59	-78	-73
Verksamhetens nettokostnader	57	54	66	63
Finansiella kostnader	-61	-60	-75	-74
Resultat efter finansiella poster	-61	-60	-75	-74
Årets resultat	-4	-6	-9	-11

Påverkan på balansräkningen (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022-12-31	Omräknat 2021-12-31	2022-12-31	Omräknat 2021-12-31
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	840	904	1 158	1 236
Maskiner och inventarier	1	0	1	0
Summa anläggningstillgångar	841	904	1 159	1 236
Summa tillgångar	841	904	1 159	1 236
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital				
Årets resultat	-4	-6	-9	-11

Påverkan på balansräkningen (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022-12-31	Omräknat 2021-12-31	2022-12-31	Omräknat 2021-12-31
Övrigt eget kapital	-206	-201	-236	-226
Summa eget kapital	-210	-207	-245	-237
Skulder				
Långfristiga skulder	987	1 051	1 331	1 404
Kortfristiga skulder	64	60	73	69
Summa skulder	1 051	1 111	1 404	1 473
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	841	904	1 159	1 236

Not 7. Påverkan på resultat- och balansräkning rättelse nyttjandeperiod datorer

Påverkan (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022	Omräknat 2021	2022	Omräknat 2021
Avskrivningar och nedskrivningar	-11	-8	-11	-8
Verksamhetens nettokostnader	-11	-8	-11	-8
Årets resultat	-11	-8	-11	-8

Påverkan (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022-12-31	Omräknat 2021-12-31	2022-12-31	Omräknat 2021-12-31
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Maskiner och inventarier	-11	-12	-11	-12
Summa anläggningstillgångar	-11	-12	-11	-12
Summa tillgångar	-11	-12	-11	-12
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital				
Årets resultat	-11	-8	-11	-8
Övrigt eget kapital	0	-4	0	-4
Summa eget kapital	-11	-12	-11	-12
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	-11	-12	-11	-12

Noter till resultaträkningen⁴⁶

Not 8: Verksamhetens intäkter (mnr)	Umeå kommun	
	2022	2021
Kommun		
Försäljningsintäkter	100	97
Försäljning elkraft	393	246
Taxor och avgifter	360	305
Hyror och arrenden	190	186
Erhållna statliga bidrag	693	742
Övriga erhållna bidrag	83	55
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	193	212
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	45	119
Realisationsvinster försäljning av anläggningstillgångar	11	0
Summa kommun	2 067	1 963
Koncernbolag	3 915	3 584
Avgår interna poster	-568	-524
Summa verksamhetens intäkter	5 414	5 023
Not 9: Verksamhetens kostnader	2022	2021
Kommun		
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-5 344	-5 180
Pensionskostnader	-357	-526
Lämnade bidrag	-541	-554
Köp av verksamhet	-1 280	-1 273
Lokal-och markhyror, leasing av inventarier *	-311	-431
Rättelse 2021 hyror på grund av införande finansiell leasing	0	136
Material och energi	-542	-514
Fastighetskostnader	-274	-247
Konsulttjänster och övriga tjänster	-250	-211
Realisationsförluster och utrangeringar	-8	-16
Övriga rörelsekostnader	-247	-204
Summa kommun	-9 154	-9 020
*Varav leasing av maskiner och inventarier i kommunen 44 mnr (43 mnr)		
Koncernbolag	-2 898	-2 619
Avgår interna poster	568	496
Summa verksamhetens kostnader	-11 484	-11 143

⁴⁶ För 2021 är talen omräknade utifrån införandet av redovisning av finansiell leasing i kommunen samt rättelse av avskrivningstid för datorer.

Not 10: Avskrivningar och nedskrivningar (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022	2021	2022	2021
Avskrivning programvaror och licenser	-11	-14	-2	-2
Avskrivning mark, byggnader och tekniska anläggningar	-635	-618	-378	-369
Avskrivning maskiner och inventarier	-398	-371	-97	-90
Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar *	-11	-7	0	0
Återföring tidigare nedskrivning maskiner och inventarier på grund av utrantering	1	0	0	0
Avskrivning finansiell leasing, fastighet och lokaler	-65	-59	-65	-59
Avskrivning finansiell leasing, fastighet och lokaler koncern	0	0	-14	-14
Avskrivning finansiell leasing maskiner och inventarier	-24	-24	0	0
Summa	-1 143	-1 093	-556	-534
*2022: Nedskrivning av värmeverket, 2021: Nedskrivning av andelar i Utvecklingskluster Energi AB				
Not 11: Skatteintäkter (mnkr)	2022	2021	2022	2021
Preliminär kommunalskatt	7 093	6 708	7 093	6 708
Preliminär slutavräkning innevarande år	153	149	153	149
Slutavräkningsdifferens föregående år	42	21	42	21
Summa	7 288	6 878	7 288	6 878
Not 12: Generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	2022	2021	2022	2021
Inkomstutjämningsbidrag	1 232	1 145	1 232	1 145
Kostnadsutjämningsbidrag	-758	-746	-758	-746
Införandebidrag	0	6	0	6
Regleringsbidrag	362	387	362	387
Bidrag för LSS utjämning	174	159	174	159
Kommunal fastighetsavgift	257	247	257	247
Stöd för att stärka välfärden	47	56	47	56
Summa	1 313	1 253	1 313	1 253
Not 13: Finansiella intäkter (mnkr)	2022	2021	2022	2021
Ränteintäkter	10	4	144	147
Borgensavgifter, övriga finansiella intäkter	4	1	4	5
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0	0	0	0
Ersättning från överskottsfond	12	4	12	4
Summa	26	9	160	156
Not 14: Finansiella kostnader (mnkr)	2022	2021	2022	2021
Räntekostnader lån inklusive erhållna räntebidrag	-214	-167	-203	-148
Rättelse år 2021 räntekostnader finansiell leasingsskuld	0	-60	0	-74
Räntekostnad, värdesäkring pensionsåtaganden	-13	-8	-13	-8
Räntekostnad på löneskatt	-3	0	-3	0
Reaförlust aktier och andelar	-5	0	0	0
Bankavgifter och övriga finansiella kostnader	-2	-1	-1	-1
Summa	-237	-236	-220	-231
Internbankens genomsnittliga upplåningsränta efter räntesäkring %			1,49	1,64
Internbankens genomsnittliga upplåningsränta före räntesäkring %			0,76	0,06
Räntesäkringen har påverkat kostnaden med, mnkr			66	131

Noter till balansräkningen

Not 15: Programvaror och licenser (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	255	236	32	32
Inköp	29	18	0	0
Överföringar	-1	2	0	0
Försäljningar och utrangeringar	-20	-1	-9	0
Utgående anskaffningsvärde	263	255	23	32
Ingående ackumulerade avskrivningar	-180	-160	-25	-23
Årets avskrivning	-11	-14	-2	-2
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	20	1	9	0
Överföring	0	-6	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-171	-180	-18	-25
Utgående planenligt restvärde	92	75	5	7
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år	6 år	6 år	7 år	7 år
Not 16: Goodwill (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	11	11	0	0
Utgående anskaffningsvärde	11	11	0	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	0	0	0	0
Årets nedskrivning	-11	-11	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-11	-11	0	0
Utgående planenligt restvärde	0	0	0	0

Not 17: Mark, byggnader och tekniska anläggningar (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	23 962	23 076	11 513	11 108
Inköp	384	683	161	229
Försäljningar och utrangeringar	-154	-51	-152	-46
Överföringar	509	254	486	222
Utgående anskaffningsvärde	24 701	23 962	12 008	11 513
Ingående nedskrivning	-26	-26	-26	-26
Utgående nedskrivning	-26	-26	-26	-26
Ingående ackumulerade avskrivningar	-8 752	-8 164	-4 691	-4 352
Årets avskrivning	-634	-619	-378	-369
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	139	31	137	30
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 247	-8 752	-4 932	-4 691
Finansiella leasingavtal, lokaler och fastigheter:				
Ingående anskaffningsvärde	1 619	0	2 025	0
Rättelse	0	1 479	0	1 885
Ny anskaffning	0	140	0	140
Utgående anskaffningsvärde	1 619	1 619	2 025	2 025
Ingående ackumulerade avskrivningar	-714	0	-789	0
Rättelse	0	-655	0	-716
Årets avskrivning	-65	-59	-78	-73
Utgående anskaffningsvärde	-779	-714	-867	-789
Redovisat restvärde finansiella leasingavtal, lokaler och fastigheter	840	905	1 158	1 236
Utgående planenligt restvärde	16 268	16 089	8 208	8 032
Finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	1 578	1 699	2 111	2 255
Framtida finansiella kostnader	-527	-588	-707	-782
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	1 051	1 111	1 404	1 473
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	64	60	73	69
Senare än 1 år men inom 5 år	233	239	275	279
Senare än 5 år	754	812	1 056	1 125
Totala minimileaseavgifter	1 051	1 111	1 404	1 473
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år				
Verksamhetsfastigheter	46 år	46 år	24 år	24 år
Affärsfastigheter	30 år	30 år	31 år	32 år
Publika fastigheter	37 år	37 år	38 år	37 år
Övriga fastigheter	20 år	20 år	20 år	20 år
Markreserv	93	86	93	86
Verksamhetsfastigheter inklusive finansiell leasing	13 604	13 658	5 544	5 601
Affärsfastigheter	331	339	331	339
Publika fastigheter	2 086	1 836	2 086	1 836
Andra fastigheter	154	170	154	170
Summa	16 268	16 089	8 208	8 032

Not 18: Pågående anläggning (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde (mnkr)	1 736	1 992	516	439
Inköp	1 578	1 367	461	308
Överföringar	-217	-1 622	-13	-230
Utgående anskaffningsvärde	3 097	1 736	964	516
Not 19: Maskiner och inventarier (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	11 114	10 221	1 079	975
Inköp	321	267	131	100
Valutaomräkning maskiner i Kvarken Link OY	54	0	0	0
Försäljningar och utrangeringar	-51	-245	-6	-3
Överföringar	231	869	11	8
Utgående anskaffningsvärde	11 669	11 114	1 215	1 079
Ingående nedskrivning	-153	-209	-4	-4
Försäljning, utrangering	1	56	0	0
Årets nedskrivning	-11	0	0	0
Återförd nedskrivning	0	0	0	0
Utgående nedskrivning	-163	-153	-4	-4
Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 892	-5 662	-680	-590
Ändrad redovisningsprincip	0	-4	0	-4
Valutaomräkning maskiner i Kvarken Link OY	-2	0	0	0
Årets avskrivning	-420	-395	-97	-90
Avskrivning försäljningar och utrangeringar	47	163	6	3
Överföringar	0	6	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-6 267	-5 892	-772	-680
Utgående planenligt restvärde	5 239	5 069	440	395
Finansiella leasingavtal				
Ingående anskaffningsvärde	744	744	0	0
Ny anskaffning	27	0	1	0
Utgående anskaffningsvärde	771	744	1	0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-285	-261	0	0
Försäljningar och utrangeringar	-11	0	0	0
Årets avskrivning	-24	-24		
Utgående anskaffningsvärde	-320	-285	0	0
Redovisat restvärde finansiella leasingavtal	451	460	1	0
Totala minimileaseavgifter	495	449	1	0
Framtida finansiella kostnader	-44	11	0	0
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	451	460	1	0
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	26	23	0	0
Senare än 1 år men inom 5 år	103	93	0	0
Senare än 5 år	323	343	1	0
Totala minimileaseavgifter	452	460	1	0
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år				
Maskiner och inventarier	25 år	25 år	7 år	9 år

Not 20: Aktier och andelar (mnr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärde	253	241	347	333
Anskaffning	13	21	11	14
Försäljningar och utrangeringar	0	0	0	0
Förändring kapitalandel i intressebolag inklusive utdelning till dotterbolag	9	-9	0	0
Utgående anskaffningsvärde	275	253	358	347
Ingående nedskrivning	-15	-8	0	0
Årets nedskrivning	0	-7	0	0
Utgående nedskrivning	-15	-15	0	0
Utgående anskaffningsvärde	260	238	358	347
Not 21: Långfristiga fordringar (mnr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Lån till Umeå Kommunföretag AB	0	0	7 507	7 049
Lån till Umeå Folkets Husförening	0	0	88	76
Parkeringsköp	0	0	2	2
Lån till övriga utanför kommunkoncern	0	0	0	0
Övriga långfristiga fordringar	137	133	0	0
Summa långfristiga fordringar	137	133	7 597	7 128
Not 22: Förråd, lager och exploateringsfastigheter (mnr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Förråd, lager	129	127	9	14
Exploateringsfastigheter	66	398	66	398
Summa förråd, lager och exploateringsfastigheter	195	525	75	412
Not 23: Kortfristiga fordringar (mnr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Kundfordringar *	361	327	71	73
Interimsfordringar	1 069	822	776	458
Övriga kortfristiga fordringar	417	358	292	256
Summa kortfristiga fordringar	1 847	1 507	1 140	787
*Varav fordringar i kommunen som är äldre än en månad 15 (16) mnr.				
Not 24: Kassa och bank, kortfristiga placeringar (mnr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Kortfristiga placeringar	9	8	0	0
Kassa och bank	145	137	2	6
Summa likvida medel	154	145	2	6
Not 25: Förändring i eget kapital (mnr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Eget kapital ingående värde enligt årsredovisning	9 740	9 251	4 770	4 538
Rättelse av fel, ingående balans finansiell leasing lokaler fastighet	0	-201	0	-226
Rättelse av fel, cykelgarage	0	-3	0	-3
Rättelse av fel, avskrivningstid datorer	0	-4	0	-4
Valutadifferenser i utländska koncernföretag	32	6	0	0
Rättelse av fel, avslut av gamla exploateringsprojekt	159	0	159	0
Rättelse av fel, personalkostnader	-2	0	-2	0
Omföring till resultatutjämningsreserv *	-813	-562	-813	-562
Summa eget kapital exklusive resultatutjämningsreserv	9 116	8 487	4 114	3 743
Resultatutjämningsreserv	813	562	813	562
Periodens resultat	1 177	691	899	465

Eget kapital utgående värde	11 106	9 740	5 826	4 770
*Avsättning 2021: 251 mnkr, 2020: 283 mnkr, 2019: 116 mnkr, 2017: 163 mnkr				
Not 26: Avsättningar pensioner och liknande förpliktelser (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Pensionsavsättning ingående värde inklusive löneskatt	665	592	665	592
Nyintjänad pension	43	45	43	45
Årets utbetalningar	-21	-20	-21	-20
Ränte- och basbeloppsuppräknig	13	8	13	8
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	26	0	26
Förändring av löneskatten	8	14	8	14
Övrigt	-4	0	-4	0
Pensionsavsättning utgående värde inklusive löneskatt	704	665	704	665
Not 27: Andra avsättningar (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Uppskjuten skatteskuld i koncernbolagen	721	699	0	0
Avsättning för återställande av Dåva deponi	34	34	0	0
Återställning mark vid nedmontering vindkraftverk och torvtäkt	5	4	0	0
Skadeersättning till fastigheter på grund av den allmänna VA-anläggningen	21	26	0	0
Summa andra avsättningar	781	763	0	0
Not 28: Långfristiga skulder (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit kommunen	1 323	2 024	1 323	2 024
Lån från kreditinstitut inklusive nyttjad checkräkningskredit koncernföretag	8 799	8 342	7 595	7 125
Långfristig extern finansiell leasingsskuld kommunen	987	1 051	1 331	1 404
Övriga långfristiga skulder	478	441	36	32
Summa långfristiga skulder	11 587	11 858	10 285	10 585
Not 29: Långfristig skuld investeringsbidrag (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Ingående värde skuld investeringsbidrag	74	67	74	67
Ny skuld investeringsbidrag	4	6	4	6
Utgående skuld investeringsbidrag	78	74	78	74
Ingående upplösning skuld investeringsbidrag	-3	-1	-3	-1
Årets upplösning	-2	-2	-2	-2
Utgående upplösning skuld investeringsbidrag	-5	-3	-5	-3
Utgående skuld investeringsbidrag	73	71	73	71
Not 30: Kortfristiga skulder (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Leverantörsskulder	893	614	548	331
Kortfristig del av långa lån	36	32	0	0
Kortfristig del extern finansiell leasingsskuld kommunen	64	60	73	68
Övriga interimsskulder	1 356	1 219	945	941
Övriga kortfristiga skulder	689	495	333	198
Summa kortfristiga skulder	3 038	2 421	1 900	1 538
Not 31: Pantar och därmed jämförliga säkerheter (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Borgensåtaganden				
Kommunägda företag				

Bostadsföretag	0	0	0	0
Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB	0	0	33	35
Umeå Kommunföretag AB	0	0	443	443
Umeå Energi AB	0	0	451	475
Kvarken Link OY	0	0	370	370
Summa kommunägda företag	0	0	1 297	1 323
Extern borgen				
Bostadsändamål	57	59	57	59
Övrig borgen	46	46	46	46
Totalt borgensåtaganden	103	105	1 400	1 428
Infriande av borgen	0	0	0	0
Panter				
Fastighetsinteckningar	2	3	0	0
Övrigt	2	5	0	0
Totalt panter	4	8	0	0
Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	107	113	1 400	1 428
Not 32: Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna (mnkr)	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inklusive löneskatt	2 174	2 387	2 174	2 387
Årets utbetalningar	-110	-110	-110	-110
Ränte- och basbeloppsuppräknings	51	33	51	33
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0	59	0	59
Nyintjänad pension	1	1	1	1
Övrigt	-28	-15	-28	-15
Minskning av ansvarsförbindelse genom tecknande av försäkring IPR	0	-139	0	-139
Förändring av löneskatten	-19	-42	-19	-42
Pensionsförpliktelser utgående värde inklusive löneskatt	2 069	2 174	2 069	2 174
Varav utgående värde pensionsförpliktelse inklusive särskild löneskatt tryggt i stiftelse	61	78	61	78
Övriga upplysningar avseende pensioner				
Aktualiseringsgrad (%)	97	97	97	97
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	3	2	3	2
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	144	5	144	5
Antal anställda med rätt till visstidspension	0	0	0	0
Pensioner för tidigare anställda födda 1935 och tidigare är tryggade genom Umeå kommuns pensionsstiftelse. Förpliktelsen för gruppen uppgår till 61 mnkr (78 mnkr) inklusive löneskatt. Anskaffningsvärde fondandelar i stiftelsen 123 mnkr (123 mnkr) och marknadsvärde fondandelar 166 mnkr (181 mnkr).				
Pensioner för före detta anställda födda 1940–1941 är tryggade genom försäkring tecknad 2005 varvid den totala förpliktelsen minskades med 88 mnkr. Ytterligare en försäkring för urval av årgång 1959–1963 tecknades under 2021 varvid förpliktelsen minskades med 139 mnkr. Överskottsmedel med 1 mnkr (13 mnkr) finns i försäkringarna.				
Not 33: Övriga ansvarsförbindelser	2022-12-31	2021-12-31	2022-12-31	2021-12-31
Bostaden i Umeå AB borgensförbindelse till förmån för Fastigo	0	2	0	0
Kommunens förvaldade donationsstiftelser	13	13	13	13
Summa övriga ansvarsförbindelser	13	15	13	13
Umeå kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s medlemmar I Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.				

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Umeå kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 10 239 622 818 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 10 292 184 700 kronor.

Noter till kassaflödesanalysen

Not 34: Övriga inte likviditetspåverkande poster (mnkr)	Umeå kommunkoncern		Umeå kommun	
	2022	2021	2022	2021
Valutaomräkning eget kapital i utländska koncernföretag		6		
Resultatandelar i intressebolagen	-9	-11		
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar		7		
Omklassificering och rättelse för mark och exploatering	-481		-486	
Finansiell leasing resultatpåverkan	14		9	
Rättelse av fel, avskrivningstid datorer	12		12	
Rättelse av fel, personalkostnader	-2		-2	
Rättelse av fel, aktivering cykelgarage		-3		-3
Summa	-466	-1	-467	-3

Driftredovisning

I driftredovisningen redovisas en avstämning av utfall mot fullmäktiges budget för den verksamhet som bedrivs inom kommunens styrelse och nämnder. I driftredovisningen redovisas budgetavvikelsen för verksamhetens nettokostnad. Där redovisas således inte skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansiella intäkter och kostnader.

Tabell 25. Driftredovisning per nämnd

Driftredovisning per nämnd (mnkr) ⁴⁷	2022		Budgetavvikelse 2022		Prognos helår augusti 2022	Prognosavvikelse helår 2022	Omräknat jämförelseår					
	utfall	budget	mnkr	%			Utfall 2021	Budgetavvikelse 2021		Utfall 2021	Budgetavvikelse 2021	
					mnkr	%		mnkr	%			
Kommunfullmäktige (revision)	-5	-4	-1	-25	0	-1	-3	0	0	-3	0	0
Kommunstyrelsen ⁴⁸	-618	-1 032	414	40	187	227	-893	67	7	-948	12	1
Valnämnden	-15	-15	0	0	-2	2	-1	-1	0	-1	-1	0
För- och grundskolenämnden ⁴⁹	-2 059	-2 137	78	4	30	48	-1 977	103	5	-1 977	103	5
Äldrenämnden ⁵⁰	-1 174	-1 185	11	1	0	11	-1 136	14	1	-1 136	14	1
Tekniska nämnden	-1 314	-1 314	0	0	17	-17	-1 267	-25	-2	-1 267	-25	-2
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ⁵⁰	-533	-538	5	1	-4	9	-487	23	5	-487	23	5
Individ- och familjenämnden	-1 481	-1 492	11	1	25	-14	-1 405	19	1	-1 405	19	1
Fritidsnämnden	-140	-140	0	0	-2	2	-145	-8	-6	-145	-8	-6
Kulturnämnden	-152	-153	1	1	3	-2	-146	3	2	-146	3	2
Byggnadsnämnden	-51	-51	0	0	-1	1	-39	6	13	-39	6	13
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-17	-18	1	6	0	1	-14	1	7	-14	1	7
Personalnämnden	-1	-1	0	0	0	0	-1	0	0	-1	0	0
Överförmyndarnämnden	-13	-15	2	13	2	0	-13	1	7	-13	1	7
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-69	-66	-3	-5	-2	-1	-64	0	0	-64	0	0
Gemensam IT-kapacitetsnämnd Umeå/Skellefteå	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gemensam PA-nämnd Umeåregionen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa verksamhetens nettokostnader	-7 642	-8 161	519	6	253	266	-7 591	202	3	-7 646	148	2

⁴⁷ Beloppen ovan är avrundade till närmsta miljontal kronor.

⁴⁸ I fullmäktiges budgetbeslut för kommunstyrelsen ingår även finansiell kostnad för pensioner i anslaget. Då redovisning av finansiell leasing implementeras från 2022, redovisas finansiella kostnader för dessa kontrakt på kommunstyrelsen. Dessa kostnader redovisas inte i ovan nämnda sammanställning, då de redovisas bland finansiella intäkter och kostnader och inte ingår i verksamhetens nettokostnader.

⁴⁹ 2021-12-31 redovisades äldreomsorgssatsningen och skolmiljarden som generella statsbidrag, i enlighet med RKR:s förtydligande i nyhetsbrev 7 oktober 2021. Skolmiljarden är även för 2022 ett generellt statsbidrag medan äldreomsorgssatsningen från 2022 är ett riktat statsbidrag, då återbetalningsskyldighet har införts i villkoren. För äldrenämnden har ytterligare tre generella statsbidrag tillkommit under 2022. Det innebär att i driftredovisningen per 2022-12-31 ingår inte generella statsbidrag med följande belopp:

- Skolmiljarden: för- och grundskolenämnden (12 mnkr) och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (6 mnkr)
- Äldreomsorgslyftet: äldrenämnden (4 mnkr)
- Minska timanställning: äldrenämnden (15 mnkr)
- Utökad bemanning sjuksköterskor: äldrenämnden (6 mnkr)

I årsredovisningen för år 2021 ingick inte generella statsbidrag med följande belopp i tabellen; äldrenämnden (41 mnkr), för- och grundskolenämnden (11 mnkr), gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (4 mnkr).

Ramjusteringar

Under året beslutades om tre ramjusteringar mellan nämnder vad gäller driftbudgeten. Samtliga ramjusteringar samt datum för beslut framgår av bilaga 3. Den budget som redovisas i årsredovisningen är budget efter dessa ramjusteringar.

Budgetavvikelse per nämnd

Styrelse och nämnders sammantagna utfall mätt utifrån verksamhetens nettokostnader enligt RKR:s normering är 7 642 mnkr (7 591 mnkr) för 2022. Det är 51 mnkr högre jämfört med samma period föregående år.

Styrelse och nämnder redovisar ett utfall som är 519 mnkr lägre än budget (202 mnkr).

De största budgetavvikelserna har kommunstyrelsen (414 mnkr), för- och grundskolenämnden (78 mnkr), äldrenämnden (11 mnkr) samt individ- och familjenämnden (11 mnkr).

Kommunstyrelsens budgetavvikelse förklaras främst av högre intäkter från kraftverksamheten och lägre kostnader för arbetsgivaravgifter. Då redovisning av finansiell leasing införts under året, får det en påverkan på kommunstyrelsens resultat enligt driftsredovisningen eftersom räntekostnader redovisas bland finansiella poster.

För- och grundskolenämndens positiva budgetavvikelse förklaras av tillkommande statsbidrag, samt färre antal barn än förväntat främst inom förskoleverksamheten.

Äldrenämndens budgetavvikelse förklaras främst av att under första halvåret har hemtjänsttimmarna varit lägre än förväntat. Under slutet av året har hemtjänsttimmarna successivt ökat och i december är de på samma nivå som 2019, det vill säga före pandemin.

Individ- och familjenämndens budgetavvikelse hänför sig till lägre inflöde till funktionshinderomsorgen än förväntat och att försenad start av nya gruppboenden genererar överskott. Samtidigt redovisas högre kostnader inom barn- och ungdomsvård samt missbruksvård för vuxna.

Prognosavvikelse per nämnd

Årets budgetavvikelse uppgår till 519 mnkr och är 266 mnkr högre än den årsprognos som lämnades per sista augusti. De styrelse och nämnder som redovisar störst prognosavvikelse är kommunstyrelsen (227 mnkr), för- och grundskolenämnden (48 mnkr), äldrenämnden (11 mnkr) individ- och familjenämnden (-14 mnkr) och tekniska nämnden (-17 mnkr).

Kommunstyrelsens prognosavvikelse förklaras främst av ökade intäkter från kraftverksamheten och ändrad redovisning av finansiell leasing. Då redovisning av finansiell leasing införts under året, får det en påverkan på kommunstyrelsens resultat enligt driftsredovisningen eftersom räntekostnader redovisas bland finansiella poster.

För- och grundskolenämndens prognosavvikelse förklaras av att budgeterade volymer har fortsatt att avvika mot faktiskt antal barn och elever inom såväl kommunala som fristående enheter. Ökade insatser för personal, barn och elever utöver redan budgeterade, har inte kunnat genomföras enligt plan på grund av svårigheter att rekrytera personal och långa leveranstider för utrustning.

Äldrenämndens prognosavvikelse förklaras främst av att inom vård -och omsorgsboende och korttidsboende har förväntan om att nå full bemanning inte kunnat uppnås. Planerade åtgärder genom trygghetsskapande teknik har försenats.

Individ- och familjenämndens prognosavvikelse förklaras av en kraftig ökning av placeringar av barn och unga samt vuxna.

Tekniska nämndens prognosavvikelse förklaras främst av att 2022 avslutades med mer snöfall än förväntat samt att kostnaderna för livsmedel och personal inom måltidsservice ökat mer än prognostiserat.

Budgetavvikelse per verksamhet⁵⁰

Driftredovisning per verksamhet (mnkr) ⁵¹	2022		Budgetavvikelse 2022		Omräknat jämförelseår			2021		Budgetavvikelse 2021	
	Utfall	Budget	mnkr	%	Utfall	Budgetavvikelse 2021		Utfall	Budgetavvikelse 2021		
						mnkr	%		mnkr	%	
Politisk verksamhet	-54	-54	1	1	-51	2	3	-51	2	3	
Kommunövergripande verksamheter	-142	-332	190	57	-323	-15	-5	-459	-151	-49	
Infrastruktur, skydd m.m.	-2 036	-1 986	-50	-3	-2 001	-141	-8	-1 920	-60	-3	
Kultur och fritid	-367	-368	1	0	-366	-7	-2	-366	-7	-2	
Pedagogisk verksamhet	-2 546	-2 629	83	3	-2 422	121	5	-2 422	121	5	
Vård och omsorg	-2 679	-2 724	44	2	-2 567	52	2	-2 567	52	2	
Särskilt riktade insatser	-47	-39	-9	-22	-38	0	0	-38	0	0	
Affärsverksamhet	230	-28	258	916	178	192	1 416	178	192	1 416	
Summa verksamhetens nettokostnader	-7 642	-8 161	519	6	-7 591	203	3	-7 646	148	2	

Budgetavvikelsen inom *kommunövergripande verksamheter* avser:

- Lägre kostnader för arbetsgivaravgifter än beräknat är kopplade till tillfälligt sänkta arbetsgivaravgifter för yngre (18–22 år) och att personalsammansättningen består av

⁵⁰ Verksamhetsbegreppet utgår från SCB:s verksamhetsindelning utifrån Räkenskapssammandraget (RS).

Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Därför redovisas kostnader för lokaler, lokalvård, IT och måltidsverksamhet inom Infrastruktur, skydd med mera. Majoriteten av dessa kostnader fördelas i Räkenskapssammandraget ut till den verksamhet kostnaden hör.

⁵¹ Beloppen ovan är avrundade till närmaste miljontal kronor.

högre andel yngre samt äldre än 65 år än beräknat. Dessa personalkategorier har lägre arbetsgivaravgifter.

- Kostnaden för hyra av lokaler har minskats för de fastigheter som klassificerats som finansiell leasing i samband med att redovisning av finansiella leasingtillgångar och skulder införts, se not 1 och not 6.

För *infrastruktur, skydd med mera* avser budgetavvikelsen främst ökade kostnader för avskrivningar vid rättning av nyttjandeperiod för datorer samt beräknade avskrivningskostnader för finansiella leasingtillgångar, se not 6 och 7.

Inom *pedagogisk verksamhet* förklaras den positiva budgetavvikelsen främst av lägre volymer än förväntat i förskoleverksamheten samt högre statsbidrag än budgeterat.

För *vård och omsorg* förklaras budgetavvikelsen främst av ett minskat inflöde och färre ansökningar till hemtjänst, tillfälligt stängda verksamheter, försenade uppstarter och lägre inflöde främst kopplat till funktionshinderomsorgen samt lägre nyttjande av färdtjänst. Samtidigt redovisas högre kostnader inom barn- och ungdomsvård, missbruksvård för vuxna och försörjningsstöd.

Affärsverksamhetens positiva budgetavvikelse förklaras främst av högre intäkter från krafthandeln än beräknat.

Investeringsredovisning

I investeringsredovisningen görs en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Kommunens nettoinvesteringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar under året uppgår till 749 mnkr, vilket är 118 mnkr högre (630 mnkr) än fjolårets utfall. I årets investeringar ingår mark- och exploateringsprojekt med 157 mnkr, vilket är en förändring mot föregående år. Utan dessa projekt uppgår nettoinvesteringarna till 592 mnkr, vilket är 38 mnkr lägre än förra årets utfall.

Årets utfall utgör 46 procent av periodens budget och är 862 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen mot budget beror på att investeringsprojekt har försenats eller förskjutits i tiden, som en konsekvens av:

- överklagade detaljplaner
- coronapandemins påverkan på genomförandetakten de senaste åren
- komponentbrist som har medfört längre leveranstider
- ökande inflation, som har medfört färre anbud och högre priser på grund av osäkerhet hos leverantörer i rådande världsläge.

På verksamhetsnivå finns de största avvikelserna inom Pedagogisk verksamhet, Infrastruktur, skydd med mera samt Kommunövergripande verksamheter med ett överskott mot budget som summeras till 765 mnkr.

För verksamheter inom *Infrastruktur, skydd med mera* är överskottet för investeringsprojekt 287 mnkr. Den största avvikelsen finns inom mark och exploatering med ett sammanlagt överskott på 179 mnkr mot budget. Huvudsakligen beror förskjutningarna inom mark och exploateringsprojekt på förseningar i planeringsprocessen, en process som har blivit svårare i och med att staden har blivit tätare, ökade lagkrav och påverkan från klimatförändringar. Särskilt stort genomslag får förseningarna i projekten Tomtebostrand (85 mnkr i överskott) och Tomtebo/Carlskem (36 mnkr i överskott).

Verksamheten *Gator och parker* redovisar för investeringsprojekt ett överskott mot budget på 95 mnkr, vilket beror på att många gatuprojekt är tidsförskjutna på grund av försenade leveranser av material, projektering och entreprenader. Flera av de större gatu- och parkprojekten är också tidsförskjutna eftersom de är kopplade till vägovertagandet från Trafikverket.

Inom *Pedagogisk verksamhet* är överskottet 304 mnkr. Flera av verksamhetens större projekt har försenats med anledning av överklagade detaljplaner eller bygglov vilket leder till stora budgetöverskott för innevarande år. Det gäller Mariedal förskola (före detta Varglyan, 22 mnkr) vars detaljplan blev överklagad. Förskolan började byggas under senhösten år 2022 och väntas vara färdig år 2024. Även nybyggnationen av förskolan Kålmasken (23 mnkr) blev förskjuten med

anledning av en långdragen bygglovsprocess då det saknades tillräckligt stor fri markyta på tomten.

Flera projekt som upphandlats enligt LOU har erhållit få anbud till väldigt höga anbudspriser, vilket gjort att verksamheten i några fall valt att senarelägga vissa upphandlingar eller gjort om anbudsförfaranden. Orsaken till att få anbud till höga anbudspriser är troligen att presumtiva entreprenörer redan haft mycket jobb då Umeå under en lång tid tillbaka haft en het byggmarknad. Ytterligare en parameter som dragit upp anbuderna är det osäkra världsläget med skenande materialpriser, osäkra leveranstider av byggvaror och ökade drivmedelspriser. Detta gäller bland annat projektet för att bygga ett utbildningskök till Restaurangprogrammet vid Maja Beskowskolan (20 mnkr).

Utbyggnaden av Sjöfruskolan (33 mnkr) påbörjades under året och redovisar initialt ett överskott på grund av en försenad upphandling som pågår. Byggstart är planerad under år 2023 och färdigställande väntas ske hösten år 2024 i enlighet med tidplanen.

För Kungsgården förskola (24 mnkr) har tidsplanen blivit förskjuten till följd av en lång utredningsprocess. Markarbeten pågår för den nya utemiljön och upphandling sker under början av nästa år med planerad byggstart av nya byggnaden i augusti 2023.

I början på året färdigställdes ett nytt hus till Sörfors skola och renovering av befintligt skolhus blev klart i slutet på året. Ombyggnation av Tegs centralskola (53 mnkr) har också färdigställts under perioden. Skolans byggnader har slutförts under hösten och markåtgärder färdigställs under nästa år. Projektet redovisar ett överskott mot budget som avser kommande markåtgärder samt slutfakturering för skolan och eventuella ändrings- och tilläggsarbeten.

För *Kommunövergripande verksamheter* är överskottet 175 mnkr. Verksamheten inkluderar medel för investeringsreserver som sammantaget redovisar ett överskott på 121 mnkr. För ombyggnationen av Östra stallet på stadshusområdet har tidplanen blivit förskjuten och en ny upphandling pågår. Byggstart väntas ske under år 2023. Projektet redovisar en avvikelse på 25 mnkr mot budget.

Tabell 26. Investeringsredovisning per verksamhet⁵²

Investeringar per verksamhet (mnkr)	Budget jan–dec 2022	Utfall jan–dec 2022	Budgetavvikelse jan–dec 2022
Affärsverksamhet	5	2	3
Infrastruktur, skydd med mera	525	238	287
Kommunövergripande verksamheter	305	130	175
Kultur och fritid	73	64	9

⁵² Verksamhetsbegreppet utgår från SCB:s verksamhetsindelning utifrån Räkenskapssammandraget (RS). Kommunfullmäktige beslutade under 2015 att utreda och därefter avveckla den interna köp- och säljmodellen i Umeå kommun från 2016. Därför redovisas investeringar i gemensamma lokaler samt inom lokalvård, IT och måltidsverksamhet inom kommunövergripande verksamheter. Majoriteten av dessa kostnader fördelas i Räkenskapssammandraget ut till den verksamhet kostnaden hör.

Investeringar per verksamhet (mnkr)	Budget jan-dec 2022	Utfall jan-dec 2022	Budgetavvikelse jan-dec 2022
Pedagogisk verksamhet	571	267	304
Vård och omsorg	132	47	85
Totalsumma	1 611	749	862

Nedan redovisas de största investeringsprojekt som är färdigställda/slutaktiverade under 2022 respektive de största pågående investeringsprojekten för 2022.

Tabell 27. Största färdigställda/slutaktiverade och pågående investeringsprojekt⁵³

Största färdigställda/slutaktiverade investeringsprojekt dec 2022	Budget utgifter, ackumulerat till och med 2022-12-31	Utfall utgifter, ackumulerat till och med 2022-12-31	Budget-avvikelse, ackumulerat till och med 2022-12-31	Budget utgifter, december 2022	Utfall utgifter, december dec 2022	Budget-avvikelse, december 2022
Tegs centralskola, ombyggnationer	159	106	52	82	29	53
Sörforsskola om- och nybyggnation	65	63	1	11	10	1
Ersdungen skola, ombyggnationer	14	12	1	0	1	-1
Södra Bullmark skola och gymnastik, ombyggnation	30	20	10	19	16	3
Nolia idrottscentrum åtgärder takkonstruktion	20	14	6	4	3	2
Maskinåbron	10	11	-1	0	0	0
Gång och cykelväg Nydalavägen	7	10	-3	0	0	0
Största pågående investeringsprojekt, december 2022						
Carlslund nybyggnation skola, anpassad skola, korttidstillsyn	166	108	57	87	87	-1
Gator i Sävar	13	16	-2	2	5	-2
Kålmasken förskola nybyggnation	48	14	34	32	9	23
Blomstergården gruppboende nybyggnation	16	14	2	10	12	-2
Rådhuset fasadrenovering	13	13	-1	0	6	-6
Industribyggnad Tegelslagaren 5 ombyggnation	9	13	-4	0	3	-3
Nolia friidrottshall takkonstruktion	3	11	-7	0	11	-11

⁵³ Kommunen har inte erhållit några bidrag för de färdigställda/slutaktiverade och pågående investeringsprojekt som redovisas i tabellen.

Revisionsberättelse för år 2022

Till fullmäktige i Umeå kommun

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder, och genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse nämnder och utskott ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsd i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit de resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för år 2022".

Viktiga iakttagelser och synpunkter

Utifrån revisionens fördjupningsgranskningar under året vill vi särskilt lyfta fram de brister som vi identifierat i kommunens avtalsförvaltning. Avsaknaden av styrning medför att den avtalsuppföljning som genomförs av upphandlade entreprenörer i huvudsak är sporadisk och händelsebaserad. Det finns en uppenbar risk att kommunens förtroendekapital påverkas negativt om dess intressen i avtalen inte efterlevs, inte minst genom att berörda medborgare drabbas om leverantören inte följer de villkor som fastställts i avtal.

Därtill vill vi särskilt lyfta fram den temagranskning som genomförts i syfte att bedöma hur styrelse och nämnder arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare. Kompetensförsörjningen är en av kommunens största utmaningar på sikt, vilket ställer krav på ett fokuserat och strukturerat arbete för att kunna möta den. Utifrån granskningen uppmanar vi kommunstyrelsen och personalnämnden att stärka den interna kontrollen avseende den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Individ- och familjenämnden och äldrenämnden behöver utveckla sin styrning och uppföljning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön för att säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas utifrån identifierade risker. Likaså tillse att cheferna har tillräckliga befogenheter och resurser för att ta ansvar för de arbetsmiljöuppgifter som fördelats till dem. Inom ramen för granskningen identifierades ett flertal förbättringsområden som individ- och familjenämnden och äldrenämnden i högre utsträckning behöver arbeta vidare med, för att nå kommunens personalpolitiska mål.

Vidare vill vi lyfta fram de brister vi identifierat i vår granskning avseende kommunens arbete mot våld i nära relationer. Granskningen visar att kommunstyrelsen inte har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och utvärdering av arbetet med kommunens Handlingsplan mot våld. Vi ser positivt på det pågående arbetet men noterar att det krävs större krafttag för att prioritera det brottsförebyggande arbetet och implementeringen av handlingsplanen. Vi är kritiska till att varken kommunstyrelsen eller berörda nämnder har följt upp prioriterade aktiviteter.

Vår granskning av kommunens årsredovisning visar att kommunen avviker från Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer avseende materiella anläggningstillgångar och leasing. Vi noterar dock att arbete med detta pågår och kommer fortgå/genomföras under 2023. Därtill noterar vi, likt föregående år, att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderats för kommunkoncernen som helhet.

Baserat på våra granskningar gör vi följande bedömningar.

Vi bedömer att individ- och familjenämnden, äldre- och byggnadsnämnden och nämnden för grundläggande IT-kapacitetstjänster delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och övriga nämnder har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att kommunstyrelsens, fritidsnämndens, för- och grundskolenämndens, gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens, kulturnämndens, individ- och familjenämndens, äldre- och tekniska nämndens och Umeåregionens gemensamma nämnd för drift och hantering av personaladministrativa systems interna kontroll har varit delvis tillräcklig.

Vi bedömer att övriga nämnders interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen delvis är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt. Vi bedömer dock att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. Detta då samtliga mål endast bedöms vara delvis uppfyllda i samband med delårsrapporten. Bedömningen försvåras av att målen är av övergripande karaktär och långsiktiga, samt saknar tydliga mål- och mätvärden för innevarande år.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och utskott samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2022.

Umeå den 17 april 2023

Ewa Miller, ordförande

Per-Erik Evaldsson, vice ordförande

Eva Arvidsson

Ulla-Britt Lindholm

Lennart Salomonsson

Marie Sandström-Öhberg

Anders Rålin

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisionsredogörelse för år 2022

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i Umeå kommuns bolag

Bilagor

Bilaga 1. Sammanställning av rapporter från kommunens bolag 2022

Umeå Kommunföretag AB (UKF)

www.ukf.umea.se

Styrelseordförande: Hans Lindberg

Verkställande direktör: Fredrik Lundberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

År 2022, som inleddes med pandemi och ersattes med krig i Ukraina, har varit ett utmanande år för kollektivtrafiken. Pandemin skapade ett minskat resande under årets första månader medan kriget i Ukraina satte fart på inflationen och bidrog till stora prisökningar för drivmedel och el. Det statliga stödet för minskat resande under pandemin har dämpat de negativa konsekvenserna men täcker inte kostnaderna.

Under andra halvan av året har resande och biljettintäkter återhämtat sig. För Umeås lokaltrafik uppgår resandet till cirka 95 procent av rekordåret 2019. Umeå kommuns resande inom lokaltrafiken har ökat betydligt jämfört med innan pandemin. I den nationella kollektivtrafikbarometern har Umeås lokaltrafik landets högsta kundnöjdhet.

Under året har pilotprojekt Hybricon avslutats och nermontering av infrastrukturen färdigställdes under våren 2022. BIC Factory har under året avslutat och slutrapporterat projektet "Innovationshubb för unga entreprenörer" samt ansökt och beviljats projektmedel för projektet "Vii BIC – Västerbottens inkluderande och internationella företagsinkubator" med start i januari 2023.

Tabell 28. Koncernbidrag 2022

Mnkr	Givna	Mottagna
Dåva Deponi- och Avfallscenter i Umeå AB	28	
Umeå Energi AB	88	
AB Bostaden	7	
Umeå Parkerings AB (Upab)	15	
Infrastruktur i Umeå AB (Inab)		8
Umeå Kommunföretag AB	78	138
Umeå Hamn AB		70
Koncernbidrag totalt	216	216

Tabell 29. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Kommunföretag AB

Mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	170	176	187	172	143
Rörelsens kostnader	-186	-180	-208	-193	-156
Resultat efter finansiella poster	-16	-4	-21	-21	-13
Nettoinvesteringar	1	4	174	152	65

Mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Självfinansieringsgrad (%)	0	0	20	12	0
Soliditet (%)	51	54	53	42	59
Långfristig låneskuld	416	524	532	578	316
Medelantal anställda	13	13	13	12	11

Umeå Energi ABwww.umeaenergi.se

Styrelseordförande: Emma Vigren

Verkställande direktör: Jan Ridfeldt

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeå Energis största fokus är att möta förväntningar om digitalisering, driva utveckling för grön omställning samt arbete för ett minskat klimatavtryck. Bolaget har gjort framsteg i att minskat sitt klimatavtryck genom:

- industrisamverkan för infångning av koldioxid och produktion av e-bränslen
- utvecklade planer för en sorteringsanläggning
- startat samverkan på regionnivå för ansvarsfull förbränning av slam som fullt utbyggt bidrar till att utsläpp av skadliga kemikalier i naturen undviks

Umeå Energi arbetar för att underlätta för kunderna att vara aktiva och bidra till energiomställningen. Bolaget har etablerat en snabbbladdare för tunga fordon och har skapat möjligheter för att samla in och använda data för ökad digitalisering.

Det osäkra konjunktur- och världsläget som utvecklats under året har inneburit stora utmaningar för bränsleförsörjning och kemikalietillgång. Bolaget har påverkats av bristsituationer på insatsvaror och stor konkurrens om biobränsle som gett kraftiga prishöjningar med kostnadsökningar för fjärrvärmeproduktionen som följd. Det instabila läget på elmarknaden har förstärkts under året och elpriserna har varit högre och mer volatila än någonsin. Det instabila och svårbedömda marknadsläget ledde till att bolaget under våren fattade beslutet att inte längre erbjuda fastprisavtal.

Umeå Energis största investeringar i år har varit i distributionsnät för el, bredband och fjärrvärme för att möjliggöra tillväxt och etableringar. Investeringarna uppgick till 280 mnkr. Ytterligare anläggningsinvesteringar i fjärrvärme och kyla med 35 mnkr samt mark, byggnad och inventarier med 24 mnkr har genomförts under året. Investeringarna överstiger föregående år med nästan 100 mnkr och har finansierats med egna medel.

Tabell 30. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Energi AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	1 760	1 581	1 346	1 573	1 589
Rörelsens kostnader	-1 632	-1 468	-1 316	-1 366	-1 409
Resultat efter finansiella poster	132	112	33	156	123

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoinvesteringar	339	242	221	258	263
Självfinansieringsgrad (%)	113	157	138	174	144
Soliditet (%)	41	42	40	39	37
Långfristig låneskuld	1 678	1 738	1 801	1 904	2 064
Medelantal anställda	387	414	401	393	395

AB Bostaden i Umeåwww.bostaden.umea.se

Styrelseordförande till och med 2022/11: Margareta Rönngren
 Styrelseordförande från och med 2022/12: Lena Karlsson Engman.
 Verkställande direktör: Jerker Eriksson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Folkmängden i Umeå har växt stadigt under lång tid och förväntas fortsätta växa under kommande år. Vid årets slut är antalet lägenheter i bolaget 15 105 (14 611), varav 4 199 studentbostäder. Under året har 125 lägenheter blivit färdigställda och klara för inflyttning.

På Ålidhem kvarteret Magistern/Preceptorn (52 mkr) pågår nybyggnation av 286 bostäder. Inflyttningen i bostadslägenheterna sker etappvis och fram till 31 december 2022 är 162 lägenheter inflyttade.

Bostaden har genomfört ett förvärv av Tranan 4 och Tranan 6 med förvärvsdatum 1 mars 2023. Fastigheterna består av totalt 37 lägenheter.

På Östra Dragonfältet (131 mkr) pågår ett projekt med 144 lägenheter fördelat på sex byggnader med fem våningar plus vindsvåning samt ett underjordiskt garage. Första inflyttning beräknas ske under 2024.

På Väst Teg (364 mkr) planeras för 364 bostäder som ska innefatta såväl vård- och omsorgsboende som seniorboende plus och vanliga lägenheter. Husen byggs i 4 - 6 våningar med underjordiskt garage. Byggnationen beräknas stå klar under år 2024.

Den genomsnittliga bostadshyran per kvm och år, exklusive enkelrum, är 1 174 kr (1 147 kr). Lokalhyresmarknaden i Umeå kännetecknas av en stark efterfrågan framför allt gällande boende för äldre. Vakansgraden för lokaler är fortsatt mycket låg.

Utifrån förhandling med Hyresgästföreningen träffades en tvåårig överenskommelse, där hyrorna höjdes med i genomsnitt 1,45 procent från den 1 april fram till den 31 december 2022. Därefter höjs hyrorna med 2,1 procent från januari 2023.

Tabell 31. Översikt över verksamhetens utveckling för AB Bostaden i Umeå

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	1 183	1 107	1 089	1 053	1 021
Rörelsens kostnader	-982	-940	-939	-942	-878
Resultat efter finansiella poster	200	166	150	111	143

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoinvesteringar	777	498	406	478	361
Självfinansieringsgrad (%)	50	70	85	64	85
Soliditet (%)	42	43	43	43	44
Långfristig låneskuld	3 632	3 250	3 173	3 141	2 980
Medelantal anställda	168	168	180	176	178

Umeå Vatten och Avfall AB (Umeva)www.vakin.se

Styrelseordförande: Per-Erik Johansson

Verkställande direktör: Robert Hansson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

För bolagets verksamhet **Vatten och Avlopp** blev kostnaderna för året lägre än prognosen vid andra tertialet. Högre intäkter i kombination med lägre rörelsekostnader möjliggjorde för Vatten och Avlopp att avsätta ytterligare medel till investeringsfond för Hållbart vatten. Utredningen kring Hållbart vatten och undersökningar av grundvattentäkten i Vännäs kommun har fortgått under år 2022. Provpumpning av Umeälvsåsen med kontinuerlig övervakning av grundvattennivåer och vattenkvalitet i samtliga områden har genomförts. Även spårämnesförsök har gjorts med salt i ett av delområdena med huvudsyfte att beräkna grundvattnets strömningshastighet i marken.

För **Avfall och Återvinning** har kostnaderna under året påverkats av att utsläppsrätterna har skjutit i höjden vilket har varit en bidragande orsak till de kraftigt höjda förbränningskostnaderna. Förhöjda elpriser och drivmedelskostnader har även de bidragit till kraftigt ökade kostnader. Begreppet hushållsavfall har förändrats till att det numera benämns som kommunalt avfall, vilket innebär bland annat att samtliga butiker hamnar inom det kommunala ansvaret och ska hanteras därefter.

I årets resultat avgår överuttag avseende VA-taxekollektivet i form av avsättning till fond för säker vattenförsörjning (20 mnkr) efter upplösning av tidigare fonderat resultat kopplat till Öns avloppsreningsverk (2 mnkr).

Brukningstaxan för **Vatten och Avlopp** höjdes inför året med sex procent vilket har gett motsvarande 20 mnkr mer i taxeintäkter jämfört med år 2021. För **Avfall och Återvinning** är de största avvikelserna jämfört med föregående år ökade taxeintäkter och övriga intäkter på återvunnet material motsvarande 14 mnkr. Kostnader för schaktarbeten och anläggningsprojekt har ökat på grund av kostnadsökningar för underentreprenader, utsläppsrätter, drivmedel och material. Trots kostnadsökningarna nåddes inte den budgeterade investeringsvolymen vilket beror på att vissa av kommunens planerade projekt har skjutits fram och i vissa projekt har det uppstått problem med markåtkomst.

De största investeringarna är:

- Utbyggnad av Forslunda vattenverk (23 mnkr)
- Utbyggnad av ledningsnäts lokaler (B9) (16 mnkr)
- Förnyelse av ledningsnät längs Nygatan genom rörtryckning (9 mnkr)

Tabell 32. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Vatten och Avfall AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	442	419	399	368	352
Rörelsens kostnader	-428	-401	-389	-348	-337
Resultat efter finansiella poster	-12	-9	-12	-1	-8
Nettoinvesteringar	148	171	175	170	143
Självfinansieringsgrad (%)	38	32	30	35	34
Soliditet (%)	3	3	4	5	5
Långfristig låneskuld	1 711	1 641	1 453	1 330	1 238
Medelantal anställda	170	169	156	155	151

Infrastruktur i Umeå AB (Inab)www.inab.umea.se

Styrelseordförande: Lennart Holmlund

Verkställande direktör: Mikael Salomonsson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Bolagets uppdrag att bygga en ny järnvägsterminal på Dåva har fortlöpt enligt plan och terminalen bedöms stå färdig under tredje kvartalet år 2023. Årets investeringar i terminalen uppgår till cirka 110 mnkr.

Projektverksamheten har fortsatt att utvecklas genom nya arbetssätt, metoder och system i syfte att möta behoven som uppdragen framöver kommer att ställa på verksamheten. På uppdrag av lekmanrevisionen har projektverksamheten granskats av KPMG.

Northern Access har lanserats som ny varumärkesplattform för marknadsföringen av Umeå som ett logistiknav och nu fortsätter arbetet med att forma aktiviteter och struktur för en framtida finansieringsmodell som ska säkra de intäkter som krävs över tid.

Tabell 33. Översikt över verksamhetens utveckling för Infrastruktur i Umeå AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	80	76	86	78	135
Rörelsens kostnader	-71	-65	-61	-95	-84
Resultat efter finansiella poster	-4	-3	-17	51	3
Nettoinvesteringar	115	36	65	124	12
Självfinansieringsgrad (%)	16	76	33	0	3
Soliditet (%)	19	19	19	15	16
Långfristig låneskuld	682	646	649	885	741
Medelantal anställda	19	20	13	7	7

Dåva Deponi- och Avfallscenter i Umeå AB (Dåva DAC)www.avfallscenter.se

Styrelseordförande: Catarina Holmberg

Verkställande direktör: Jörgen Aronsson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under år 2022 har Dåva DAC tagit emot stora mängder förorenad jord samt sulfidjord från olika sanerings- och byggprojekt. Massorna kommer främst från större infrastrukturprojekt som byggs när Umeå växer och utvecklas. Detta har påverkat resultatet positivt för perioden och mottaget avfall kommer fortsättningsvis att variera mycket från år till år. Bolagets upptagningsområde avseende farligt avfall är allt ifrån Sundsvall i söder till Kiruna i norr. Bolaget och branschen strävar efter mer återvinning och återanvändning i stället för deponering.

Tabell 34. Översikt över verksamhetens utveckling för Dåva Deponi och Avfallscenter i Umeå AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	59	59	65	38	61
Rörelsens kostnader	-27	-27	-28	-22	-24
Resultat efter finansiella poster	28	28	33	13	32
Nettoinvesteringar	4	17	6	4	2
Självfinansieringsgrad (%)	777	181	644	421	2 130
Soliditet (%)	40	41	40	49	42
Långfristig låneskuld	-	-	-	-	-
Medelantal anställda	9	9	8	8	7

Umeå Parkerings AB (Upab)www.upab.umea.se

Styrelseordförande: Mahmoud Chninou

Verkställande direktör: Elin Pietroni

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under år 2022 har Upab:s verksamhet återhämtat sig och bortsett från årets första två månader har omsättning från parkeringsintäkter, antalet genomförda parkeringar samt antalet sålda parkeringstillstånd (uthyrningsnivå) ökat och ligger över tidigare års trender.

En upphandling av digital betaltjänst för parkering har genomförts och Upab har slutit avtal med två aktörer, Parkster och Easypark. Avtalen innebär att Upab:s samarbete med Parkster fortsätter, men också att Upab kan erbjuda sina kunder ytterligare ett betalalternativ i Easypark. Det säkrar samtidigt upp bolagets betalflöden genom att skapa redundans med en ny aktör i samma betalsegment.

Tabell 35. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Parkerings AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	105	92	84	91	87
Rörelsens kostnader	-90	-86	-81	-88	-84
Resultat efter finansiella poster	15	5	3	3	3
Nettoinvesteringar	2	1	1	2	5
Självfinansieringsgrad (%)	850	785	679	411	249
Soliditet (%)	21	23	24	24	25
Långfristig låneskuld	100	102	105	108	92
Medelantal anställda	24	25	26	25	26

Kompetensspridning i Umeå AB

Styrelseordförande: Karin Hedlund

Verkställande direktör: Fredrik Lundberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Bolagets EU-finansierade projekt North Sweden Cleantech har avslutats under året. Kompetensen inom North Sweden Cleantech och Smart City Sweden har under andra halvåret planerats för effekthemtagning och linjesättning. Detta innebär en verksamhetsflytt av tre medarbetare till Umeå Kommuns Näringslivskontor. Verksamhetens främsta intäkt när projekten inom North Sweden Cleantech är avslutade kommer från Aktivitetskort på Nätet, en tjänst som börjat konkurransutsättas. Därmed finns en risk för minskat kundunderlag framåt.

Tabell 36. Översikt över verksamhetens utveckling för Kompetensspridning i Umeå AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	7	8	7	6	7
Rörelsens kostnader	-7	-8	-6	-6	-7
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	11	6	3	4	3
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	4	3	3	5	4

Västerbottens Museum ABwww.vbm.se

Styrelseordförande: Anders Lidström

Verkställande direktör: Ulrica Grubbström

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Efter det att pandemirestriktionerna lättade i början på året återgick museets verksamhet sakteliga till det normala. Museet har under perioden åter fyllt kalendern med program, visningar och workshops. Många aktiviteter som skulle ha genomförts år 2021, särskilt finansierade med förstärkningsmedel från staten, sköts upp till år 2022. Friluftsmuseet kunde öppna och hålla i gång

hela sommaren och inleddes med ett stort midsommarfirande. En helt ny interaktiv utställning i Egilhallen om Hamnstaden Umeå öppnade och drog ca 10 000 besök mellan midsommar och 15 augusti. Året slutade med en välbesökt julmarknad. Museets utställningshallar fylldes återigen med utställningar och program och en stor utställning om Stig Lindberg öppnade den 15 maj och har hittills lockat många besökare.

Parallellt med den fysiska verksamheten har även det digitala utbudet fortsatt att fyllas på. Besöksantalet för året blev högre än år 2019 (innan pandemin).

Tabell 37. Översikt över verksamhetens utveckling för Västerbottens Museum AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	60	57	52	52	58
Rörelsens kostnader	-58	-54	-49	-51	-58
Resultat efter finansiella poster	2	3	3	1	0
Nettoinvesteringar	3	3	2	2	2
Självfinansieringsgrad (%)	94	168	301	137	78
Soliditet (%)	45	43	37	32	30
Långfristig låneskuld	14	10	16	19	17
Medelantal anställda	59	59	59	61	63

Science Park i Umeå AB

Styrelseordförande: Anders Sylvan

Verkställande direktör: Anders Kjellander

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Science Parks verksamhet har kunnat återgå till det normala under året då pandemins restriktioner har lyfts. Bolaget fortsätter att hyra lokal i A Working Lab på Campus tillsammans med flera aktörer inom Umeås innovationsstödsystem. Under året har ett samarbetsavtal tecknats med ett fastighetsutvecklingsbolag som utgör ett första steg mot att skapa en ny Science Park.

Bolaget fortsätter med sitt uppdrag som värdorganisation för satsningen Digital Impact North med Umeå universitet, Umeå Kommun, Region Västerbotten, Sveriges Lantbruksuniversitet samt RISE som grundare.

Tabell 38. Översikt över verksamhetens utveckling för Science Park i Umeå AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	3	2	2	2	2
Rörelsens kostnader	-2	-2	-2	-2	-2
Resultat efter finansiella poster	1	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	25	16	11	14	6
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	1	1	1	1	1

Umeå Folkets husförening u.p.a.

www.umeafolketshus.se

Styrelseordförande: Ingela Wallrud

Verkställande direktör: Håkan Bäckström

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeå Folkets hus hade budgeterat med ett inkomstbortfall på 30 procent för år 2022 jämfört med år 2019 (innan pandemin) och bortfallet blev endast 16 procent. Under året har sex årsarbetare återanställts som varslades under pandemin och som återigen behövs nu för att täcka upp personalbehoven.

Umeå Folkets hus största investering har varit en helrenovering av lokalen Studion som blev färdigställd under hösten (10 mnkr).

Konkurrenssituationen på mötesmarknaden har ökat i Umeå under senaste åren och betydligt fler aktörer är aktiva i denna bransch jämfört med för några år sedan. Därför lägger Umeå Folkets hus stort fokus på att aktivt arbeta för att större konferenser/kongresser förläggs i Umeå.

Tabell 39. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Folkets Husförening u.p.a.

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	71	52	58	83	80
Rörelsens kostnader	-70	-50	-59	-81	-78
Resultat efter finansiella poster	1	0	-3	2	1
Nettoinvesteringar	13	1	9	16	14
Självfinansieringsgrad (%)	57	100	46	34	42
Soliditet (%)	18	18	17	19	20
Långfristig låneskuld	88	76	90	85	67
Medelantal anställda	56	52	64	81	81

Umeå Hamn AB

www.umeahamn.se

Styrelseordförande till och med 2022/11: Lennart Holmlund

Styrelseordförande från och med 2022/12: Karl-Gunnar Dahlberg

Verkställande direktör: Mikael Isaksson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeå Hamn har under denna period investerat i ett flertal projekt i hamnen. Det gäller dels verksamhetsytor på Gustavs Udde 2 och 3, dels Kilen. Gustavs Udde 2 del 1 är färdigställd medan Gustavs Udde 3 och Kilen väntas klara i början av nästa år. Projekt 4 som innebär anpassning av verksamhetsytor till nya färjan är slutfört. För projekt 14 som innefattar verksamhetsytor till färjeterminalen samt färjepiren har stora delar slutförts och tagits i bruk. Renovering av kassun på piren kvarstår. Under förra året påbörjades förhyrning av Hillskärsterminalen och under detta år har terminalen börjat nyttjas.

Andra stora insatser under året:

- Ansökan om tillstånd för om- och utbyggnad av Umeå Hamn fortgår.
- Arbete med ny detaljplan för hela hamnområdet pågår.
- Detaljprojektering gällande Södra Kajen pågår.
- För Norra kajen, RoRo rampen och Energipiren har detaljprojektering genomförts under året.
- En CEF-T ansökan avseende bidrag från Fonden för ett sammanlänkat Europa har lämnats in och fått godkännande under året.
- En avsiktsförklaring gällande farleden in till hamnen har utarbetats.

Tabell 40. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Hamn AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	18	15	15	15	17
Rörelsens kostnader	-47	-38	-30	-33	-15
Resultat efter finansiella poster	-29	-24	-15	-18	2
Nettoinvesteringar	151	217	165	72	11
Självfinansieringsgrad (%)	23	7	3	14	86
Soliditet (%)	9	7	10	18	28
Långfristig låneskuld	720	596	391	213	120
Medelantal anställda	1	1	1	0	0

Kvarkenhamnar AB

www.kvarkenports.com

Styrelseordförande: Gunnar Dahlberg

Verkställande direktör: Teijo Seppelin

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Bolaget har ett bättre resultat i år för den finska delen av verksamheten på grund av ökade volymer av framför allt kol samt ökade antal fartygsanlöp. Hantering av trävaror har också visat en positiv utveckling.

Bolagets största investeringar har skett i maskiner för att kunna öka tjänsteutbudet och avser en Reachstacker (teleskopbomtruck) för 6 mnkr samt två terminaltraktorer med Translifters för 8 mnkr.

Tabell 41. Översikt över verksamhetens utveckling för Kvarkenhamnar AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	100	93	85	84	74
Rörelsens kostnader	-103	-97	-87	-84	-80
Resultat efter finansiella poster	-3	-4	-2	0	-6
Nettoinvesteringar	17	0	1	4	1
Självfinansieringsgrad (%)	0	0	0	46	0
Soliditet (%)	36	44	50	49	46
Långfristig låneskuld	19	8	8	7	4
Medelantal anställda	34	34	31	31	30

Väven i Umeå ABwww.vaven.se

Styrelseordförande: Fredrik Lundberg

Verkställande direktör: –

Verksamheten består av att förvalta fastigheten Väven där Umeå kommuns stadsbibliotek finns. Byggnaden består av cirka 24 000 kvadratmeter lokalyta som fördelas på både kulturella och kommersiella verksamheter. Inga anställda finns i koncernen.

Nolia ABwww.nolia.se

Styrelseordförande: Stefan Askenryd

Verkställande direktör: Jonas Dahlberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

För Nolia började året med att mässorna Nolia Karriär och Bilsalongen som skulle genomföras i februari ställdes in till följd av pandemin. Flertalet konferenser, stora event och externa möten har hållits sedan restriktionerna ändrades. Bolaget har också haft uppdrag att bygga mässor på olika orter. I april genomfördes Nolia Trädgård i Umeå som första egenproducerade mässa sedan restriktionerna lyftes. Därefter har Mitt Punkt Skog i Överkalix, Nolia Beer i Luleå och Euro Mine Expo i Skellefteå genomförts. I augusti genomfördes Stora Nolia, en av Sveriges största årliga besöksmässor, i Piteå. Mässan hade nära 60 000 besökare. I slutet av augusti hölls Load Up North i Boden. Under hösten har SEE hållbarhetsvecka och Nolia Beer i Umeå återigen genomförts. I Umeå har MOA-mässan (Modern arbetslivsorientering) genomförts för första gången.

Tabell 42. Översikt över verksamhetens utveckling för Nolia AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	49	21	13	64	61
Rörelsens kostnader	-48	-25	-28	-62	-63
Resultat efter finansiella poster	1	-4	-15	2	-2
Nettoinvesteringar	1	0	1	1	1
Självfinansieringsgrad (%)	2	-	-	-	-
Soliditet (%)	66	56	57	47	47
Långfristig låneskuld	0	63	172	280	388
Medelantal anställda	19	20	26	32	37

Norrlandsoperan ABwww.norrlandsoperan.se

Styrelseordförande: Eva Andersson

Verkställande direktör: Erik Mikael Karlsson

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Norrlandsoperan genomförde under år 2022 följande operaproduktioner:

- Kirke Mechems Tartuffe (som även gick på turné till Luleå, Skellefteå, Östersund, Sundsvall och Härnösand)
- Offenbachs Hoffmanns äventyr samt kammaroperan Galgenlieder av Sofia Gubaidulina
- Ålevangeliet av Emmy Lindström (i samarbete med Folkoperan i Stockholm)

Under hösten inledde Norrlandsoperan ett samarbete med Alva Kulturcentrum på Norrlands Universitetssjukhus där musik, dans och opera erbjuds till patienter, anhöriga och personal på sjukhusen i Umeå, Skellefteå och Lycksele med fokus på barn och unga. Under hösten genomfördes ett antal evenemang inom dans och musik.

Under år 2022 inrättades en barnkonventionsgrupp på Norrlandsoperan som ska säkerställa att tillvarata barnperspektivet i Norrlandsoperans verksamhet.

Tabell 43. Översikt över verksamhetens utveckling för Norrlandsoperan AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	132	125	113	120	125
Rörelsens kostnader	-132	-124	-113	-120	-124
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	1	1	0	1	2
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	20	16	18	20	20
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	121	119	115	115	124

Kvarken Link Oy

www.kvarkenlink.com

Styrelseordförande: Tomas Häyry

Verkställande direktör: Peter Ståhlberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Fartyget Aurora Botnia som trafikerar sträckan Vasa – Umeå ägs av företaget. Färjan är uthyrd till dotterbolaget NLC Ferry Oy som sköter om den operativa verksamheten på linjen mellan Vasa och Umeå.

Energibesparingsprojekten fortsätter och skolning pågår kontinuerligt för att optimera driften. Investeringar och processförbättringar görs fortlöpande för energibesparingar och för att förbereda sig för kommande utsläppshandel.

Tabell 44. Översikt över verksamhetens utveckling för Kvarken Link OY

mnkr	2022	2021	2020	2019
Rörelsens intäkter	23	10	10	0
Rörelsens kostnader	-36	-26	-16	-6
Resultat efter finansiella poster	-9	-1	2	-6
Nettoinvesteringar	0	12	456	160
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-
Soliditet (%)	37	37	37	14
Långfristig låneskuld, mn euro	35	33	35	35
Medelantal anställda	0	5	6	3

NLC Ferry OYwww.wasaline.com

Styrelseordförande: Fredrik Lundberg

Verkställande direktör: Peter Ståhlberg

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Under första kvartalet förekom inreserestriktioner som påverkade resandet negativt men efter att restriktionerna avvecklades återgick resandet till det normala och passagerarvolymerna ökade. Resultatet för året ökade med nästan 30 mnkr jämfört med föregående år. Under fjärde kvartalet påverkades dock fraktvolymerna negativt och tillväxten mattades av på grund av det geopolitiska läget.

Under verksamhetsåret har åtgärder gjorts för att minska energiförbrukningen och CO2 utsläppen. I juni togs batterifunktionerna i bruk fullt ut och finjustering pågick under hela verksamhetsåret. Under året har reduceringen av energikonsumtionen varit 21 procent per resa, och utsläpp av koldioxid har minskat med 20 procent.

Automatiserings- och digitaliseringsarbetet har fortsatt under verksamhetsåret. Automatisk incheckning för passagerarfordon infördes under våren. Detta har medfört tidsbesparing vid incheckning samt minimerat tomgångstider och därmed minskat koldioxidutsläppen för fordon. Tack vare automatiserad incheckning har förseningarna under högsäsong minskat, större volymer har kunnat hanteras och hamntiderna har förkortats.

Tabell 45. Översikt över verksamhetens utveckling för NLC Ferry OY

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	336	193	126	217	217
Rörelsens kostnader	-301	-187	-134	-196	-196
Resultat efter finansiella poster	35	6	-7	21	21
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	63	73	82	83	59
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	40
Medelantal anställda	118	104	78	118	114

Uminova Expression ABwww.expressionumea.se

Styrelseordförande: Roland Carlsson

Verkställande direktör: Barbro Renkel

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Verksamheten fortsätter att finansieras via uppdragsavtal och projekt. Under året har inga väsentliga avtal ingåtts eller större investeringar gjorts.

Tabell 46. Översikt över verksamhetens utveckling för Uminova Expression AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	12	11	12	12	10
Rörelsens kostnader	-12	-11	-12	-11	-10
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-	-	-
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	43	50	48	40	46
Långfristig låneskuld	-	-	-	-	-
Medelantal anställda	8	9	9	8	4

Uminova Innovation ABwww.uminovainnovation.se

Styrelseordförande: Roland Carlsson

Verkställande direktör: Nils-Olof Forsgren

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Verksamheten har pågått enligt plan med successiv återgång efter pandemin utan större investeringar eller förändringar i verksamheten. Bolaget bedrivs på likartat sätt som tidigare år, med finansiering via uppdragsavtal och projektintäkter.

Tabell 47. Översikt över verksamhetens utveckling för Uminova Innovation AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	27	29	29	32	34
Rörelsens kostnader	-27	-29	-29	-32	-34
Resultat efter finansiella poster	0	0	2	0	1
Nettoinvesteringar	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	18	18	19	19	19
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	17	18	18	18	18

Visit Umeå ABwww.visitumea.se

Styrelseordförande: Peter Juneblad

Verkställande direktör: Gabriella Hed Vall

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Sedan pandemirestriktionerna släppte i början av perioden har besöksnäringen kommit igång igen. Uppskjutna evenemang och konferenser i kombination med nya, har bidragit till en stark återhämtning och totalt för året är antal gästnätter tillbaka på samma nivåer som under normalåret 2019. Under året har Visit Umeå AB fortsatt att stötta besöksnäringen i sin återhämtning genom omfattande marknadsföring och genom insatser för att utveckla platsen, besöksanledningar och upplevelser.

Under året har ansökningar om EU-finansiering av två stora projekt skickats in och beviljats. Det gäller Västerbotten Sweden (Europeiska regionala utvecklingsfonden, 3 år, 30 mkr) samt Bothnian Coastal Route (Interreg Aurora, 3 år, 30 mkr). Projekten kommer att innebära en mycket fördjupad samverkan i hela Västerbotten samt runt Bottenvikens kust och ge stora möjligheter att utveckla affärer och att positionera Umeås plats på en internationell marknad.

Tabell 48. Översikt över verksamhetens utveckling för Visit Umeå AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	16	15	15	14	9
Rörelsens kostnader	-16	-15	-15	-14	-9
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Nettoinvesteringar	-	-	-	-	-
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	15	10	19	22	15
Långfristig låneskuld	-	-	-	-	-
Medelantal anställda	10	12	12	9	5

Umeå Biotech Incubator AB

www.ubi.se

Styrelseordförande: Lena Karlsson Engman

Verkställande direktör: Jenny Ekbeck

Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut

Umeå Biotech Incubators (UBI) verksamhet består av affärsstöd, mötesplatser, labb-infrastruktur och nationell nod. Bolaget är ett samverkansorgan för Umeå universitet, Region Västerbotten och Umeå kommun för att skapa tillväxt inom Life science. UBI:s uppdrag från ägarna är att bidra till att forskning kommer människor till nytta genom kommersialisering, att företagen som startas skapar arbetstillfällen för att ta tillvara på den kompetens och resurser som finns i regionen.

Under året har UBI stöttat 18 affärsidéer i sina fyra olika inkubatorfaser. Inkubatorn har bidragit till att ett nytt företag har startats i kommunen. UBI driver ett regionalfondsprojekt "Life science-motorn" som har som mål att öka tillväxten och antalet anställda inom Life science industrin i regionen. Projektet har förlängts och pågår fram till utgången av augusti 2023. Under projektet har UBI hittills stöttat 28 företag, 79 heltidsanställningar har skapats och 29 produkter håller på

att utvecklas. Bolagen som projektet har stöttat har attraherat 466 miljoner kronor i finansiering i form av ägarkapital.

Tabell 49. Översikt över verksamhetens utveckling för Umeå Biotech Incubator AB

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Rörelsens intäkter	18	18	21	22	24
Rörelsens kostnader	-17	-18	-20	-20	-24
Resultat efter finansiella poster	1	0	1	1	0
Nettoinvesteringar	0	0	1	0	0
Självfinansieringsgrad (%)	-	-	-	-	-
Soliditet (%)	63	61	59	64	55
Långfristig låneskuld	0	0	0	0	0
Medelantal anställda	14	15	16	18	19

Bilaga 2. Sammanställning av rapporter från nämnder

Kommunstyrelsens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Inledningen av året präglades i hög utsträckning av COVID19-pandemin. Allteftersom smittspridning och pandemi lugnade ner sig under våren påbörjades återgång till prepandemiska arbetsformer parallellt med arbete för att ta tillvara de positiva arbetsformer och metoder som utvecklats under pandemin.

Den ryska invasionen av Ukraina i slutet av februari 2022 innebar samtidigt att kommunens beredskap riktades mot ett nytt område och att den organisation som under pandemin nyttjats för samordning och hantering av pandemins effekter i kommunens verksamheter fick ett delvis nytt fokus. Förutom ökat fokus på kommunens beredskap och krishanteringsförmåga har invasionen medfört höjd beredskap för mottagande av ukrainska flyktingar.

Osäkerhet om hur Ukrainakriget, konjunktur och inflation påverkar kommunens förutsättningar på kort och lång sikt innebar ett elddop för den nya planerings- och budgetprocess som kommunen arbetade enligt under våren 2022. De på EU-nivå beslutade sanktionerna mot Ryssland har även medfört att kommunen inlett arbete med sanktionskontroll för att säkra att kommunen inte bryter mot sanktionsbeslutet.

Konjunkturläget med stigande byggkostnader, högre ränteläge och kraftigt ökad inflationstakt har under perioden lett till oro på bostadsmarknaden och att både privatpersoner och fastighetsinvestorer i många fall väljer att avvakta med förvärv och byggstarter. Många markanvisningar som avser verksamhetsmark har förlängts på exploatörens begäran med hänvisning till omvärldsläget.

Under året har kommunen ansökt och utsetts till att delta i EU-kommissionens satsning om 100 klimatneutrala städer 2030. Arbetet är av stor strategisk vikt för kommande satsningar och finansieringsmöjligheter, bland annat från Horizon-programmet. I november antog kommunfullmäktige Åtgärdsprogram för Umeå kommuns miljömål 2022-2025, arbetet med Umeås klimatfärdplan har fortgått under hela året.

I september genomfördes val till kommun, region och riksdag.

Ett stort antal aktiviteter har genomförts under hela perioden med anledning av att Umeå firar 400 år 2022. Vid jubileumsdagen den 22 juni genomfördes ett välbesökt jubileumsprogram där såväl nationella som lokala celebriteter deltog i Umeåbornas firande.

Händelser av väsentlig betydelse som påverkat nämndens ekonomi

Krafthandeln redovisar efter turbulent år en vinst på 354 mnkr vilket är 242 mnkr mer än budgeterat. En oväntad och mycket kraftig prisuppgång har gjort att årsintäkten vida överstiger prognos. Prisbilderna har varit oerhört fluktuerande och extremt väderberoende vilket bidragit till att det varit svårt att prognostisera utvecklingen under året. Låga vindar, islägningsproblematik som gett begränsad produktion i främst Luleälven, samt fortsatt höga europeiska priser drev upp prisnivåerna även i norr till aldrig tidigare skådade nivåer.

Byggnadsnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Byggnadsnämndens verksamheter har under perioden januari-december 2022, lyckats bra med att bibehålla produktiviteten och en god tillgänglighet gentemot allmänheten samt en god

arbetsmiljö för medarbetarna. Utifrån lärdomar från pandemin har verksamheten anpassat sig efter ändrade arbetssätt, digital mognad och utveckling av processer och arbetsformer.

Generellt har ärendemängden för byggnadsnämndens verksamheter varit lägre än tidigare år. Verksamheterna inom förvaltningen har fortsatt sitt utvecklingsarbete bland annat med stöd av handlingsplan för digitalisering. I arbetet med att utveckla förvaltningen mot gemensamma mål drivs enligt handlingsplanen "En förvaltning". Det har uppkommit en personuppgiftsincident hos byggnadsnämndens verksamheter, gällande felaktiga behörigheter. Den är anmäld till integritetskyddsmyndigheten samt är åtgärdad och avslutad.

Handlingsplanen för ökat bostadsbyggande har uppdaterats och arbetet pågår enligt plan. Upphandling av ett nytt ärendehanteringssystem för bygglovsavdelningen (inkl. förhandsbesked) har genomförts under hösten 2022. Beslut om att upphandla NOVA Bygglov samt NOVA OVK från Sokigo har fattats och avtal skrivs under januari 2023. Införande påbörjas under våren och systemet bedöms vara i drift under hösten.

En omorganisation har genomförts under året. Avdelningen Strategiskt stöd slås ihop med delar av tidigare Övergripande planering under namnet Strategisk utveckling. Detaljplanering och samhällsplanerarna från avdelningen Övergripande planering bildar en ny avdelningen med ansvar för kommunens fysiska planering vilket bland annat innebär upprättande av översiktsplaner, detaljplaner och handlägga förhandsbesked.

Händelser av väsentlig betydelse som påverkat nämndens ekonomi

Ärendeinflödet av bygglovsärenden (bygg-, mark och rivningslov samt anmälan) har under året minskat med drygt 20 procent. Även antalet inkomna ansökningar för bostadsanpassningsbidrag är lägre än tidigare år. Verksamhetens bedömda ökning av ansökningar, och återgång efter Covid-19, till en mera normal nivå av antalet ansökningar för 2022 har ej skett. Bidragsnivåer och kostnader påverkas däremot till del av de kostnadsökningar på ex. ramper och byggmaterial som uppstått under 2022.

Fritidsnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Under året har ökade driftkostnader påverkat fritidsnämndens verksamheter och ekonomi. Takreoveringar av hallar har resulterat i mindre intäkter än budgeterat.

I februari genomfördes Svenska Rallyt i Umeå för första gången. Fritidsnämnden bidrog till stor del i genomförandet av rallyt.

Umeå blev i juni utsedd till Sveriges 3:e bästa idrottsstad enligt SVT:s ranking.

Under sommaren 2023 går SM-veckan sommar av stapeln i Umeå. Arbetet med SM-veckan 2023 har pågått under året. För närvarande planeras för 25-30 idrotter. Under hösten har projektet tecknat avtal med samtliga arrangörer inför kommande tävlingar. Arbeta pågår med att tydliggöra tävlingsarenor med avsedd utrustning.

I samband med firandet av Umeå 400 har ett särskilt ekonomiskt stöd utlysts för arrangemang av tillfällig karaktär.

Under hösten uppmärksammades arbetet med utvecklingen av en digital mötesplats och digital fritidsgård genom att Umeå kommun vann priset Ignite masters of startups 2022.

En ny fritidsgård invigdes på Tegs Centralskola under hösten, ett resultat av en god samverkan med fastighet, skola och bibliotek.

Under året har en satsning på gratis lovaktiviteter för barn och unga genomförts i samverkan med fritidsbanken, kulturförvaltningen, socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Under våren kunde fritidsgårdar och anläggningar öppna upp som vanligt och nämndens verksamheter har under hösten kommit i gång fullt ut efter pandemin.

För- och grundskolenämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningen påverkades kraftigt av pandemins akuta skede fram till mars 2022. Fokus har legat på att vidta åtgärder för att minska smittspridning, minska oro och att värna arbetsmiljön. Den aktuella händelseutvecklingen liksom myndigheternas rekommendationer har kontinuerligt följts och så långt som möjligt omsatts i lokala rutiner. Beredningsplan och riskbedömningar för förvaltningen har utarbetats för att tydliggöra planeringsförutsättningar, roller och ansvar att hantera en allvarlig händelse samt minimera smittspridning och därmed effekter på verksamheten.

Förvaltningen har tagit aktiv del i det kommungemensamma arbetet rörande det säkerhetspolitiska läget, bland annat genom veckovis lägesrapport till Länsstyrelsen men framför allt genom att förbereda mottagande av flyktingar från Ukraina.

Studieresultaten i grundskolan vårterminen 2022 visar att eleverna har något lägre resultat än föregående år. Detta gäller både årskurs 3, årskurs 6 och årskurs 9. De försämrade studieresultaten bedöms framför allt bero på ökad frånvaro som är en konsekvens av pandemin. Det finns ett tydligt samband mellan varje missad dag i skolan och lägre skolresultat.

Statsbidraget likvärdig skola möjliggör fortsättningsvis insatser på huvudmannanivå liksom på skol- och klassrumsnivå, till exempel förstärkningar inom elevhälsan och studie- och yrkesvägledning.

Det statliga stödet Skolmiljarden har under året tilldelats nämnden som syftar till att mildra effekterna av pandemin och bidra till goda förutsättningar för barn och elevers måluppfyllelse.

För- och grundskolenämnden fattade under oktober månad beslut om nya regler för ansökan och skolplacering i förskoleklass och grundskola. De nya reglerna börjar gälla inför skolstart läsåret 2023-2024.

Nämnden beslutade i december om kompetensförsörjningsplan för perioden 2023-2025 som beskriver nuläge och kompetensbehov, arbetsmarknad och kompetensförsörjnings-utmaningar samt prioriterade strategier inom nämndens ansvarsområde för att uppnå målet om behörig och legitimerad personal.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningen påverkades kraftigt av pandemins akuta skede fram till mars 2022. Fokus har legat på att vidta åtgärder för att minska smittspridning, minska oro och att värna arbetsmiljön. Den aktuella händelseutvecklingen liksom myndigheternas rekommendationer har kontinuerligt följts och så långt som möjligt omsatts i lokala rutiner. Beredningsplan och riskbedömningar för förvaltningen har utarbetats för att tydliggöra planeringsförutsättningar, roller och ansvar att hantera en allvarlig händelse samt minimera smittspridning och därmed effekter på verksamheten.

Förvaltningen har tagit aktiv del i det kommungemensamma arbetet rörande det säkerhetspolitiska läget, bland annat genom veckovis lägesrapport till Länsstyrelsen men framför allt genom att förbereda mottagande av flyktingar från Ukraina. Ett stort ansvar har därför legat på arbetsmarknad och integration.

I början av maj avslutades årets gymnasieval. Dragonskolan fortsätter att vara kommunens största och populäraste skola. Totalt valde cirka 80 procent av eleverna en kommunal gymnasieskola.

En följd vi ser av att elever som under två år av sin gymnasieutbildning har berörts av pandemin är att andelen avgångselever med gymnasieexamen i år har minskat från 92,6 procent till 88. Detta trots stora stödinsatser och en väl utbyggd lov- och sommarskola. Frånvaron över 20 procent ökade under läsåret 2021/2022 från 13,6 procent till 24,9 procent. Under höstterminen 2022 ses en förbättrad närvaro då frånvaron över 20 procent minskat till 16,3 procent.

En positiv utveckling kan ses i elevernas genomsnittliga meritvärdespoäng som i år, jämfört med fjolåret, har ökat med 0,9 till 14 meritvärdespoäng. Det är positivt att meritvärdet ökat även om genomströmningen har minskat. Fortfarande finns farhågan att de kommande årens meritvärden och genomströmning kommer att vara negativt påverkade av pandemin varför fortsatta stödinsatser krävs under kommande år.

En stark tillväxt och minskad arbetslöshet i regionen speglas i den stigande sysselsättningsgraden bland nyanlända i etableringen. Det är framför allt bland personer med utbildning som haft en stigande sysselsättningsgrad medan de med låg utbildningsbakgrund fortsatt har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Samtliga sjuttonåringar som sökt ferieprao inom ansökningstidens ram har erbjudits ferieprao.

Det statliga stödet skolmiljarden har under året tilldelats nämnden som syftar till att mildra effekterna av pandemin och bidra till goda förutsättningar för barn och elevers måluppfyllelse.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade i december om kompetensförsörjningsplan för perioden 2023-2025 som beskriver nuläge och kompetensbehov, arbetsmarknad och kompetensförsörjningsutmaningar samt prioriterade strategier inom nämndens ansvarsområde för att uppnå målet om behörig och legitimerad personal.

Individ- och familjenämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Kompetensförsörjningsutmaningens konsekvenser har varit högst kännbara för nämndens verksamheter under året. Semesterperioden var mycket ansträngd när det gäller vikariatillgång inom funktionshinderområdet där även omsättningen på enhetschefer är mycket hög. Även inom myndighetsutövningen är det svårt att täcka upp behovet av framför allt socialsekreterare samtidigt som inflödet av ärenden har varit högt.

Under året har två nya särskilda boenden och en ny daglig verksamhet startats upp inom funktionshinderområdet.

De satsningar som nämnden genomfört inom förebyggande arbete gällande barn och unga visar på goda resultat och nya medel har beviljats för fortsatt verksamhet. Arbetet sker i nära samverkan med Umebrå, skolan, fritid och polis.

Mot bakgrund av desinformationskampanjen mot svenska myndigheter om socialtjänsten och den lokala mediegranskningen tas en plan för det uppsökande arbetet fram. Syftet är att öka allmänhetens kunskap om socialtjänstens uppdrag.

IT-nämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2022 har den underliggande infrastrukturen kontinuerligt uppgraderats för att förbättra funktion och säkerhet.

Förberedelser och planering inför utbyte av underliggande IT-infrastruktur under 2023. Dessa investeringar behöver genomföras då nuvarande utrustnings garantitider och avskrivningar närmar sig sitt slut. Preliminärt så ser vi inga ökade kostnader i samband med dessa investeringar.

Händelser av väsentlig betydelse som påverkat nämndens ekonomi
Inga väsentliga händelser har påverkat ekonomin.

Kulturnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Pandemin hade en fortsatt påverkan på verksamheterna inom kulturförvaltningen under de första månaderna. Krav på vaccinationsbevis vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt andra restriktioner gjorde att verksamheterna inte kunnat leverera helt enligt plan. För kulturskolan inleddes vårterminen med en omplacering av verksamhetens pedagogiska personal för att stärka upp framför allt förskolan och samtliga medarbetare på Kvinnohistoriskt museum omdisponerades till äldreomsorgen.

Under höstterminen, utan restriktioner, har kulturskolan mött drygt 9 000 barn och unga i kursverksamheten och runt om i skolor och på fritidshem.

Nödvändig golvvård i Väven medförde att stadsbiblioteket höll delar av Väven avstängd i 5 veckor hösten 2022. Antal besök har trots det ökat jämfört med 2021, med på 52,1 procent. Antal lån ökade med 9,3 procent.

Insatser för att i samarbete med fritids- och skolverksamheten åstadkomma en lugnare och tryggare miljö i och kring Ålidhemsbiblioteket har gett positiva resultat. Under året har en ny bibliotekschef tillträtt och två nya enhetschefer har rekryterats.

I februari samverkades kulturförvaltningens nya organisation med tre verksamhetsområden och en tillhörande stabsfunktion. Program utgörs nu av enheterna Musei- och konstenheten (tidigare Administrativa avdelningen och Kvinnohistoriskt museum) samt Enheten för Arrangemang och scener. Till dessa enheter har nya chefer rekryterats.

Antalet bokningar i Väven har under året återhämtat sig för att i stort sett vara tillbaka på samma bokningsnivåer som innan pandemin.

Under året har kulturförvaltningens programverksamhet genomfört flera offentliga arrangemang för att uppmärksamma Umeå 400 år. Både invigningen och avslutningsceremonin arrangerades av kulturförvaltningen samt den officiella jubileumsdagen den 22 juni.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Den höga inflationen som råder i Sverige har inneburit ett mycket högt inflöde av ärenden till Konsumentrådgivningen samt även fler rådsökande till Energi- och klimatrådgivningen hösten 2022.

Åtgärdsprogrammet för miljömålen (klimat och miljö) antogs i december 2022.

Kommunen fick sitt första biotopskydd beslutat som en kompensation för Västra länken.

Den 1 april upphävdes lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen som infördes under coronapandemin. Följden blev att avdelningen slutade utföra trängseltillsyn.

Den 1 augusti trädde lagen om tobaksfria nikotinprodukter i kraft med krav på bland annat anmälan om försäljning, samt att kommunen ska bedriva tillsyn även för detta område.

Avdelningen har under året arbetat tillsammans med andra myndigheter inom Lokal operativ samverkan.

Det har uppkommit två personuppgiftsincidenter hos miljö och hälsoskydds verksamheter. Den ena gällande felaktiga behörigheter och som är anmäld till integritetskyddsmyndigheten, samt är åtgärdad och avslutad. Den andra gäller mejl som skickade fel. Den bedömdes inte behövas anmälas och är åtgärdad och avslutad.

PA-nämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Den ordinarie driftverksamheten har kunnat bedrivas utan störningar av händelser i vår omvärld och förändrade förutsättningar i samhället. Året har präglats av arbete med Visma för leverans på restlistan samt förberedelser och införande av nya funktionaliteter i Personal- och lönesystemet, däribland e-signering av anställningsavtal och uppdatering av folkbokföringsuppgifter. Drift och arbetssätt är välfungerande med få störningsmoment. Samarbete mellan systemförvaltarna inom Umeåregionen har fortsatt fungerat utmärkt, även efter Örnsköldsvik utträde vid årsskiftet 2021/2022.

Personalnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Under året har personalnämnden bland annat beslutat i följande ärenden:

- Uppföljning av KF-uppdrag 2020:29 Genomlysning av arbetsvillkor
- Övergripande kompetensförsörjningsplan för 2022–2025
- Revidering av medarbetarenkäten
- Handlingsplan för åtgärder enligt Arbetsmiljöverkets inspektion
- Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021
- Personalnämndens rapport till kommunstyrelsen och uppföljning av internkontrollplanen
- Uppföljning av KF-uppdraget 2018:3 Analysera könsskillnader i ohälsotalen och föreslå åtgärder
- Betänkandet Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB (SOU 2022:31)
- Anvisning för nämndernas och bolagens verksamhetsplanering inför 2023
- Stadsledningskontorets ansökan till digitaliseringsanslaget för effektivisering av rekryteringsprocessen, en väg in och lön/schemahantering
- Överenskommelse om kompetens- och omställningsavtal KOM-KR
- Personalnämndens verksamhetsplan och budget för 2023
- Medarbetarenkäten 2022
- Internkontrollplan 2023
- Lönekartläggning 2022

Nämnden har yttrat sig över planeringsdirektiv för budget 2023, förslag till grunduppdrag och reglemente för personalnämnden. Vidare har nämnden lämnat yttrande över förslag till personalpolitiska mål och löneökningstrymme för 2023.

Nämnden har genomfört en workshop om den framtida kompetensförsörjningen tillsammans med ledamöter i Centrala Samverkansgruppen och förvaltningarnas kompetensstrategier. Under våren har personalnämnden och SLK HR stöttat Individ- och familjenämnden i en utbildningssatsning kring förtroendevaldas arbetsmiljöansvar och arbetsgivarroll.

Nämnden har deltagit på en digital konferens om kompetensförsörjning.

Tekniska nämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Yttre omständigheter har starkt påverkat nämndens verksamhet 2022. Under inledningen av året var smittspridningen av covid-19 mycket omfattande, med stora utmaningar kring bemanning, sjuka medarbetare och strikta karantänsregler. När pandemin började avta förändrades världsläget i och med kriget i Ukraina.

Det säkerhetspolitiska läget försämrades snabbt och även det har påverkat nämndens verksamhet. Skyddsrum statusbedömdes.

Under augusti anlände de första flyktingarna till våra boenden. Även prisökningar samt material- och komponentbrist har påverkat verksamheten och fokus på cybersäkerhet har hamnat i fokus.

Under hösten har prisökningarna accelererat och blivit alltmer utmanande att hantera. Kostnaderna för livsmedel har ökat kraftigt, liksom bygg- och anläggningskostnader, och energi och drivmedel visar också på stora ökningstal. Detta har också påverkat vår investeringstakt, upphandlingar har fått avbrytas och nya beslut har behövt fattas vilket påverkat tidplanerna.

Under slutet av året kom ett omfattande snöfall som avlöstes av töväder och kraftigt regn vilket gett vår vinterväghållning rejäla utmaningar att hantera.

Umeåregionens brand- och räddningsnämnds rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Under året har verksamheten anpassats utifrån MSB:s nya föreskrifter och allmänna råd om hur kommunerna ska planera och genomföra sin tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor. Kraven är betydligt skarpare jämfört med tidigare varför omfattning av tillsyn och resurser för att genomföra tillsyn har ökat och kommer att öka under kommande år.

Efterfrågan på de externutbildningar som brandförsvaret erbjuder har varit väldigt hög under hela året, HLR och grundläggande brandskydd är de utbildningar som genomförts i störst utsträckning.

Reviderad lagstiftning och nya föreskrifter om ledning av räddningsinsatser har medfört ökade krav på den övergripande ledningen av räddningstjänstverksamheten. För att motsvara dessa krav är Brandförsvaret nu en del att det gemensamma räddningsledningssystemet. Räddningssamverkan Nord tillsammans med 18 andra kommuner i Norr- och Västerbotten. Räddningsledningssystemet har inneburit en ökad förmåga till övergripande ledning men också medfört ökade kostnader.

Personalsituationen inom RiB verksamheten har under delar av året varit pressad. Det är främst stationerna i Holmsund och Hörnefors samt till viss del Robertsfors som haft svårigheter att upprätthålla beredskap enligt fastställt handlingsprogram. Detta har gällt både brandmän och

befäl. Tillfälliga åtgärder har vidtagits för att kunna upprätthålla acceptabel nivå på beredskapen men dessa åtgärder kan på sikt medföra problem på andra områden i organisationen samt att det medför ökade kostnader. För att komma till rätta med situationen har ett mer intensivt rekryteringsarbete påbörjats vilket också givit resultat och inneburit att en större andel RiB personal anställts under hösten. Dessa har påbörjat sin introduktionsutbildning under senare delen av året vilket också visat sig i avsevärt ökade kostnader. Under våren 2023 kommer också en större andel befäl utbildas vilket även det kommer medföra ökade kostnader.

Umeå kommuns arbete med säkerhet, säkerhetsskydd, krisberedskap och civilt försvar har under året flyttats till Kommunstyrelsen.

Valnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Under perioden januari-december har valnämndens fokus varit att planera och genomföra val till riksdag, kommun och regionfullmäktige. Valnämnden anställde drygt 1300 röstmottagare varav 1070 röstmottagare arbetade på valdagen, 120 på förtidsröstningen och sju personer arbetade med sorteringen av förtidsröster. Under valnatten arbetade 15 personer med mottagning av röster från valdistrikten och på valnämndens uppsamlingsräkning (onsdagsräkningen) arbetade ca 35 röstmottagare.

Valnämnden startade upp ett samarbete redan i början av 2020 med Utbildningsförvaltningen, Fastighetsförvaltningen och Fritidsförvaltningen för att optimera användningen av kommunala lokaler som vallokaler under valet 2022 med hänsyn till att lokalerna används dagligen av de andra förvaltningarnas verksamheter. Det är ur ett kostnadsperspektiv mycket fördelaktigt att nämnden i första hand använder sig av kommunens egna lokaler. Det visade sig också att användandet av stora vallokaler minimerade köerna på valdagen och sista vallokal stängde kl. 20.17 söndagen den 11 september.

Valnämnden tog emot 46 846 förtidsröster och hade ett valdeltagande på 85,4%. Kommun- och regionvalet vann laga kraft i slutet av december och därmed hade Valnämnden inga överklagningar av valet 2022.

Sorteringen av förtidsröster innebar som nämnden rapporterade i delårsrapporten en omställning i verksamheten vilket resulterade i icke budgeterade kostnader för bland annat bevakning och personalkostnader samt hög arbetsbelastning på valkansliets personal men resultatet av att nämnden sorterade förtidsrösterna i egen regi var en kvalitetshöjning.

Valnämnden beslutade att öka möjligheten för väljare utanför centrumkärnan och de tidigare kommundelarna att förtidsrösta vilket möttes av mycket positiva reaktioner av väljarna.

Inför detta val upphandlades tjänster inom etablering och avetablering av möbler i alla röstnings- och vallokaler samt transporter av material och förtidsröster.

Nämnden genomförde stora investeringar via upphandling inför detta val med bland annat valedelsräknare till varje valdistrikt samt drygt 800 bord och 600 stolar.

Verksamhetslokalen anpassades för verksamheten behov och under perioden färdigställdes lokalen och nämnden är nu redo för nästa val.

Äldrenämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Under årets första månader hade den pågående pandemin en fortsatt stor påverkan på äldrenämndens verksamheter med hög frånvaro och utifrån det svårigheter att bemanna verksamheten. Även de äldre insjuknade men tack vare etablerade rutiner och arbetssätt sågs ingen större smittspridning. Först den 1 april nedklassades pandemin från en samhällsfarlig sjukdom av regeringen på rekommendation av Folkhälsomyndigheten, men även efter detta har särskilda rutiner och rekommendationer fortsatt gälla för äldreomsorgen, bland annat kring fortsatt användning av munskydd och andra smittskyddsåtgärder.

Det har också märkts i äldreomsorgen att samhället har öppnat upp mer och mer under året framför allt vad gäller svårigheter att rekrytera personal och bemanna inför sommaren. Äldreomsorgen konkurrerar nu med andra verksamheter som varit mer eller mindre stängda under pandemin, såsom hotell-, restaurang- och besöksnäring, och den låga arbetslösheten i Umeå och länet är också ett tecken på detta. Det har även varit svårt att rekrytera utbildad personal inför sommaren och det mycket ansträngda rekryterings- och bemanningsläget kvarstod under hösten. Det har även blivit svårt att behålla och rekrytera chefer och biståndshandläggare under året. Kommunens lönenivåer är betydligt lägre än regionens, kranskommunernas och andra myndigheters vilket måste åtgärdas skyndsamt för att kunna behålla personal. Under våren infördes ett nytt nattmåt för alla nattarbetande medarbetare.

Äldrenämnden har sett ett fortsatt inflödeavansökningar av hemtjänst och särskilt boende för äldre samt behov av hemsjukvård och volymerna är nu i nivå med det som utfördes innan pandemin. Regionens kraftiga neddragningar av vårdplatser under sommaren och hösten har också fått tydliga konsekvenser för kommunens äldreomsorg. Detta har inneburit korta vårdtider på sjukhuset med stora kvarstående behov av hälso- och sjukvårdsinsatser när brukarna kommer hem eller till ett korttidsboende. Till skillnad från regionen har inte kommunen möjlighet att stänga platser eller dra ned på insatser, trots samma svårigheter att bemanna. Det är därför av största vikt att huvudmännen tar ansvar för sin verksamhet för att de äldre inte ska komma i kläm.

Händelser av väsentlig betydelse som påverkat nämndens ekonomi

Under juni erhöll nämnden ett ej prognosticerat prestationsbaserat statsbidrag om 64 mnkr, för minskade timanställningar och ökning av antal sjuksköterskor. Medlen kan användas fritt som förstärkning i äldreomsorgens verksamheter under år 2022 och 2023 och fördelas 25 mnkr till år 2022 och 39 mnkr till år 2023. Bidraget år 2022 har förstärktdels utbildningssatsningar som ett komplement till äldreomsorgslyftet, dels fördelas det till nämndens verksamheter.

Överförmyndarnämndens rapport

Händelser av väsentlig betydelse

Fortsatt utmaning att rekrytera gode män och förvaltare. Överförmyndarnämnden har ca 1200 gode män och förvaltare i Umeåregionen men det täcker inte behovet. Vi har långa väntetider till att få god man/förvaltare. I kranskommunerna är utmaningarna påtagliga att hitta gode män.

Rekrytering klar av förvaltare till förvaltarenheten Umeå vilket innebär att vi kan minska väntetider för god man/förvaltare. Uppdaterat avtal mellan överförmyndarnämnden och förvaltarenheten Miljö- och hälsoskydd fastslås 2022-08-01.

Umeå kommun har fem anställda förvaltare som tar de mest komplicerade uppdragen. Målgruppen yngre har de senaste åren ökat. Många gånger är det svåra uppdrag som kräver

erfarna förvaltare. Fortsätter trenden finns sannolikt behov av att anställa fler professionella förvaltare.

Under året har utvecklingsarbeten skett för att ensa rutiner, mallar och arbetssätt mellan de båda kontoren i Örnsköldsvik och Umeå.

Utredning kring inkludering av Örnsköldsviks personalkostnader i fördelningsnyckel har lyfts till kommunchefer och regionrådet. Nuvarande fördelningsnyckel kan ej användas då kranskommunernas kostnader då skulle öka.

Verksamheten nådde nämndens mål med genomförd granskningstillsyn till och med 2022-09-30.

Bilaga 3. Tilläggsanslag eller resultatöverföringar mellan nämnder 2022, drift respektive investeringar

Diarienummer (mnkr)	KF 2021-06-21 budget 2022, drift	KS-2021/00998 Ramjustering bostadsanpassning i särskilda boenden	KS-2021/00999 Ramjustering för- valtningsgemen- samma kostnader	KS-2021/01013 Informations- säkerhets- samordnare	KS-2021/01160 Ramjustering för- valtnings-specifika stödfunktioner	Aktuell driftbudget 2022 efter beslutade omföringar
11 Överförmyndarnämnden	-14,76					-14,76
12 Kommunstyrelsen	-1 044,83			-0,90		-1 045,73
13 Kommunfullmäktige	-3,78					-3,78
14 Personalnämnden	-1,18					-1,18
15 Valnämnden	-14,87					-14,87
20 Tekniska nämnden	-1 316,00	-0,25	0,95	0,90		-1 314,40
21 Byggnadsnämnden	-50,27	0,25	-0,95			-50,97
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-17,66					-17,66
25 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-66,03					-66,03
31 Äldrenämnden	-1 193,60				8,46	-1 185,14
32 Individ- och familjenämnden	-1 483,35				-8,46	-1 491,81
40 Fritidsnämnden	-140,39					-140,39
45 Kulturnämnden	-153,07					-153,07
50 För- och grundskolenämnden	-2 136,80					-2 136,80
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-537,72					-537,72
70 Gemensam IT-nämnd, Umeå/Skellefteå	0,00					0,00
71 Gemensam PA-nämnd, Umeåregionen	0,00					0,00
Summa	-8 174,32	0,00	0,00	0,00	0,00	-8 174,32

Diarienummer (mnr)	KF 2021-06-21 Investeringsbudget 2022	KS-2021/00238 Ombudgetering från 2021	KS-2021/01159 Äskande av investeringsmedel 2022	KS-2022/00062 1 000 nya gymnasieplatser	KS-2022/00341 Innertavle 6:16 nybyggnad matsal skolkök	KS-2022/00498 Investeringsmedel till KS förfogande	KS-2022/00624 Investeringsmedel fullmäktigesal	Aktuell investeringsbudget efter beslutade omföringar
11 Överförmyndarnämnden								0,00
12 Kommunstyrelsen	-371,54	-2,76				-100,00		-474,30
15 Valnämnden								0,00
20 Tekniska nämnden	-684,14	-285,27		-18,00	-9,50			-996,90
21 Byggnadsnämnden	-0,44							-0,44
23 Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-0,26							-0,26
25 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-15,50	-13,13						-28,63
31 Äldrenämnden	-18,97	-1,91						-20,87
32 Individ- och familjenämnden	-10,90	-4,46						-15,36
40 Fritidsnämnden	-6,00	-5,30						-11,30
45 Kulturnämnden	-3,70	-1,98						-5,68
50 För- och grundskolenämnden	-34,46	-2,24						-36,70
55 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-18,15	-2,50						-20,65
Summa	-1 164,05	-319,54	0,00	-18,00	-9,50	-100,00	0,00	-1 611,09

Bilaga 4. Bedömd ekonomisk påverkan av corona 2022, sammanställning per nämnd

Utifrån att 2022 initialt präglats av pandemin har kommunstyrelsen efterfrågat uppgifter om Coronapandemins effekter på den kommunala ekonomin. Här nedan återfinns nämndernas rapportering med beskrivning och uppskattning av ekonomiska effekter av pandemin 2022. En viss osäkerhet finns i lämnade uppgifter mot bakgrund av att det finns en komplexitet i orsakssamband. Detta eftersom verksamheter inte har bedrivits på samma sätt i pandemin som före pandemin.

Denna sammanställning följer inte RKR:s uppställning av driftsredovisning utan bygger på kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Nämnd (mnkr)	Budgetavvikelse	Varav bedömd effekt av Coronapandemin
Överförmyndarnämnden	1,6	0,0
Kommunstyrelsen	347,9	0,0
Kommunfullmäktige	-1,0	0,0
Personalnämnden	0,4	0,0
Valnämnden	0,2	0,0
Tekniska nämnden	1,5	1,9
Byggnadsnämnden	-0,2	-4,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,6	0,2
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-2,9	0,0
Äldrenämnden	35,9	-7,6
Individ & familjenämnden	11,2	-0,7
Fritidsnämnden	0,2	-0,4
Kulturnämnden	0,7	1,1
För- och grundskolenämnden	90,2	13,9
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	10,5	1,5
Gemensam IT-nämnd Umeå/Skellefteå	0,0	0,0
Gemensam PA-nämnd Umeåregionen	0,0	0,0
Finansiering	319,3	155,0
Summa	816,1	160,9

I nedanstående tabeller redovisas belopp i tusentals kronor (tkr).

Överförmyndarnämnden

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Kommunstyrelsen

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Kommunfullmäktige

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Personalnämnden

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Valnämnden

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Tekniska nämnden

Pandemin har påverkat nämndens verksamheter i olika omfattning, främst under årets inledande månader, och har medfört positiva ekonomiska effekter. Dels i form av statsbidrag för sjukfrånvaro, dels minskade intäkter och kostnader enligt uppställd tabell. Totalt bedöms påverkan vara 13 000 tkr för nämnden.

Samtliga verksamheter har fått bidrag för sjukfrånvaro. Därutöver bedöms färdtjänst under Gator och parker göra ett överskott på grund av minskat resande. Inom IT har verksamheten problem att rekrytera i den omfattning som behövs, varav specificerad del bedöms bero på pandemin. Inom Måltidsservice bedöms lägre förbrukning av livsmedel och råvaror inom skola ge ett överskott medan intäktsbortfall finns på restaurang och lokalbokningar.

Tekniska nämnden (tkr)	Fastighet	Gator och parker	IT	Städ	Måltidsservice	Totalt
Bortfallande intäkter					-1 000	-1 000
Ökade intäkter	360	300	100	1 000	1 150	2 910
Summa förändringar intäkter	360	300	100	1 000	150	1 910
Ökade kostnader						0
Minskade kostnader	140	8 700	1 900		350	11 090
Summa kostnadsförändringar	140	8 700	1 900	0	350	11 090
Total påverkan	500	9 000	2 000	1 000	500	13 000

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden har under 2022 haft tillsynsansvar enligt tillfällig lagstiftning för att smittspridning på serveringsställen samt även omdisponerat personal till andra förvaltningar på kommunen. Detta har medfört ökad personalkostnad. Staten har betalat ut ersättning för det tillfälliga tillsynsansvaret, 575 tkr, vilket ger en positiv resultat effekt på 216 tkr.

Byggnadsnämnden

Nämnden har intäkter från Försäkringskassan avseende sjuklöner på 258 tkr. En övervägande del av den låga ärendemängden inom Bostadsanpassning bedöms vara en effekt av covid vilket gör att nämndens totala ekonomiska påverkan av covid under perioden är 4 000 tkr.

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Äldrenämnden

Till och med december var det 23 618 tkr bokfört som merkostnader till följd av pandemin. Av detta var 7 747 tkr på grund av inköp av skyddsutrustning samt 15 273 tkr för ökade personalkostnader inom främst vård och omsorgsboenden (83 %), det handlar främst om överanställningar för att säkra bemanningen och sjuklönekostnader. Bidrag från staten för bland annat sjuklönekostnader och skyddsmaterial har fördelats till verksamheterna motsvarande 15 441 tkr för samma period. Det ger ett nettounderskott om -7 591 tkr för perioden.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämndens verksamheter har sett en minskad påverkan på ekonomin och verksamheten än under 2021 i takt med att smittspridningen avtagit och samhället åter normaliserats. Sjukfrånvaron är fortsatt högre än innan pandemin men de ökade personalkostnaderna på grund av pandemin har minskat från -15,5 mnkr till -7,8 mnkr.

Övriga direkt hänförliga kostnader till pandemin och dess kvarvarande effekter uppgår till 2,4 mnkr. Den statliga ersättningen för kostnader rörande pandemin uppgår till 9,5 mnkr vilket innebär en nettokostnad på -0,6 mnkr direkt hänförlig till pandemin

Förutom de kostnader och intäkter som direkt kunnat härröras som en effekt av pandemin finns antaganden om andra omständigheter som sannolikt också påverkat nämndens ekonomi. Det handlar främst om den minskade efterfrågan på flertalet verksamheter. Den minskning som sågs under 2021 inom hemtjänst har fortsatt och var under 2022 25,5 % lägre i jämförelse med 2020 och 11,3% lägre i jämförelse med 2021. Beviljade timmar har varit 68 % av årets budget. Om minskningen enbart beror på pandemin går inte att säkerställa men det finns troligen en koppling då individer varit orolig för smittspridning och därför tidigare valt att avsäga sig, minska eller inte söka om stöd och hjälp i hemmet. Effekten håller dock i sig vilket föranleder att det som började som en pandemieffekt börjar ses som ett nytt normalläge inom verksamheten.

Den vårdskuld som befarades ha uppstått vid coronabokslutet 2021 har haft ett genomslag genom ett ökat inflöde där vuxen missbruksvård har fått ett kraftigt ökat inflöde vilket befaras vara en pandemieffekt där personer varit isolerade och personer missbruk förvärrats.

Påverkan (netto, tkr)	IFN	FO	IFO	EKB	Familjes	Gem
Statsbidrag sjuklönekostnader	6 784	5 936	569	88	69	121
Statsbidrag övriga direkta merkostnader	2 763	0	0	0	0	2 763
Direkta merkostnader personal	-7 825	-7 123	-555	-32	-104	-10
Direkta merkostnader skyddslager, skyddsutrustning, övrig drift	-2 385	-44	-17	-2	-2	-2 320
Summa påverkan (tkr)	-663	-1 231	-3	54	-37	554

Fritidsnämnden

I början av året kvarstod restriktioner på grund av pandemin, vilket påverkade flera av fritidsnämndens verksamheter. Under februari avvecklades merparten av restriktionerna och verksamheterna kunde då åter öppna upp allt mer. Uthyrning av lokaler kom i gång, och föreningslivet kunde ha publik på sina matcher igen vilket medförde att den särskilda matchtaxan för att kompensera för publikbortfall togs bort.

Fritidsgårdarna hade stängt en period i början av året då personal omdisponerades till utbildningsförvaltningen för att stötta upp i deras verksamheter. Även personal från baden omdisponerades, men badanläggningarna kunde hålla öppet med högre nyttjande av intermittenta. Dessa omdisponeringar har inneburit minskade personalkostnader för fritidsnämnden.

Idrottsanläggningarna har liksom förra året kostnader för inköp av hygienmaterial, dock inga större belopp. I början på året även kostnader för övertid kopplat till stor sjukfrånvaro bland personalen, då de få som var friska jobbade övertid för att verksamheten skulle kunna fortlöpa som vanligt. I början av året erhöles ett statligt stöd för sjuklöner.

Bortfallande intäkter Corona	-1 700
Badanläggningar	
Ökade intäkter Corona	500
Statligt sjuklönebidrag	
Summa förändring intäkter	-1 200
Ökade kostnader Corona	-163
Hygienmaterial, övertid	
Minskade kostnader Corona	960
Omdisponering	
Summa förändring kostnader	797
Total förändring Corona	-403

Kulturnämnden

Bortfallande intäkter – kopplat till Corona (uppskattade/beräknade)	-200
Hysesintäkter Väven.	-200
Ökade intäkter – kopplat till Corona (märkta och Uppskattade/beräknade)	700
Sjukbidrag från Försäkringskassan för perioden december–mars.	700
Summa förändringar intäkter	500

Ökade kostnader – kopplat till Corona (märkta och uppskattade/beräknade)	-550
Utbetalda gager till inställda arrangemang, återstartsbidrag kulturlivet.	-300
Konsultkostnader utställning, till följd av omdisponering av Kvinnohistoriskt museums personal till äldreomsorg.	-250
Minskade kostnader – kopplat till Corona (uppskattade/beräknade)	1 150
Personalkostnader Väven: värdar, garderobspersonal.	100
Personalkostnader Kulturskolan, Kvinnohistoriskt museum omdisponering av personal till skolan och äldreomsorg.	1 050
Summa kostnadsförändringar	600

Bedömning görs att corona har påverkat kulturnämndens nettokostnader positivt med 1 100 tkr, orsaker enligt tabell ovan.

För- och grundskolenämnden

I nedanstående tabell redovisar nämnden en bedömning av den ekonomiska påverkan som pandemin haft på nämndens resultat.

Påverkan	FGN	Förskola	Utb. F-9	Skolgem verks
Statsbidrag sjuklönekostnader	16 500	8 200	7 800	500
Statsbidrag skolmiljarden	9 900		9 900	
Ökade intäkter	26 400	8 200	17 700	500
Förstärkningar (skolmiljard)	-9 900		-9 900	
Direkta merkostnader i verksamheten	-600	-200	-400	
Extra förstärkningar (omdisponering)	-2 000	-1 000	-1 000	
Ökade kostnader	-12 500	-1 200	-11 300	
Summa påverkan (tkr)	13 900	7 000	6 400	500

Under årets tre första månader påverkades för- och grundskolenämnden fortsatt av coronapandemin då smittspridningen och frånvaron var hög. Statsbidraget för att ersätta sjuklönekostnaderna under pandemin uppgår till totalt 16 500 tkr för år 2022. För att möta den utmaning som covid-19 pandemin medfört för skolväsendet har regeringen beslutat att förlänga statsbidraget Skolmiljarden och tillskjutit 11 700 tkr för år 2022 (varav 1 800 tkr har förmedlats till fristående skolor), pengar som inte är villkorade utan kommunen får själv prioritera hur pengarna ska användas för att mildra pandemins effekter. Totalt sett har för- och grundskolenämnden ökade intäkter motsvarande 26 400 tkr för år 2022.

Ett flertal förstärkningar har gjorts i verksamheten för att mildra elevers kunskapsstapp med anledning av pandemin, insatser är utförda under året med kostnader motsvarande ungefär 9 900

tkr. Vi ser dock att pandemins effekter i form av kunskapstapp kommer att kräva insatser även under kommande år.

Verksamheten har drabbats av vissa direkta kostnader dels i form av extra personalresurser och ökade kostnader för bl.a. förbrukningsmaterial m.m. Med anledningen av den extremt höga sjukfrånvaron bland personal under årets första månader genomfördes förstärkningar (omdisponering) av personal från andra verksamheter inom kommunen för att klara av bemanningen och hålla verksamheten öppen.

Totalt blir bedömningen att nämndens ekonomiska resultat påverkats positivt med 13 900 tkr till följd av pandemin år 2022.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

I nedanstående tabell redovisar nämnden en bedömning av den ekonomiska påverkan som pandemin haft på nämndens resultat.

Effekt (tkr)	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Gymnasie utbildning	Vuxenutbildning	Skolgemensam	Arbetsmarknad /integration
Statsbidrag sjuklöner	+1 500	+1 100	+100	0	+300
Statsbidrag skolmiljard	+4 900	+4 900	0	0	0
Ökade intäkter	+6 400	+6 000	+100	0	+300
Kostnader skolmiljard	-4 900	-4 900	0	0	0
Ökade kostnader	-4 900	-4 900	0	0	0
Summa coronaeffekt	+1 500	+1 100	+100	0	+300

Under årets tre första månader påverkades gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fortsatt av coronapandemin då smittspridningen och frånvaron var hög. Statsbidraget för att ersätta sjuklönekostnaderna under pandemin uppgår till totalt 1 500 tkr för år 2022. För att möta den utmaning som covid-19 pandemin medfört för skolväsendet har regeringen beslutat att förlänga statsbidraget Skolmiljarden och tillskjutit 4 900 tkr för 2022 (varav 1 200 tkr förmedlats till fristående skolor), pengar som inte är villkorade utan kommunen får själv prioritera hur pengarna ska användas för att mildra pandemins effekter. Totalt sett har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ökade intäkter motsvarande 6 400 tkr för år 2022.

Ett flertal förstärkningar har gjorts i verksamheten för att mildra elevers kunskapstapp med anledning av pandemin, insatser är utförda under året med kostnader motsvarande ungefär 4 900 tkr. Vi ser dock att pandemins effekter i form av kunskapstapp kommer att kräva insatser även under kommande år.

Totalt blir bedömningen att nämndens ekonomiska resultat påverkats positivt med 1500 tkr till följd av pandemin år 2022.

Gemensam IT-nämnd Umeå/Skellefteå

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Gemensam PA-nämnd Umeåregionen

Pandemin har inte haft någon väsentlig påverkan på den ekonomiska utvecklingen.

Finansiering

Kommunens skatteintäkter bedömdes påverkas under pandemin. År 2020 innebar kraftiga budgetavvikelser för skatteintäkter, vilket staten kompenserade genom beslut om extra statsbidrag i coronapandemin för år 2020–2022. Skatteunderlagets utveckling för perioden 2021–2022 blev betydligt bättre än bedömningen staten gjorde i samband med beslut om extra statsbidrag. Bedömningen av pandemins påverkan på skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning för 2022 innefattar extra statsbidrag från staten. Sammantaget är bedömningen att kommunens finansiering påverkats positivt med 155 mnkr.

Bilaga 5. Sammanställning uppföljning av mål och uppdrag från kommunfullmäktige 2022

KF-Mål	Måluppfyll. jan–dec	Motivering/kommentar
<p>Mål 1 Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050</p>	Delvis uppfyllt	<p>Program och fokusområden för inriktningsmålet är framtaget och fastställdes av kommunfullmäktige (KF) i juni. Arbetet med att formera programstyrning har fortgått under hösten.</p> <p>Kommunstyrelsen: Under perioden har över 200 enskilda företagsbesök genomförts. Därtill har företagsbesök och företagsråd genomförts tillsammans med KSNAU samt möten med Industrirådet, där de största industrierna i Umeå ingår. Umeå kommun har klättrat från plats 179 till 144 i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet bland Sveriges 290 kommuner och ligger nu på plats 10 bland kommuner med över 50 000 invånare. I syfte att få fler talanger, personer med efterfrågad kompetens, att välja Umeå har <i>Gateway Umeå</i> startats för att underlätta introduktionen för nationell och internationell talang och satsningen på <i>MindDig</i>, en plattform där talanger och arbetsgivare kan hitta varandra fortsätter. Utveckling av verksamhetsmark och tillhörande effektförstärkning har fortsatt för att främja företagsetableringar. Under perioden har det genomförts ett flertal nationella och internationella etableringsbesök.</p> <p>Tekniska nämnden: Arbetet med att bygga, förvalta och utveckla stadens infrastruktur pågår kontinuerligt enligt nämndens grunduppdrag. Genom att, på ett kostnadseffektivt sätt, säkerställa stadens infrastruktur, verksamhetslokaler och service skapas förutsättningar för en växande stad.</p> <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden: Nämnden har ett flertal aktiviteter i styrkortet med koppling målet och de flesta av dessa är genomförda eller uppnår målvärdena.</p> <p>Individ- och familjenämnden: Det förebyggande arbete och tidiga insatser har utvecklats. Samverkan genom IOP med Umeå Stadsmission och Umeå Kvinno- och tjejjour är upparbetad. Samverkan för att uppnå självförsörjning tillsammans med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet pågår. Ett flöde för att vid första ansökan om försörjningsstöd få hjälp till arbete via Arbetsmarknad och integration har testats med goda resultat.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom nämndmål om ökad samordning kring nyanlända inom etableringsreformen och ensamkommande flyktingbarn. Resultatmått kring andelen som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera efter 90 dagar. Målvärdet uppnås inte.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom nämndmål och resultatmått i styrkortet om att andelen barn och elever i kommunala enheter ska bibehållas. Målvärdet uppnås för förskolan och nära att uppnås för grundskolan.</p>

KF-Mål	Måluppfyll. jan–dec	Motivering/kommentar
--------	------------------------	----------------------

Bilagor

<p>Mål 2 Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden</p>	<p>Delvis uppfyllt</p>	<p>Program för inriktningsmålet är framtaget och antogs av KF i juni.</p> <p>Kommunstyrelsen: Utöver det segregationsförebyggande arbete som utförs inom ramen för de ordinarie uppdragen så har en fördjupad dialog genomförts med olika förvaltningar och representanter för civilsamhället ta fram en delad lägesbild och förslag på åtgärder för att motverka framväxten av segregation och utsatta områden. En åtgärdsplan för Umeå växer tryggt och säkert är framtagen och beslutad. Arbetet fortskrider och en sexmånadersuppföljning har utförts. Policy och handlingsplan mot barnfattigdom är framtagen och fastställd av KF under perioden. För att motverka narkotikaanvändning har avtal tecknats mellan Umeå kommun och polismyndigheten gällande rutiner för narkotikasökning med hund i de kommunala skolorna.</p> <p>Tekniska nämnden: Den upplevda tryggheten utomhus under den mörka perioden på dygnet uppgår enligt SCB:s mätning för år 2022 till 76 procent för kvinnor och 91 procent för män, en förbättring med 4 procentenheter för kvinnor och 3 procentenheter för män sedan 2021. Särskilda satsningar som har genomförts under året är förbättrad och utökad belysning på gång- och cykelvägar på området Teg/Böleäng samt ny belysning i flera parker och pulkabackar.</p> <p>Fritidsnämnden: Arbetet har med förebyggande insatser har intensifierats under pandemin för att bibehålla ett starkt, hållbart föreningsliv i Umeå. Detta har gjorts i dialog med föreningslivet och beslut om utökad stöd pga. pandemin har fattats och verkställt.</p> <p>Individ- och familjenämnden: Arbetet fortgår utifrån handlingsplanen "Umeå växer tryggt och säkert" och ett kommungemensamt forum är upprättat. Operativt samverkan med skolan har startat upp samt samverkan mellan socialtjänst/skola/fritid och polis och det fortgår som planerat. Ett operativt team har utvecklats på Ersängsskolan, Östra Ersboda och en första uppföljning visar på goda resultat.</p> <p>Kulturnämnden: Kulturnämnden har brutit ned detta mål till fyra nämndsmål: biblioteken, barnkultur, utveckla det offentliga rummet samt att säkerställa ett mångfacetterat kulturliv genom att främja mångfald och tillgänglighet inom kulturinstitutioner, folkbildning och föreningar, för att erbjuda kommunens alla invånare delaktighet och medskapande. Målet mäts med resultatmått och uppsatta målvärden. 62,5 procent av resultatmåttarna har uppfyllts. 10 procent har delvis uppfyllts och 27,5 procent har inte uppfyllts. Pandemieffekter i början av året kan till stor del förklara att alla målvärden inte uppfyllts.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom nämndsmål att de skolenheter som har lägst meritvärde och minst andel behöriga elever till gymnasiet ska förbättra sina resultat i högre grad än övriga skolor i kommunen. Målvärdena uppnås delvis.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom nämndsmål och resultatmått kring att öka ungas hälsa 16–18 år med särskilt fokus på flickors psykiska hälsa.</p> <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden: Budget- och skuldrådgivningen bidrar mot uppfyllnad av målet genom att genomföra förebyggande insatser i samverkan med andra t.ex. SFI, Centrum mot våld och socialtjänsten.</p>
---	------------------------	--

KF-Mål	Måluppfyll. jan-dec	Motivering/kommentar
--------	---------------------	----------------------

<p>Mål 3 Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv</p>	<p>Delvis uppfyllt</p>	<p>Inriktningsmålet har konkretiserats inom ramen för program för social hållbarhet som antogs av KF i juni.</p> <p>Kommunstyrelsen: Aktivt jämställdhetsarbete pågår löpande i kommunens verksamheter och stöd till interna utvecklingsprocesser och kompetensutveckling erbjuds. Jämställdhetsutskottet granskar och följer upp det övergripande jämställdhetsmålet i planer och uppföljningar. Arbete med jämställd stadsplanering fortgår genom intern samverkan med kommande uppdrag med fokus på investeringsbudget 2023. Det internationella URBACT-nätverket av europeiska städer, Gendered Landscape, som Umeå har lett under två och ett halvt år avslutades under våren. I början av juni hölls en internationell hybridkonferens med välrenommerade internationella föreläsare, brett internationellt deltagande och stor spridning och positionering av Umeå som en av Europas ledande städer inom jämställdhet och hållbar stadsutveckling. Projektet slutrapporterades under hösten.</p> <p>Individ- och familjenämnden: Nämnden har tecknat en IOP med Kvinno – och tjejjouren. Genderbudgeting med fokus på placeringar inom barn/unga pågår. HBTQI-certifieringen av korttidstillsyn LSS är ännu inte genomförd, planering för genomförande under 2023 pågår.</p> <p>Äldrenämnden: Nämnden arbetar med genderbudgeting och jämställdhetsanalys. Arbetet startade inom anhörigvården och har de senaste två åren fokuserat på särskilt boendebeslut.</p> <p>Tekniska nämnden: En viktig del i nämndens arbete är att säkra en jämställd stadsutveckling vid utformning av det offentliga rummet. Specifika satsningar på att öka tryggheten har gjorts bland annat genom arrangemang för att få fler människor att röra sig ute på allmänna platser. En annan del i arbetet med jämställdhet är att säkerställa tillgång till hållbara färdvägar där målsättningen år 2022 var att andelen resor med hållbara färdvägar ska öka. Under året har en ny resevaneundersökning gjorts, rapport inväntas.</p> <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden: Verksamheten ska kännetecknas av att alla ärenden. Oavsett vem som ansöker, ska handläggas rättvist och jämställt utifrån gällande lagstiftning.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom nämndmål och resultatmått kring öka jämställdheten i elevernas studieval och pojkarnas prestationer. Målvärdena uppnås inte.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom nämndmål och resultatmått om att öka jämställdheten i elevernas studieval, målvärden uppnås inte.</p>
---	------------------------	--

KF-Mål	Måluppfyll. jan-dec	Motivering/kommentar
<p>Mål 4 Umeå ska vara klimatneutralt till 2040</p>	<p>Delvis uppfyllt</p>	<p>Program för inriktningsmålet är framtaget och fastställt av KF i juni. Arbeta med formering av programmet har pågått under hösten 2022.</p> <p>Kommunstyrelsen: Umeå har under perioden utsetts till att vara en av 100 klimatneutrala städer inom EU. Samverkan inom Klimatneutrala Umeå 2030 pågår enligt projektplan. Arbetet med Klimatkontrakt 2030 har fortsatt i samarbete med Viable Cities och berörda myndigheter. Klimatnuläge för nämnderna och miljöspendanalys är framtagen. Arbetet med olika aktiviteter/projekt för att förbättra cirkulär ekonomi fortsätter (exempelvis pilot för byggåterbruk respektive analys av plastflöden med syfte att identifiera vilka åtgärder som bäst kan bidra till att minska plast i avfall).</p> <p>Tekniska nämnden: Analyser för kommunens påverkan på klimatet visar att transporter och byggande är två viktiga områden att arbeta med för att nå målet. Särskilda satsningar har bland annat gjorts inom laddinfrastruktur, energianvändning, livsmedel och klimatanpassningsåtgärder.</p> <p>Miljö och hälsoskydd: Nämnden bidrar till arbetet genom arbetet med Umeå klimatfärdplan, att erbjuda energi- och klimatrådgivning för privatpersoner, företag och organisationer, att utveckla metoder för uppföljning av energianvändning och klimatpåverkan för Umeå samt att sprida information och kunskap om hållbar konsumtion.</p> <p>Individ- och familjenämnden: Nämnden har lämnat remissvar på kommungemensamt program. Handlingsplan för nämndens verksamheter ska tas fram.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom uppdrag till nämndens förvaltning om kompetenshöjande insatser för personal i de Globala målen samt att underlätta för lärande för hållbar utveckling.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom uppdrag till förvaltningen att ta fram åtgärdsplan för ekologisk och klimatomfattad hållbarhet för verksamheten.</p>

KF-Mål	Måluppfyll. jan-dec	Motivering/kommentar
<p>Mål 5 För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling</p>	<p>Delvis uppfyllt</p>	<p>Program för inriktningsmålet framtaget och fastställt av KF i juni 2022. Förberedelser och planering inför genomförande 2023 har genomförts med handlingsplan och förankring via styrgrupp.</p> <p>Tekniska nämnden: Under 2022 har IT deltagit i en utvärdering med hjälp av verktyget Digital Mognad i Offentlig Sektor (DiMiOS) som fokuserar på förutsättningar för digitalisering. Verktyget har stora brister, men har gett visst diskussionsunderlag och satt riktning för vidare analys. En kompletterande utvärdering har gjorts av kommunens digitala infrastruktur med stöd i verktyget Digital Infrastruktur i Offentlig Sektor (DIOS). Utvärderingen visade stora möjligheter till avveckling och konsolidering i kommunens systemflora. Även här upptäcktes stora brister i mätverktyget men det mynnade i ett diskussionsunderlag för systemförvaltningen som till viss del kunde användas för att sätta mål i planeringen för 2023.</p> <p>Individ-och familjenämnden: Nämnden har fastställt en övergripande digitaliseringsplan och en kompetensförsörjningsplan som årligen följs upp. Upphandling av nytt process- och planeringsverktyg har slutförts och ett införandeprojekt har startats upp. Arbete med att ta fram e-ansökan för försörjningsstödet fortgår och är beroende av införandeprojektet.</p> <p>Äldrenämnden: Nämnden bedriver ett intensivt arbete via ett flertal projekt inom området digitalisering. Exempelvis sker detta genom ett införandeprojekt av processtöd och planeringsverktyg som kommer pågå under de kommande 3-4 åren. De nya systemen kommer att effektivisera berörda verksamheters dagliga arbete samtidigt som det skapar förbättrade möjligheter för den enskilde att vara mer delaktig i sin vård och omsorg. Det pågår ett införandeprojekt för trygghetsskapande teknik för särskilda boenden. Därmed ersätts befintlig teknik såsom trygghetslarm samtidigt som ny funktionalitet tillkommer via exempelvis vårdensensorer och mobila gränssnitt för personal. Inom ordinärt boende pågår utbyte till en digital låslösning som ökar säkerheten för den enskilde och effektiviserar personalens vardag samt skapar förutsättning för en kvalitetssäkrad uppföljning av insatser. Tillsyn via videosamtal har införts under hösten. En upphandling av medicingivare har genomförts som innebär att medicingivare nu även kommer att kunna användas av patienter som har lösa läkemedel.</p> <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden: En förvaltningsövergripande handlingsplan för digitalisering har tagits fram. Planen sträcker sig över tre år med ett stort antal planerade insatser inom olika områden. Nämnden har under perioden beviljats medel från kommunens utvecklingsanslag för ett digitaliseringsprojekt. Projektet har startats upp och syftet är bland annat att utveckla befintliga e-tjänster samt integrering av dessa till ärendehanteringssystemet.</p> <p>Personalnämnden: SLK HR stöttar med utbildning i förändringsledning och under året deltar Umeå kommun i en utbildningssatsning för att höja den digitala mognaden hos administrativ personal och ledare.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom resultatmättet; digitalisera administrativa uppgifter som leder till kvalitetshöjning eller effektivisering. Målvärdet uppnås.</p>

KF-Mål	Måluppfyll. jan-dec	Motivering/kommentar
<p>Mål 6 Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen.</p>	Delvis uppfyllt	<p>Personalnämnden: Den övergripande kompetensförsörjningsplanen för perioden 2022–2025 är antagen. Marknadsföring via sociala medier har ökat, liksom och antalet följare på LinkedIn och Instagram. En minskning noteras avseende andelen tillsatta tjänster och inom vissa områden är det en utmaning att hitta rätt kompetens.</p> <p>Äldrenämnden: Kompetensförsörjningsplan är antagen för 2022. En översyn av annonser för chefsrekrytering har genomförts. Ett antal kampanjer och mässor har anordnats för att nå sökande till vård- och omsorgsarbete.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom nämndsmål och resultatmått om andel legitimerade lärare. Målvärdet uppnås inte.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom nämndsmål och resultatmått om andel legitimerade lärare. Målvärdet uppnås inte.</p>
<p>Mål 7 Umeå kommun ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte ska vara fler än 30.</p>	Delvis uppfyllt	<p>Personalnämnden: En positiv tendens noteras avseende genomsnittet för riktmärket, dock har många chefer ett för högt antal medarbetare. Ett aktivt arbete pågår med strategier och aktiviteter i förvaltningarna som har de största utmaningarna med att uppnå riktmärket.</p> <p>Äldrenämnden: Chefer i verksamheten har i snitt 26 tillsvidareanställda medarbetare var. Det finns inga större skillnader mellan manliga och kvinnliga chefer gällande antalet medarbetare. 35 procent av äldreomsorgens chefer har fler än 30 medarbetare. En omorganisation och fördelning av områden har skett inom hemtjänsten, vilket jämnat ut antal medarbetare per chef.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom resultatmått om andel medarbetare per chef. Målvärdet uppnås inte.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom resultatmått om andel medarbetare per chef. Målvärdet uppnås inte.</p>
<p>Mål 8 Umeå kommun ska ha hälsofrämjande arbetsplatser och en sjukfrånvaro som ligger lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Olikheter mellan kvinnors och mäns arbetsmiljöer, arbetsvillkor och sjukfrånvaro ska minska.</p>	Delvis uppfyllt	<p>Personalnämnden: Det systematiska arbetsmiljöarbetet är välfungerande med övergripande processer och rutiner inom arbetsmiljö och rehabilitering. KF-uppdraget om skillnader i ohälsotalen och arbetsvillkor har följts upp. Största utmaningen är förvaltningarnas förutsättningar att bedriva ett förebyggande arbetsmiljöarbete och genomföra åtgärder på organisatorisk, grupp- och individuell nivå enligt föreskrifterna.</p> <p>Äldrenämnden: Sjukfrånvaron ligger på totalt 9,2 procent att jämföra med 8,5 procent för 2021. Sjukfrånvaron har ökat både för män och kvinnor. De tre största sjukdomsorsakerna är infektioner, sjukdomar i rörelseapparaten och stressrelaterade besvär.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom nämndsmål och resultatmått om minskning av rektorers arbetsbelastning som mäts genom sjukfrånvaro och långtidsfriska. Målvärdena uppnås inte.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom nämndsmål och resultatmått om att sjukskrivningarna ska minska. Målvärdet uppnås för nämnden som helhet men inte inom förskolans yrkesgrupper.</p>
<p>Mål 9 Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm.</p>	Delvis uppfyllt	<p>Personalnämnden: Normen följs och andelen heltids- och tillsvidareanställda är hög.</p> <p>Äldrenämnden: Äldreomsorgen har en hög andel heltids- och tillsvidareanställda. Målet har uppnåtts.</p> <p>Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden: KF-målet mäts genom resultatmått om andel heltidsanställda, andel tillsvidareanställda samt antal skyddsombud. Målvärdet uppnås för andel tillsvidareanställda.</p> <p>För- och grundskolenämnden: KF-målet mäts genom resultatmått om andel heltidsanställda och andel tillsvidareanställda. Målvärdet uppnås för andel heltidsanställda.</p>

Tabell 51. Sammanställning och bedömning av uppdrag från kommunfullmäktige

Formulering	Sammanvägd Status jan-dec	Sammanställd motivering/kommentar
Uppdrag 2021:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för tillväxt i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.	Helt genomfört	Uppdraget slutfört och programmet beslutat i samband med fullmäktiges möte 20 juni.
Uppdrag 2021:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utifrån arbetet med tidigare uppdrag 1 och 2 fortsätta arbetet med att formera en tillväxtkommission för hur Umeå ska växa hållbart och innovativt. Arbetet sker med fördel inom ramen för styrberedningen och i olika nätverk.	Inte aktuellt	Uppdraget har utgått i och med KFs beslut om planeringsdirektiv och budget i juni 2022.
Uppdrag 2021:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och byggnadsnämnden i uppdrag att under 2022 fortsätta med att skapa planberedskap genom att planera för minst 2000 bostäder per år.	Delvis genomfört	Cirka 25 exploateringsprojekt med tyngdpunkt på bostäder är i gång på kommunal mark. Huvuddelen av projekten är i planeringsfas, men ex Tomtebo strand närmar sig antagande. Markförvärv påbörjade i Sävar. Kommunstyrelsen har genomfört aktiviteter i handlingsplanen för ökat bostadsbyggande enligt plan. Byggnadsnämnden har uppdaterat handlingsplan för ökat bostadsbyggande. För att på några års sikt "beta av" detaljplanekön har ett mål på minst 2 500 bostäder i antagna detaljplaner formulerats. Bedömningen är att arbetet med handlingsplanen kommer bidra till uppfyllelse av målet inom några år. Miljö- och hälsoskyddsnämnden utgör ett expertstöd vid framtagande av översiktsplaner och detaljplaner. Denna funktion prioriteras i det löpande arbetet.
Uppdrag 2021:4 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för social hållbarhet i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.	Helt genomfört	Uppdraget slutfört och programmet beslutat i samband med fullmäktiges möte 20 juni.
Uppdrag 2021:5 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att hindra framväxten av segregation och utsatta områden i Umeå. I uppdraget ingår att utveckla arbetet hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Arbetet ska också inkludera andra offentliga aktörer som till exempel region och polis, samt ideell sektor.	Helt genomfört	Utöver det segregationsförebyggande arbete som utförs inom ramen för de ordinarie uppdragen så har en fördjupad dialog genomförts med olika förvaltningar och representanter för civilsamhället ta fram en delad lägesbild och förslag på åtgärder för att motverka framväxten av segregation och utsatta områden. Arbetet med att genomföra åtgärderna har pågått under hösten och fortsätter även under 2023.

Bilagor

<p>Uppdrag 2021:6 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna arbetet med att ta fram en åtgärdsplan utifrån de rekommendationer och den lägesbild som tagits fram av UmeBrå Umeå växer – tryggt och säkert.</p>	<p>Helt genomfört</p>	<p>Åtgärdsplanen är framtagen och beslutad, arbetet med åtgärderna fortskrider och en sexmånadersuppföljning av åtgärderna har utförts.</p>
<p>Uppdrag 2021:7 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att trygghetsuppdraget inom ramen för Umeå växer – tryggt och säkert under 2022 ska ha ökat fokus på kampen mot narkotika tillsammans med kommunens samarbetsaktörer.</p>	<p>Helt genomfört</p>	<p>Arbetet pågår enligt plan. Avtal tecknat mellan Umeå kommun och polismyndigheten gällande rutiner för narkotikasökning med hund i de kommunala skolorna. Samverkan med berörda parter har fördjupats. Åtgärder är inkluderade i program för social hållbarhet.</p>
<p>Uppdrag 2021:8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Under perioden har kommunen deltagit i länsstyrelsens nätverk AVBROTT (Arbetslivskriminalitet och välfärdsbrott – brottsförebyggande samverkan Norra Sverige). Operativ samverkan med polis, ekobrottsmyndighet, skatteverk, länsstyrelse och andra kommuner i Norr- och Västerbotten har därmed initierats. Formering av det fortsatta arbetet sker i dialog med övriga aktörer inom nätverket. Arbetet fördjupas efter tillsättningen av resurs för Lokal operativ samverkan. Individ- och familjenämnden har ett nära samarbete med Polismyndigheten och andra myndigheter vid misstänkta oegentligheter eller misstanke om brott och anmäler brott. Förstärkning har gjorts för att möjliggöra fler riktade uppföljningar.</p>
<p>Uppdrag 2021:9 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta med arbetet som sker inom ramen för Kommissionen för ett socialt hållbart Umeå. Utgångspunkten ska vara att fortsätta främja sociala innovationer och medskapande, samt skapa förutsättningar för välbefinnande och framtidstro. Arbeta mot barnfattigdom, förebyggande hälsoarbete samt jämställd stadsplanering ska fortgå.</p>	<p>Helt genomfört</p>	<p>Arbete med den sociala innovationsplattformen SPIS har pågått under året (med tillhörande innovationslab) Handlingsplan för barnfattigdom har antagits av KF och knutits till programmet för social hållbarhet. Samverkan med Umeå universitet kopplat till socialt kapital fortgår med ett flertal inlämnade ansökningar för att stärka forskningsmiljön på Umeå universitet samt även ansökningar för att genomföra interventioner i stadsdelar i Umeå med syfte att öka det sociala kapitalet. Arbete med jämställd stadsplanering fortgår genom URBACT –projektet samt genom intern samverkan med kommande uppdrag fokus investeringsbudget 2023. Det internationella URBACT-nätverket av europeiska städer, GenderedLandscape, som Umeå har lett under två och ett halvt år har avslutats under våren. Projektet har slutrapporterats under hösten.</p>
<p>Uppdrag 2021:10 Kommunfullmäktige ger gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att samordna insatser för att parera arbetslöshet i spåren av COVID-19-pandemin med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med arbetsförmedlingen.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Finns risker för ett ökat utanförskap då fler elever inte är behöriga till gymnasiestudier samt minskad genomströmning på gymnasiet vilket leder till ett utökat inflöde till arbetsmarknadsinsatser.</p>
<p>Uppdrag 2021:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och ta fram förslag på jämlikhetsdata för att mäta och synliggöra skillnader. Genom att mäta och synliggöra skillnader kan Umeå kommun målmedvetet arbeta för ett jämlikt Umeå.</p>	<p>Helt genomfört</p>	<p>Unga-enkäten har inför datainsamling under hösten utvecklats utifrån uppdraget för förbättrad möjlighet till jämlikhetsanalys. Det gäller främst utifrån ett landsbygdsperspektiv, trygghet och trivsel i bostadsområdet samt sexuell läggning. Unga 22 har genomförts under september och oktober månad. Arbetet med att utveckla mätningar inom området har samlats och ligger till underlag för sammanhållna analyser.</p>

Bilagor

<p>Uppdrag 2021:12 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för klimatneutralitet i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.</p>	<p>Helt genomfört</p>	<p>Uppdraget slutfört och programmet beslutat i samband med fullmäktiges möte 20 juni.</p>
<p>Uppdrag 2021:13 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna och driva arbetet med Klimatneutrala Umeå, samt att fortsätta arbetet med klimatkontrakt. Uppdraget innefattar också att fortsätta utveckla Umeå kommuns befintliga samverkansmodeller med olika samhällsaktörer så att dessa kan involveras i arbetet.</p>	<p>Helt genomfört</p>	<p>Samverkan inom Klimatneutrala Umeå 2030 fortsätter enligt projektplan. Umeå klimatfärdplan utvecklas tillsammans med olika samhällsaktörer. Klimatkontrakt 2030 fortsätter utvecklas i samverkan med Viable Cities och berörda myndigheter. Ny revidering påbörjades under hösten 2022. Under perioden ansökte och beviljades Umeå att ingå i EU missionen 100 klimatneutrala städer. Det leder till ökad samverkan lokalt i Umeå, nationellt och på europeisk nivå. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar till arbetet med klimatneutrala Umeå i första hand med utvecklingsprojekt, energi- och klimatrådgivning samt expertstöd.</p>
<p>Uppdrag 2021:14 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att vidareutveckla och till nämnderna tillhandahålla metoder för att genomföra klimat- och kostnadsanalyser. Metoderna ska underlätta nämndernas redan pågående arbete med att ta fram och prioritera åtgärder för att leva upp till Umeå kommuns miljömål.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Ett klimatanalys och en miljöspendanalys för nämnderna har tagits fram, vilket har resulterat i prioriteringsområden som beskrivs i programmet för mål fyra. Metodutveckling för klimat- och kostnadsanalys av åtgärder ingår i det kommande arbetet med klimatinvesteringsplaner (uppdrag 15).</p>
<p>Uppdrag 2021:15 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Umeå kommunföretag fortsätta arbetssättet med klimatomställningsinvesteringar för såväl kommunen som kommunkoncernen utifrån det arbete som bedrivs inom ramen för Klimatneutrala Umeå.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Uppdraget är med i programområdet för Klimatneutrala Umeå 2040 och har påbörjats under hösten 2022 med en omvärldsanalys. Lärdomar tas från bland annat europeiska modeller, nationellt stöd via Viable Cities och andra svenska kommuner.</p>
<p>Uppdrag 2021:16 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en strategi för utvecklingen av cirkulär ekonomi i Umeå. Arbetet ska utgå från miljömålen, avfallsplanen och arbetet med social hållbarhet. Arbetet ska därtill ske i samverkan med kommunens nämnder och bolag.</p>	<p>Delvis genomfört</p>	<p>Ett pilotprojekt genomförs för byggåterbruk. Parter i denna process är de kommunala bolagen VAKIN och Bostaden, Fastighet, Arbetsmarknad, Samhällsbyggnad och Näringsliv samt Byggföretagen, Länsförsäkringar och Nätverket för hållbart byggande. Hur plastflöden ser ut i Umeåregionen kartläggs genom en flödesanalys. Det används för att identifiera vilka åtgärder som bäst kan bidra till att minska plast i avfallen och på så sätt minska utsläppen från exempelvis Dåva.</p>
<p>Uppdrag 2021:17 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utveckla kommunens miljöledningsarbete.</p>	<p>Helt genomfört</p>	<p>Ledningskoordinator för miljöledningssystemet anställd från 1 september 2022.</p>
<p>Uppdrag 2021:18 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program</p>	<p>Helt genomfört</p>	<p>Uppdraget slutfört och programmet beslutat i samband med fullmäktiges möte 20 juni.</p>

Bilagor

för digitalisering i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.		
Uppdrag 2021:19 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, ex datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmynna i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv. Uppdraget ska redovisas våren 2022 som ett underlag inför budget 2023.	Helt genomfört	Ärendet återremitterades vid KSNAU i februari och kompletterades sedan med konkretiserad behovsbild och ekonomiska konsekvenser under hösten inför budgetplanering 2024. Tekniska förvaltningen har tillsammans med Stadsledningskontoret sammanställt kommande behov av förändrat, ofta ökat, antal enheter för att stötta digitala arbetssätt. Umeå kommun har också jämförts med andra likartade kommuner. Denna invärlds- och omvärldsbevakning har utmynnat i en kostnadsuppskattning samt en rekommendation till nästa steg för kommunen.
Uppdrag 2021:20 Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att se över och utöka de fackliga organisationernas förtroendemannatid.	Helt genomfört	Uppdraget genomfört.
Uppdrag 2021:21 Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fram till 2025 minska nettokostnadsavvikelse i relation till jämförbara större städer.	Delvis genomfört	Äldrenämnden har genomfört ett antal åtgärder för att minska nettokostnadsavvikelsen. Avgiftshöjningar för hemtjänst och hemsjukvård, reviderad vägledning för hemtjänstbeslut, avveckling av servicehusplatser (pågår) samt justerad servicenivå av särskilt boende i linje med andra större städer. Äldrenämndens bedömning är att vidtagna och planerade åtgärder kommer att minska kommunens nettokostnadsavvikelse för äldreomsorg till 2025. Umeåregionens brand och räddningsnämnd rapporterar att det finns jämförelser sedan tidigare som visar att vi har en jämförelsevis billig räddningstjänst jämfört med andra kommuner. Analys har redovisats vid KSNAU vid budgetavvikelsedialog. Inom byggnadsnämnden pågår arbete med att identifiera och analysera nettokostnadsavvikelser. Fritidsnämnden har genomfört en nettokostnadsjämförelse och kulturnämnden har genomfört en analys av kulturnettokostnaderna för år 2021 som också skickades till kommunstyrelsen under hösten. För Valnämndens verksamhet saknas det nyckeltal och jämförelser med jämförbara större städer. Arbete pågår i övriga nämnder.
Uppdrag 2021:22 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande en ny gymnasieskola, både vad gäller placering och programstruktur. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och	Helt genomfört	Uppdraget är återrapporterat. Beslut om totalt 1 000 nya gymnasieplatser fattades vid kommunfullmäktiges sammanträde i februari. Genomförandet har påbörjats och de nya platserna kommer att tillskapas på Vasaskolan, Dragonskolan och Maja Beskow (restaurangprogrammet). Som en del av beslutet ska även lokalerna för vuxenutbildningen utökas inom kvarteret Champinjonen.

Bilagor

verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser.		
Uppdrag 2021:23 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med äldrenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande nytt vård- och omsorgsboende för planeringsperioden 2025-2028 förutom tidigare planerat objekt tillsammans med AB Bostaden. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser.	Helt genomfört	En slutrapport är färdigställd och beslutad av tekniska nämnden i mars 2022. Slutrapporten delgavs även äldrenämnden i februari 2022. Rapporten överlämnades därefter till kommunstyrelsen som underlag i budgetarbetet inför 2023 (KSNAU 26 april 2022).
Uppdrag 2021:24 Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande framtida ombyggnation av Renmarkstorget. I arbetet ingår att föra dialog med fastighetsägare om utformningen av det framtida Renmarkstorget.	Delvis genomfört	Möten har genomförts och en arbetsgrupp är bildad. Projektet ligger som ett delprojekt i det övergripande projektet "Stråket" (stäckningen mellan älven upp mot busstation)
Uppdrag 2021:25 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för Umeå.	Delvis genomfört	Styrgrupp är upprättad och kompetenser utsedda att ingå i projektgrupp. Upphandling av projektledare är slutförd och förstudien ska presenteras för styrgruppen under tertiäl 1 2023.
Uppdrag 2021:26 För att långsiktigt säkra kommunens finansiella ställning ger kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att analysera kommunens finansiella förutsättningar till och med år 2032 (kommande tio åren).	Delvis genomfört	Erfarenheter från andra kommuner är inhämtade genom dialog med ekonomifunktion i ett antal kommuner som har genomfört långsiktig analys av finansiella förutsättningar. Upphandling av extern part för genomförande av analysen är initierad, förfrågningsunderlag hanteras i KSNAU i början av januari 2023.
Uppdrag 2021:27 Kommunfullmäktige ger även kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att sammanställa och presentera kommunens samlade investeringsbehov nedbrutet på objektsnivå till och med år 2032 (kommande tio åren). Sammanställningen ska även inkludera beräkning av den driftskostnad som blir effekt av årligt investeringsbehov. Kommunens finansiella förutsättningar ska tillsammans med sammanställt investeringsbehov presenteras för kommunfullmäktige vid uppstart av budgetprocess för 2023 och ligga till grund för utformning av finansiella strategier för kommande år.	Ej genomfört	Arbetet har nedprioriterats utifrån behovet av att prioritera uppkommen situation med förseningar och låg genomförbarhet avseende redan beslutade investeringar.
Uppdrag 2021:28 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska	Delvis genomfört	Arbetet har nedprioriterats utifrån behovet av att prioritera uppkommen situation med förseningar och låg genomförbarhet avseende redan beslutade investeringar.

Bilagor

nämnden i uppdrag att utforma förslag till komplettering av nuvarande riktlinjer för budget och investeringsprocess med riktlinjer som tydliggör arbetsordning (process), möjliggör helhetsbild för prioritering, delegationsordning och regelverk för lokalanskaffning (oavsett egen regi, extern förhyrning och finansiell leasing).		
Uppdrag 2021:29 Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att i dialog med föreningslivet genomföra en analys av de verksamhetsmässiga konsekvenserna av framtida klimatförändringar med särskilt fokus på fritidssektorns behov och förutsättningar när det gäller vintersporten.	Delvis genomfört	Arbete pågår. Delrapportering sker löpande och slutrapportering sker 2023.
Uppdrag 2021:30 AB Bostaden skall i alla lägen beakta möjligheten till nyproduktion och bygga lägenheter utanför de centrala stadsdelarna. Det kan handla om kommundelscentra, men även i byar med omland som exempelvis Tavelsjö, Sörmjöle, Bullmark, Botsmark, Yttersjö, Hissjö m.fl.	Delvis genomfört	Finns med i Bostadens Affärsplan att beakta byggande i kommundelscentra. Inledande möten har genomförts om Hörnefors och Sjöstaden i Holmsund. Liknande möjligheter i andra kommundelscentra bevakas. ⁵⁴
Uppdrag 2021:31 Uppdra till för- och grundskolenämnden att tillskapa fler resursklasser.	Helt genomfört	Beslut i För- och grundskolenämnden att göra det möjligt att inom grundskolan organisera utbildning för elever i områdesbaserade eller kommungemensamma resursskolor/särskilda undervisningsgrupper. Fler resursklasser/särskilda undervisningsgrupper tillskapas i kommunen under 2022.
Uppdrag 2021:32 Kommunfullmäktige ger Umeå kommunföretag i uppdrag att införa flexibla nattstopp för avstigande i kollektivtrafiken där bussen stannar mellan två ordinarie hållplatser i syfte att öka den upplevda tryggheten nattetid.	Delvis genomfört	En provperiod med flexibelt nattstopp påbörjades den 1 mars 2023 på linje 118 (Sävar-Täfteå-Umeå) enligt planering och beslut i Umeå Kommunföretags styrelse. ⁵⁵
Uppdrag 2021:33 En kuratorstjänst införs inom äldreomsorgen.	Helt genomfört	Uppdraget har utretts och äldre- och vårdnämnden har beslutat att inte gå vidare med att inrätta en kuratorstjänst då detta bedömts vara ett ansvar för regionens hälso- och sjukvård och som inte skatteväxlats mellan huvudmännen. I stället kommer kommunens anhörigstöd att förstärkas med socionomkompetens. En utbildningssatsning pågår redan kring psykisk hälsa och det kommer ske ett fortsatt samarbete med att förbättra anhörigstödet tillsammans med regionen inom ramen för Nära vård. En översyn pågår kring den nationella anhörigstrategin med att ta fram en handlingsplan med aktiviteter där ökat fokus läggs på preventivt arbete.

⁵⁴ Rapportering efter kontakt med Fredrik Lundberg, VD Umeå Kommunföretag

⁵⁵ Rapportering efter kontakt med Fredrik Lundberg, VD Umeå Kommunföretag

Umeå kommun
Skolgatan 31 A
901 84 Umeå
090-16 10 00
umea.kommun@umea.se
www.umea.se